

Vlaams
Parlement

stuk **13** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 22 oktober 2013 (2013-2014)

Toelichtingen

bij de middelenbegroting
en de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2014

Algemene toelichting

INHOUD

1. INLEIDING	7
2. DE ECONOMISCH-FINANCIËLE OMGEVING	10
2.1. Samenvatting	10
2.2. Internationaal.....	10
2.2.1. Eurozone.....	10
2.2.2. Verenigde Staten	12
2.2.3. Japan.....	12
2.2.4. China en India	12
2.3. Vlaanderen	12
2.3.1. Productie.....	13
2.3.2. Binnen- en buitenlandse vraag	14
2.3.3. Investerings van de bedrijven	15
2.3.4. Loop van de bedrijven.....	16
2.3.5. De consument	17
2.3.6. Arbeidsmarkt.....	18
3. DE MIDDELENBEGROTING.....	20
3.1. Inleidend overzicht	20
3.2. Samengevoegde en gedeelde belastingen.....	21
3.2.2. Parameters	21
3.2.3. Resultaten	24
3.3. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid.....	27
3.3.1. Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	27
3.3.2. Dotatie voor tewerkstellingsprogramma's	28
3.3.3. Dotatie voor universitair onderwijs voor buitenlandse studenten	28
3.3.4. Dotatie voor de overname van de dienst van de verkeersbelastingen	28
3.3.5. Dotatie Nationale Plantentuin	28
3.4. Gewestelijke belastingen.....	28
3.5. Toegewezen ontvangsten	29
3.6. Andere ontvangsten.....	29
3.7. Lotto-middelen.....	30
3.8. Te consolideren instellingen.....	30
4. DE UITGAVENBEGROTING.....	32
4.1. Inleiding	32
4.1.1. Bijkomende creatie bruto-beleidsruimte (via beperken uitgaven).	32
4.1.2. Aanwending bruto-beleidsruimte.....	33
4.1.3. Overzicht hoofdstuk uitgaven.....	35

4.2. De beleids- en betaalkredieten	35
4.2.1. Beleidskredieten	35
4.2.2. Betaalkredieten	38
4.2.3. De globale evolutie van de beleids- en betaalkredieten	40
4.3. De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 13 beleidsdomeinen	41
4.4. Bespreking per beleidsdomein	43
4.4.1. Diensten Algemeen Regeringsbeleid.....	43
4.4.2. Bestuurszaken	43
4.4.3. Financiën en Begroting	44
4.4.4. Internationaal Vlaanderen	45
4.4.5. Economie, Wetenschap en Innovatie	45
4.4.6. Onderwijs en Vorming.....	45
4.4.7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	46
4.4.8. Cultuur, Jeugd, Sport en Media	48
4.4.9. Werk en Sociale Economie	48
4.4.10. Landbouw en Visserij.....	49
4.4.11. Leefmilieu, Natuur en Energie	49
4.4.12. Mobiliteit en Openbare Werken	49
4.4.13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	50
4.4.14. Hogere entiteiten.....	51
4.5. Stand en evolutie van de impliciete schuld	51
4.5.1. Stand van de impliciete schuld	51
4.5.2. Impliciete schuld van de ministeries (excl. DAB's).....	51
4.5.3. Evolutie van de impliciete schuld	53
5. HET FINANCIËEL BEHEER	55
5.1. Schuldevolutie	55
5.1.1. Het begrotingssaldo in ESR-termen.....	55
5.1.2. Kredietverleningen en participaties	55
5.2. Herfinancieringsbehoeften	56
6. HET VORDERINGENSALDO	58
7. BIJLAGE I: AKKOORDEN INZAKE BEGROTINGSNORMEN.....	62
7.1. Inleiding	62
7.2. Overeenkomst van 15 december 2009 tussen de Federale Overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de begrotingsdoel- stellingen voor de periode 2009-2010	62
7.3. Uittreksel uit de notificaties van het overlegcomité van 02/07/2013 - Notificatie punt 1	68

7.4. Uittreksel uit de notificaties van het overlegcomité van 17/07/2013 08.30 u. - PV NR. 2013/06	69
8. BIJLAGE II: PRESTATIEBEGROTING	71
8.1. Voortgangsrapportage en stappenplan naar een prestatiebegroting	71
8.1.1. Totstandkoming van een nieuwe begrotingsstructuur 2014	71
8.1.2. Verdere geplande stappen.....	72

Lijst met Tabellen

Tabel 1 1:	Creatie en aanwending bruto beleidsruimte (in duizend euro).....	8
Tabel 2 1:	Reële groei van het BBP (in %). Realisaties en vooruitzichten. België in internationaal perspectief.....	10
Tabel 3 1:	Grote rubrieken van de ESR gecorrigeerde middelen 2014 (in duizend euro).....	20
Tabel 3 2:	Deelaspecten van de middelenbegroting 2014 (in duizend euro).....	21
Tabel 3 3:	Volledig parameteroverzicht.....	23
Tabel 3 4:	Samengevoegde en gedeelde belastingen, incl. afrekeningen (in miljoen euro).....	24
Tabel 3 5:	De nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)	25
Tabel 3 6:	Afrekening 2013 (in duizend euro)	26
Tabel 3 7:	Bijdrage sanering 2014 (in duizend euro)	26
Tabel 3 8:	Sensitiviteit (in duizend euro).....	27
Tabel 3 9:	Gewestelijke belastingen 2014 (in duizend euro)	29
Tabel 3 10:	Te consolideren instellingen (in duizend euro).....	30
Tabel 4 1:	Saldi-berekening - Beleidskredieten ministeries (in duizend euro) ..	36
Tabel 4 2:	Saldi-berekening - Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro).....	37
Tabel 4 3:	Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro).....	38
Tabel 4 4:	Saldi-berekening – Betaalkredieten ministeries (in duizend euro) ..	38
Tabel 4 5:	Saldi-berekening – Betaalkredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro).....	39
Tabel 4 6:	Saldi-berekening – Totaal betaalkredieten (in duizend euro).....	40
Tabel 4 7:	Beleidskredieten per beleidsdomein (in duizend euro).....	41
Tabel 4 8:	Betaalkredieten per beleidsdomein (in duizend euro).....	42
Tabel 4 9:	Impliciete schuld van de ministeries (excl. DAB's) (in euro)	52
Tabel 4 10:	Impliciete schuld van de DAB's (in euro)	52
Tabel 4 11:	Geconsolideerde impliciete schuld van ministeries (in euro).....	52
Tabel 4 12:	Geconsolideerde impliciete schuld van ministeries en Vlaamse rechtspersonen (in euro).....	52
Tabel 5 1:	Ingeschreven ESR-8 ontvangsten en –uitgaven BO 2014 (in duizend euro).....	53
Tabel 5 2:	Herfinancieringsbehoeften BO 2014 (in duizend euro).....	56
Tabel 6 1:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting (in duizend euro).....	58
Tabel 6 2:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven algemene begroting (in duizend euro).....	59
Tabel 6 3:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten instellingen (in duizend euro).....	59
Tabel 6 4:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven instellingen (in duizend euro).....	60
Tabel 6 5:	Normnaleving door de Vlaamse overheid (in duizend euro) – Een begroting in evenwicht	61

Lijst met Figuren

Figuur 2 1:	Economic sentiment indicator (ESI), België, buurlanden en eurozone, januari 2012 – september 2013	11
Figuur 2 2:	Globale Vlaamse conjunctuurcurve, januari 2008 – juni 2013	13
Figuur 2 3:	Vlaamse Conjunctuurcurve voor de handel, januari 2008 – juni 2013	14
Figuur 2 4:	Vlaamse goederenuitvoer (evolutie kwartaal T – T-4) en buitenlandse vraag, januari 2008 – september 2013.....	15
Figuur 2 5:	Determinanten van het investeringsgedrag bij Vlaamse bedrijven, januari 2008 – juni 2013	16
Figuur 2 6:	Oprichtingsratio van de Vlaamse bedrijven, januari 2010 – juni 2013, in %.....	17
Figuur 2 7:	Vlaamse consumentenvertrouwen, januari 2008 – september 2013	18
Figuur 2 8:	Seizoengezuiverde werkloosheidsgraad, januari 2008 – september 2013, in %	19
Figuur 3 1:	Relatieve aandelen van de ESR gecorrigeerde middelen 2014	20
Figuur 3 2:	Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)	24
Figuur 4 1:	Beleids- en betaalkredieten (in duizend euro).....	40
Figuur 4 2:	Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein BO 2014 (in duizend euro).....	43
Figuur 4 3:	Stand en verwachte evolutie van de impliciete schuld 2004-2014 t.o.v. geraamde ontvangsten ministeries (excl. DAB's) (in duizend euro)	54

1. INLEIDING

“Er is licht aan het einde van de tunnel.”. Dat gezegde geeft het sentiment weer dat er bij meer en meer mensen heerst over de economische situatie waarin we ons momenteel bevinden.

Meerdere leidende macro-economische indicatoren wijzen op het economisch herstel dat zich stilaan aandient. Zo heeft de Bel20 zijn hoogste peil in vijf jaar bereikt en geraakt ook de burger stilaan overtuigd van het feit dat er beterschap in zicht is.

Getuige van die laatste stelling is het feit dat Nationale Bank van België recentelijk bekendmaakte dat de indicator van het consumentenvertrouwen recentelijk tot zijn hoogste waarde in twee jaar klom en hiermee het niveau van het langetermijngemiddelde voor de periode 1990-2013 bereikt.

Ondanks de gunstiger vooruitzichten, is het vooropgestelde herstel nog steeds pril en is de vooropgestelde economische groei voor 2013 en 2014 beperkt tot matig. Meer specifiek bedraagt de door het Federaal Planbureau ingeschatte economische groei 0,1% voor 2013 en 1,1% voor 2014.

In voorliggende begroting 2014 wordt verder ook voor het eerst het effect van de verdeling van de sanering van de financiën van Entiteit I duidelijk, die in de zesde staatshervorming is geïntegreerd. Bij de opmaak van de begroting 2015 en 2016 zal het effect van de verdeling van de sanering de Vlaamse begroting ook verder beïnvloeden.

Al die vaststellingen noodzaken enerzijds tot structurele – en anderzijds ook eenmalige inspanningen om de Vlaamse begroting in 2014 en ook in volgende jaren in evenwicht te kunnen houden.

In tabel 1-1 wordt ingegaan op de bruto-beleidsruimte die voor de begroting 2014 ter beschikking is en hoe die wordt aangewend.

Gelet op het feit dat de bruto-beleidsruimte door de zwakke economische groei, de verdeling van de sanering van de financiën van Entiteit I en het niet in rekening brengen van een verwachte coupon van KBC beperkt is tot 445 miljoen euro, wordt deze bruto-beleidsruimte verder aangevuld met bijkomende structurele besparingsmaatregelen ten belope van 112 miljoen euro en het inzetten van bestaande buffers ten belope van 191 miljoen euro, of in totaal 303 miljoen euro.

Het totaal aan uitgebreide bruto-beleidsruimte ten belope van 748 miljoen euro wordt enerzijds ingezet om allerhande externe kostendrijvers en bijkomende impulsen bij constant beleid te kunnen financieren. De bijkomende uitgaven naar aanleiding van het constant beleid lopen op tot 571 miljoen euro.

Anderzijds wordt er voor 499 miljoen euro aan beleidskredieten en 177 miljoen aan betaalkredieten voorzien om nieuwe beleidsimpulsen te kunnen initiëren.

Alle beleidsimpulsen kaderen binnen het Actieplan Vlaanderen in Actie en zetten ook bijkomend in op een warm en sociaal Vlaanderen. Zo wordt een specifieke provisie van 166 miljoen euro voorzien om het prille economisch herstel dat zich aandient te versterken, worden versterkte investeringen in scholenbouw, welzijnsinfrastructuur, sociale leningen, onroerend goed, rioleringen en openbare werken in het vooruitzicht gesteld, wordt er specifiek subsidiekader voor modules tegen kinderarmoede ontwikkeld en wordt tot slot ook blijvend geïnvesteerd in de uitbreiding van de ondersteuning van personen met een handicap.

In de verdere hoofdstukken wordt vervolgens in detail ingegaan op de economisch-financiële situatie, de middelenbegroting, de uitgavenbegroting, het financieel beheer en het behoud van het begrotingsevenwicht.

Tabel 1-1: Creatie en aanwending bruto beleidsruimte (in duizend euro)

Bruto beleidsruimte t.o.v. BA 2013	In duizend euro	
Samengevoegde en gedeelde belastingen (incl overige dotaties)	556.313	
Gewestbelastingen	245.010	
Sanering financiën Entiteit I (Federale overheid en Sociale zekerheid)	-171.007	
Andere ontvangsten	-229.401	
Instellingen consolidatieperimeter	41.532	
Totale ontvangsten	442.447	
Afbouw verwacht overschot	2.814	
TOTAAL bruto-beleidsruimte t.o.v. BA 2013	445.261	
Bijkomende creatie bruto-beleidsruimte (via beperken uitgaven)	Beleid	Betaal
Besparingen	-109.366	-112.594
<i>Opstap naar 6,67% besparing personeel</i>	-25.132	-25.132
<i>Dirverse recurrente inspanningen in ministeries en instellingen</i>	-60.000	-60.000
<i>Provinciefonds</i>	-23.234	-26.462
<i>Toelage Vlaams Parlement</i>	-1.000	-1.000
Inzetten buffers	-190.950	-190.950
<i>VAK-VEK buffer</i>	-150.000	-150.000
<i>Rentebuffer</i>	-3.750	-3.750
<i>VFLD</i>	-20.000	-20.000
<i>Renovatiepremie</i>	-12.000	-12.000
<i>Provisie werk</i>	-5.200	-5.200
TOTAAL Bijkomende creatie bruto-beleidsruimte (via beperken uitgaven)	300.316	303.544

Aanwending beleidsruimte BO 2014	Beleid	Betaal
Effect verwachte overschrijding spilindex in mei 2014	121.973	121.973
Indexatie (1,4% op loon en werking)	114.066	77.018
Allerhande kostendrijvers Beleid = Betaal, waaronder o.a.:	308.414	308.414
<i>Rente</i>	-41.122	-41.122
<i>Loonmodel onderwijs</i>	34.324	34.324
<i>Aquaufactuur - Subsidiëring drinkwatermaatschappijen</i>	85.470	85.470
<i>Gemeentefonds</i>	75.993	75.993
<i>NV Gigarant</i>	-12.688	-12.688
<i>VIPA-gebruikstoelagen</i>	34.000	34.000
<i>Cao onderwijs</i>	122.000	122.000
Bijkomende beleidsimpulsen	499.572	177.027
<i>Provisie competitiviteit/relance</i>	166.000	83.000
<i>Integratiedecreet hoger onderwijs</i>	18.900	18.900
<i>Inburgering NT2</i>	6.000	6.000
<i>Werking VDAB</i>	4.500	4.500
<i>Nieuwe impuls onderwijsinfrastructuur 2014</i>	80.000	
<i>Rio-subsidies</i>	10.000	
<i>Onroerend Erfgoed</i>	10.000	
<i>VIPA klassieke financiering</i>	13.000	
<i>VIPA gebruikstoelagen*</i>	7.000	
<i>Sociale Leningen*</i>	100.000	
<i>Sigmaplan - Scheldekaaien</i>	8.500	
<i>AWV-gebouw + onteigeningen in het kader van de A11</i>	11.045	
<i>LOM/LEM</i>	15.000	15.000
<i>Openbare Werken - Bijkomende investeringen in infrastructuur</i>	5.000	5.000
<i>Personen met een handicap</i>	11.600	11.600
<i>VIA 4 - Sectorale kwaliteit en uitbreiding</i>	28.527	28.527
<i>Kinderarmoede</i>	4.500	4.500
Toevoegen van rechtspersonen aan de consolidatieperimeter op basis van	24.166	24.166
Evolutie betaalkredieten, waaronder :		40.207
<i>VMSW Kapitaalsubsidies huur (FS3)</i>		22.126
<i>VLIF</i>		-10.290
<i>VDAB (wegvallen effect hervorming uitbetaling 50+-premie)</i>		10.350
<i>Toerisme Vlaanderen</i>		4.372
<i>De Lijn (effect aankoop bussen)</i>		9.999
Specifieke evoluties beleidskredieten	-229.703	0
<i>Wegvallen VAK-buffer</i>	-100.000	
<i>Wegvallen provisie SALK²</i>	-24.000	
<i>FFEU</i>	-14.380	
<i>KMSKA - FASE II</i>	31.260	
<i>Kapitaalsubsidies VMSW huur (FS3)</i>	-16.183	
<i>Wegvallen inhaaloperatie schoolinfrastructuur BA2013</i>	-22.400	
<i>Wegvallen impuls schoolinfrastructuur BO 2013</i>	-30.000	
<i>Wegvallen ruiterwerking VIPA klassiek</i>	-26.000	
<i>Wegvallen krediet Petroleum Zuid</i>	-18.000	
<i>Impuls 2013 Monumentenzorg</i>	-6.500	
<i>Impuls 2013 Sportinfrastructuur</i>	-3.500	
TOTAAL Aanwending beleidsruimte t.o.v. BA 2013	731.488	748.805
ALGEMEEN TOTAAL EVOLUTIE UITGAVEN	431.172	445.261
<i>* beleidsimpulsen die geen aanleiding geven tot wijziging van het beleidskrediet</i>		

2. DE ECONOMISCH-FINANCIËLE OMGEVING

2.1. Samenvatting

Er zijn prille tekenen van een herstel van de wereldwijde conjunctuur. Het vertrouwen van producenten en consumenten neemt stilaan toe. Dat betekent niet dat alle problemen van de baan zijn. Voornamelijk in een aantal perifere eurolanden blijft de gezondheid van het financiële systeem en/of de overheidsfinanciën precair. Intussen loopt ook de werkloosheid op in de eurozone, wat een domper kan zetten op de consumentenbestedingen.

De Vlaamse globale conjunctuurcurve doet het eveneens stilaan beter. Dat is vooral voor de bouwsector het geval. Tekenend voor een aantrekkende conjunctuur is ook dat de producenten van halffabricaten meer beginnen produceren. De Vlaamse export deed het tot in het eerste kwartaal van 2013 niet goed, maar daar komt verandering in, getuige de beter gevulde orderboekjes. Ook de factoren die het investeringsklimaat beïnvloeden worden wat gunstiger. Pijnpunten zijn het oplopende aantal faillissementen en de stijgende werkloosheidsgraad.

2.2. Internationaal

Tabel 2-1: Reële groei van het BBP (in %). Realisaties en vooruitzichten. België in internationaal perspectief.

	Realisaties 2012	Vooruitzichten 2013			Vooruitzichten 2014		
		OESO	IMF	Europese Commissie	OESO	IMF	Europese Commissie
België	-0,1	0,0	0,1	0,0	1,1	1,0	1,2
Nederland	-1,2	-0,9	-1,3	-0,8	0,7	0,3	0,9
Duitsland	0,7	0,4 (0,7)	0,5	0,4	1,9	1,4	1,8
Frankrijk	0,0	-0,3 (0,3)	0,2	-0,1	0,8	1,0	1,1
Eurozone	-0,7	-0,6	-0,4	-0,4	1,1	1,0	1,2
VK	0,1	0,8 (1,5)	1,4	0,6	1,5	1,9	1,7
VSA	2,8	1,9 (1,7)	1,6	1,9	2,8	2,6	2,6
Japan	2,0	1,6 (1,6)	2,0	1,4	1,4	1,2	1,6
China	7,8	7,8 (7,4)	7,6	8,0	8,4	7,3	8,1
India	4,0	5,3	3,8	n.b.	6,4	5,1	n.b.

Bron: Europese Commissie (Spring 2013 Forecast), IMF (World Economic Outlook October 2013), OESO (Perspectives économiques de l'OCDE, N° 93, mai 2013 (tussen haakjes: Interim Economic Assessment, September 2013)).

2.2.1. Eurozone

De Economic Sentiment Indicator (ESI) is een samenvattende maat voor het conjunctuurverloop bij producenten en consumenten, opgesteld door de diensten van de Europese Commissie (figuur 2-1). Sinds het najaar van 2012 is een licht stijgende tendens in de ESI van de eurozone (als geheel) vast te stellen, die in september 2013 een niveau van 97 bereikte. Dit is niet ver van het lange termijngemiddelde van 100. Alhoewel alle deelindicatoren stijgen, blijft het consumentenvertrouwen en vooral het vertrouwen in de bouwsector achter op het vertrouwen in de diensten, industrie en kleinhandel. Opmerkelijk is de grote divergentie tussen enerzijds de ESI van Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, die zich duidelijk boven het lange termijngemiddelde bevinden, en anderzijds de ESI van de overige buurlanden, die lager scoren dan het eurozone-gemiddelde. In de eurozone-periferie is het ondernemersvertrouwen aan het stabiliseren, ondanks de aanhoudend moeilijke

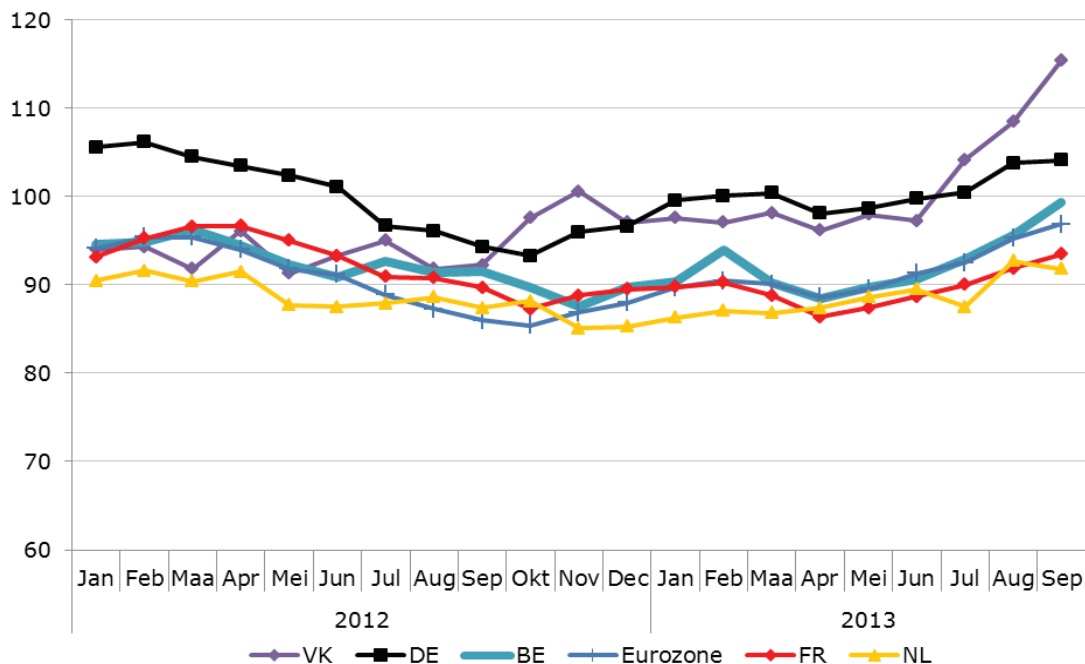
financieringsvoorwaarden in die landen. Voor 2014 wordt een versoepeling van de budgettaire soberheidspolitiek verwacht, wat de bbp-groei zou stimuleren, al blijft die buiten Duitsland en het Verenigd Koninkrijk zeer matig. De monetaire politiek blijft expansief, wat echter volgens het IMF de hoge spreads tussen de periferie en Duitsland niet zal kunnen verminderen.

Dat de crisis nog niet achter de rug is, blijkt ook uit de werkloosheidsgraad, die sinds enkele maanden met 12% op het hoogste peil staat sinds de invoering van de euro. Ook in de buurlanden en België is van een daling nog geen sprake. In Duitsland is de werkloosheid wel laag.

Na zes opeenvolgende kwartalen van negatieve groei, is het bbp van de eurozone in het tweede kwartaal van 2013 opnieuw toegenomen, maar niet zo sterk als in de VS of Japan. De groei in de eurozone bedroeg 0,3% tegenover het voorgaande kwartaal. De Belgische groei lag met 0,2% lager, ook ten opzichte van de buurlanden, met uitzondering van Nederland. Zoals bij de ESI waren de sterkste bbp-groeiërs onder de buurlanden het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. De sterkste groei-impuls in de eurozone kwam van de uitvoer die met 1,6% toenam. De consumptie en de bedrijfsinvesteringen kenden een veel zwakkere groei, maar bevinden zich niet meer in het rood.

Voor 2013 verwachten zowel de OESO, het IMF als de Europese Commissie een negatieve groei in de eurozone van -0,4 tot -0,6% (zie tabel 2-1). Voor 2014 wordt een lichte positieve groei voorspeld gaande van 1,0% tot 1,2%. Voor België wordt in 2014 dezelfde groei voorspeld, na een vrijwel nulgroei in 2013. Voor Duitsland worden in 2014 betere prestaties verwacht (1,4% à 1,9%). Het Verenigd Koninkrijk zou ook sterker groeien dan de eurozone.

Figuur 2-1: Economic sentiment indicator (ESI), België, buurlanden en eurozone, januari 2012 – september 2013

Bron: Europese Commissie.

2.2.2. Verenigde Staten

Door onenigheid in het Amerikaanse congres over het begrotingsjaar 2014 is sinds 1 oktober de zogenaamde ‘government shutdown’ ingesteld. Dat legt alle niet-essentiële overheidsdiensten lam. Bovendien kan de werking van het wettelijke schuldenplafond de aanleiding vormen voor een staking van betaling, wat een primeur zou zijn. De verwachting is evenwel dat de grootste impuls voor de wereldeconomie in 2014 zal uitgaan van de VS. De budgettaire versoering zou in dat jaar worden afgezwakt en de expansieve monetair-politiek zou de economie blijven ondersteunen. De vastgoedsector komt er bovendien stilaan bovenop en het vermogen van de gezinnen neemt globaal weer toe.

De bbp-groei van de Amerikaanse economie blijft in het tweede kwartaal met 0,6% (kwartaal-op-kwartaal) duidelijk beter dan in de eurozone in zijn geheel, maar is vrijwel gelijk aan die in Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en minder groot dan in Japan. In tegenstelling tot de eurozone en Japan is van een recessie in de VS recent geen sprake geweest. Anders dan in de eurozone konden ook de Amerikaanse consumptie en vooral de investeringen in de voorgaande kwartalen positieve groeicijfers voorleggen. Ze blijven in het tweede kwartaal hoger (0,5% en 1,4%) dan de vrijwel nulgroei in de hele eurozone en België. De Amerikaanse soberheidspolitiek zorgt er ondertussen voor dat de overheidsbestedingen krompen met 0,3%. Die politiek zou echter in 2014 worden versoepeld.

Indien het schuldenplafond wordt doorbroken, dan zou de Amerikaanse economie na een groei van 1,6 à 1,9% in 2013, een groeitempo kunnen halen van 2,6% tot 2,8% in 2014 (tabel 2-1). Dat zijn cijfers die, wat volgend jaar betreft, duidelijk beter zijn dan die van de buurlanden, de eurozone en Japan.

2.2.3. Japan

Ook Japan kent een sterk expansief monetair beleid, gekoppeld aan krachtige budgettaire steunmaatregelen, goed voor circa 1% van het bbp in 2013. De verwachting is evenwel dat deze steunmaatregelen in 2014 geleidelijk zullen worden verminderd, wat voor een lagere bbp-groei zou zorgen.

Sinds eind vorig jaar kende het Japanse bbp een groei die hoger lag dan in de VS en de eurozone en in elk van onze buurlanden. De groei bedroeg in het tweede kwartaal 2013 0,9%, even veel als in het eerste kwartaal van dit jaar. De grootste groeibijdrage kwam van de investeringen en vooral van de export.

In 2013 zou de bbp-groei 1,4% à 2,0% bedragen, maar in 2014 terugvallen tot 1,2% à 1,6% (tabel 2-1). In tegenstelling tot de eurozone en de VS zou de groei in 2014 dus afzakken, en terechtkomen op een niveau tussen dat van de eurozone en de VS.

2.2.4. China en India

De Chinese economie zou in 2014 een afkoeling kennen (bbp-groei van 7,3% à 8,4%) wegens het gebrek aan belangrijke steunmaatregelen vanwege de overheid, die een lagere groei zou accepteren in de overgang naar een meer evenwichtige en duurzame groei. Zo remmen de autoriteiten de kredietgroei af ten gunste van meer gerichte steun aan onder meer kmo's. Ook de Indiase bbp-groei zou in 2014 vertragen tot 5,1% à 6,4%.

2.3. Vlaanderen

Hierna komt de Vlaamse conjunctuur aan bod. Deze indicatoren worden als volgt gegroepeerd: ‘productie’ (globale conjunctuurcurven, industriële productie, activiteitsindicatoren), ‘bestellingen en uitvoer’ (binnenlandse vraag, uitvoer), ‘investeringen’ (voorraadpeil, vraagvooruitzichten, capaciteitsbezetting, investeringsvooruitzichten), ‘loop van de

bedrijven' (oprichtingen, stopzettingen, faillissementen), 'de consument' (consumentenvertrouwen en deelindicatoren) en 'arbeidsmarkt' (uitzendarbeid, vacatures, aantal werkzoekenden, werkgelegenheidsvooruitzichten).

2.3.1. Productie

De Vlaamse economie kende een dip in 2012 (bbp-groei: -0,2%). De onzekerheid met betrekking tot de eurocrisis eiste zijn tol, met een terugloop van het vertrouwen bij producenten en consumenten. Het jaar 2013 zou volgens de HERMREG voorspellingen niet veel beter zijn (+0,2%), zij het dat er in de tweede jaarhelft signalen zijn van een aantrekende conjunctuur.

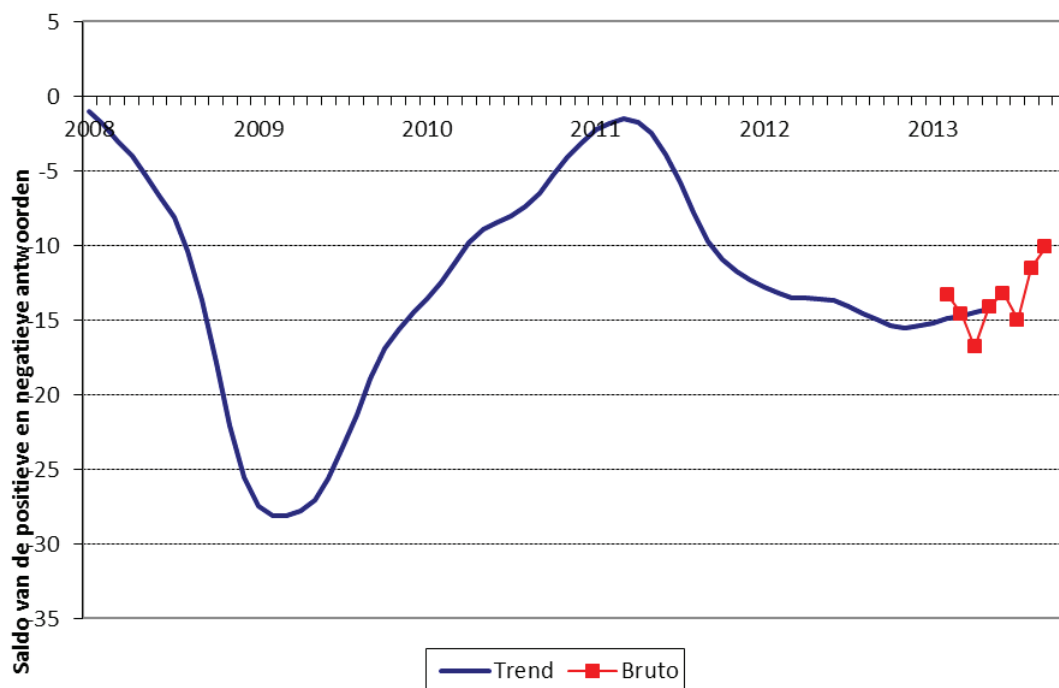
De globale Vlaamse conjunctuur daalde van voorjaar 2011 tot november 2012, maar veerde daarna op. Vooral de recentste brutowaarden voor augustus en september 2013 trekken aan (figuur 2-2).

Dit beeld is vrijwel analoog voor de Vlaamse industrie, zij het dat de trend zich eerder stabiliseert, dan opwaarts gericht is. De industriële productie zou volgens ADSEI in de eerste jaarhelft van 2013 met 2,0% gedaald zijn ten opzichte van 2012. Maar de recentste maanden was er toch beterschap. Dat wordt ook bevestigd door de enquête van de NBB naar het productietempo. De recente verbetering is vooral merkbaar bij de sector van de halffabricaten. Het zijn immers producenten van dergelijke intermediaire goederen die als eerste een conjunctuuromslag voelen. Ook in de sector van de duurzame consumptiegoederen zijn er prille tekenen van een omslag. De herleving is nog geen feit in de categorie van de investeringsgoederen. De niet-duurzame consumptiegoederen zijn veel minder gevoelig aan het conjunctuurverloop. Het gaat om benodigdheden als voeding, kleding, enzovoort.

In de handel staat de conjunctuur nog steeds op een laag peil (figuur 2-3). De recentste brutowaarden geven weinig aanleiding tot optimisme voor de nabije toekomst.

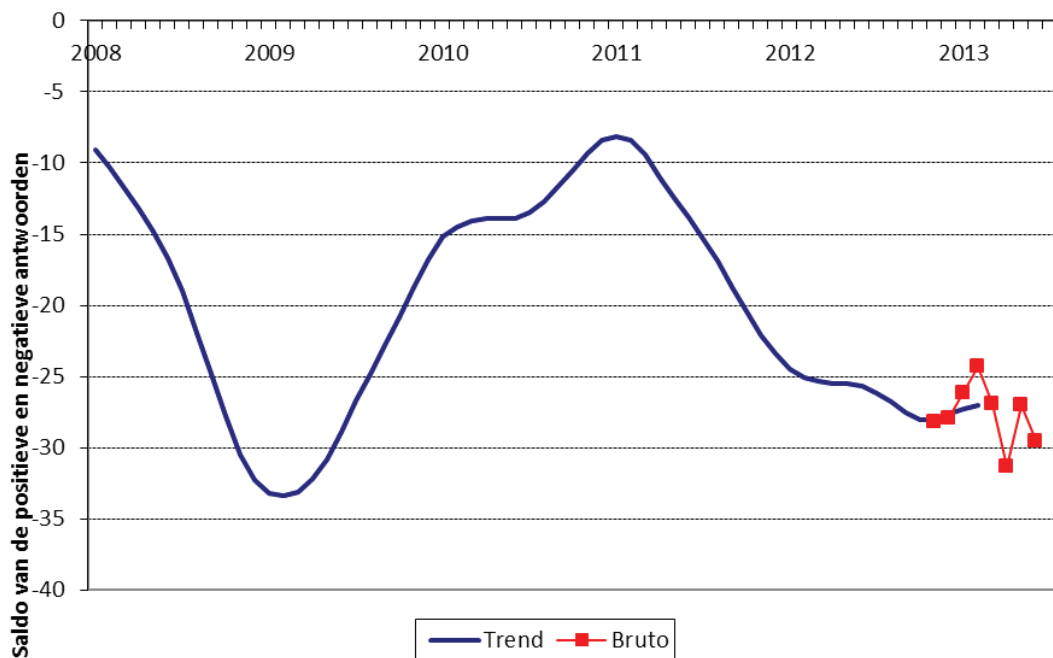
In de sector van de ruwbouw daarentegen verbetert de economische situatie gestaag volgens de NBB-enquête. In de diensten aan ondernemingen ten slotte gaat het nu ook beter, zij het dat de signalen minder sterk zijn dan bijvoorbeeld in de ruwbouw.

Figuur 2-2: Globale Vlaamse conjunctuurcurve, januari 2008 – juni 2013

Bron: NBB.

Figuur 2-3: Vlaamse Conjunctuurcurve voor de handel, januari 2008 – juni 2013

Bron: NBB

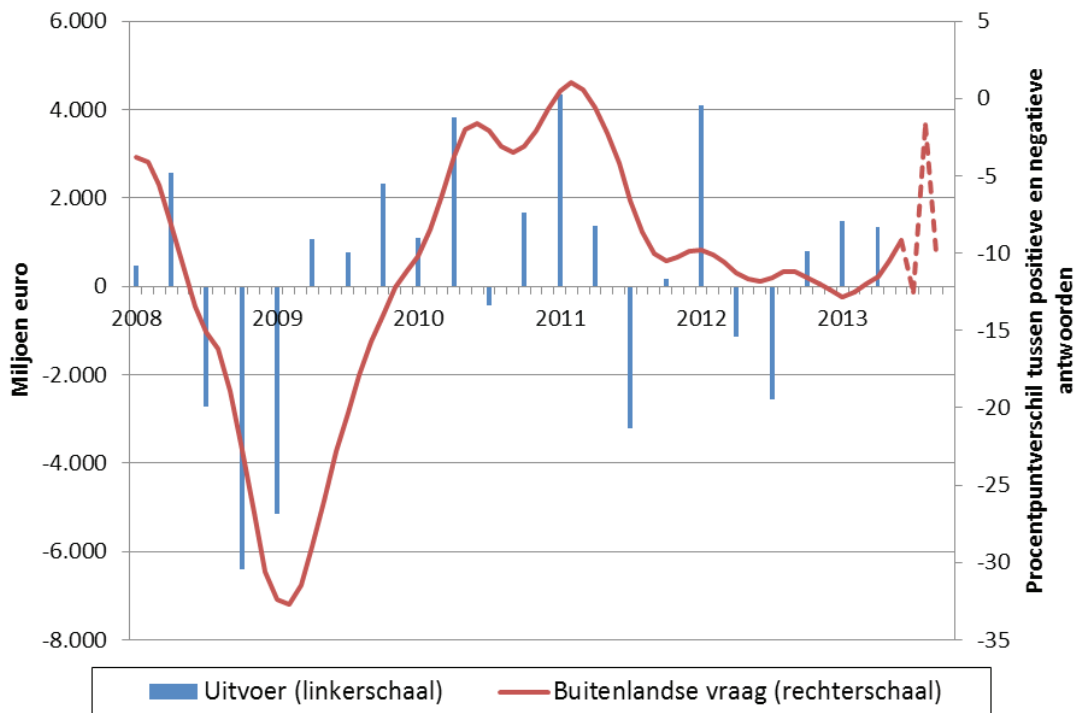
2.3.2. Binnen- en buitenlandse vraag

Vraagvooruitzichten zijn erg belangrijk voor het verloop van de (komende) conjunctuur.

De conjunctuurenquête van de NBB laat een aantrekkende binnenlandse vraag in de industrie zien. Ook de marktvraag bij de diensten aan ondernemingen veert op, zij het vermoedelijk minder sterk in de komende maanden. In de handel zijn er amper tekenen van een aantrekkende vraag. Het orderbestand in de ruwbouw zit daarentegen in de lift.

De Vlaamse export gaat gebukt onder de algemeen zwakke conjuncturele situatie bij onze handelspartners. Vanaf het tweede kwartaal van 2012 slabakte de exportgroei (in nominale termen), met zelfs een terugloop in het eerste kwartaal van 2013 (-2,9% op jaarbasis). In het tweede kwartaal van 2013 is er opnieuw wat beterschap (+2,2%), maar dat is niet spectaculair. Uit de conjunctuurenquêtes van de NBB kan recentere informatie gehaald worden. Vanaf mei 2013 zit de buitenlandse orderpositie in de lift. Dat wordt ondersteund door de recentere brutowaarden. Het conjunctuurherstel in ruimere delen van de wereld zal de Vlaamse export ten goede komen.

Figuur 2-4: Vlaamse goederenuitvoer (evolutie kwartaal T – T-4) en buitenlandse vraag, januari 2008 – september 2013

Bron: NBB.

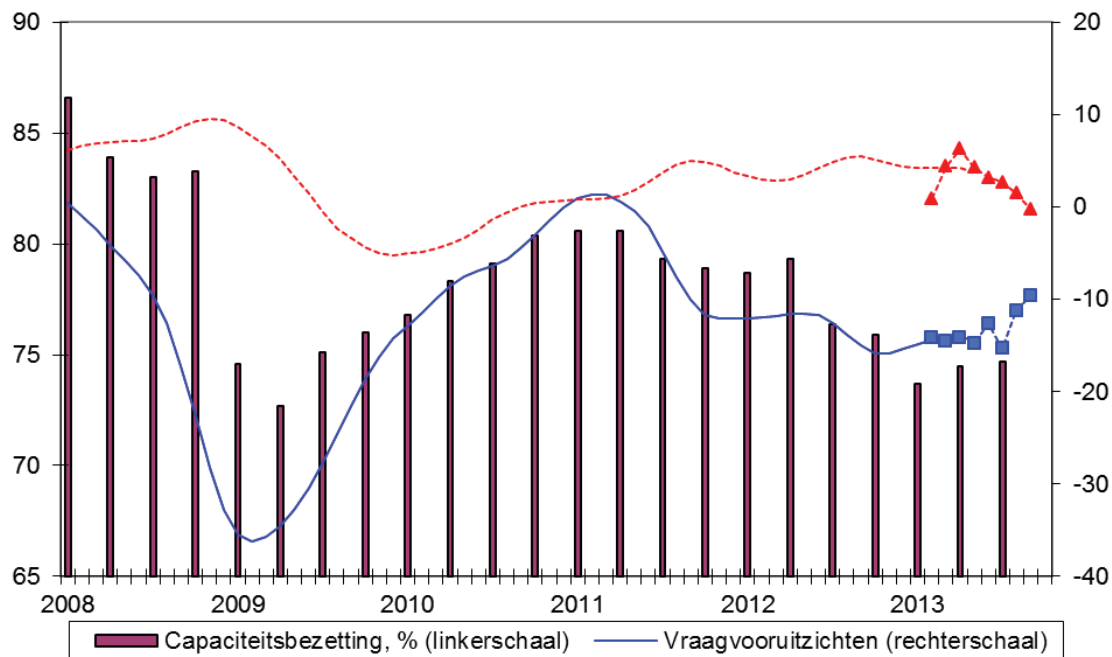
2.3.3. Investerings van de bedrijven

Investeren is geloven in toekomstige afzetmogelijkheden. Deze indicator is dan ook een belangrijke graadmeter voor de toekomst. De investeringsbeslissing hangt van vele factoren af. Het huidige voorraadpeil, de bezettingsgraad van het productievermogen en de vraagvooruitzichten zijn belangrijke determinanten (figuur 2-5).

Het voorraadpeil in de industrie zakt zienderogen. De recente brutowaarden zijn keer op keer duidelijk lager. Bij de start van het derde kwartaal van 2013 bedroeg de bezetting van het productieapparaat van de Vlaamse industrie (exclusief voeding) 74,7% van het productievermogen. Het is nu het tweede kwartaal op rij dat de capaciteitsbezetting toeneemt, zij het dat het niveau nog vrij laag is (het lange termijngemiddelde sedert 1988 bedraagt 81%). Ten slotte verbeteren de vraagvooruitzichten in de industrie. Al deze indicatoren laten uitschijnen dat het investeringsklimaat stilaan aan het verbeteren is.

De Belgische industriële bedrijfsleiders zouden volgens de NBB investeringsenquête hun investeringsvolume met 15% uitbreiden in 2013 (in werkelijke prijzen).

Figuur 2-5: Determinanten van het investeringsgedrag bij Vlaamse bedrijven, januari 2008 – juni 2013

Bron: NBB.

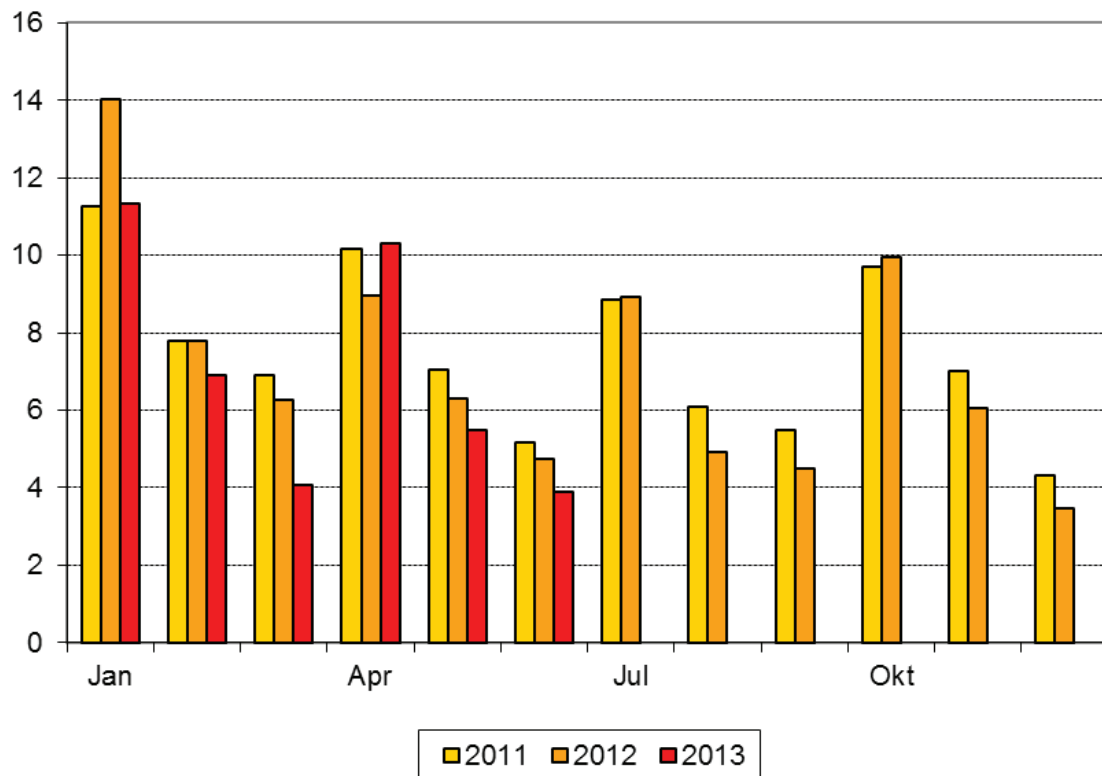
2.3.4. Loop van de bedrijven

Tijdens de eerste jaarhelft van 2013 werden er 11,3% minder bedrijven opgericht dan een jaar eerder (natuurlijke personen en rechtspersonen). Uitgedrukt in verhouding tot het bestaande aantal bedrijven waren er in 2012 87 nieuwe oprichtingen per 1.000 bestaande. Dat is iets minder dan in 2010 of 2011 (telkens 90). Op april na was de oprichtingsratio in alle maanden van het eerste halfjaar van 2013 lager dan in de overeenkomstige periode van 2012 (3,9 ‰ in juni 2013, zie figuur 2-6).

Nog tijdens de eerste zes maanden van 2013 waren er 4,0% meer stopzettingen van bedrijven in vergelijking met dezelfde periode van 2012. De stopzettingsratio van natuurlijke en rechtspersonen bleef de laatste drie jaren vrijwel constant (68 per 1.000 bedrijven in heel 2012). Dat is niet anders in de eerste jaarhelft van 2013 (5,7 ‰ in juni 2013).

Het aantal faillissementen ten slotte, nam tijdens januari-augustus 2013 met 6,1% toe vergeleken met dezelfde maanden van 2012. De faillissementsratio bedroeg in 2010, 2011 en 2012 ongeveer 10 à 11 ‰. In de meeste maanden van januari-juli 2013 was de ratio hoger dan in de overeenkomstige periode van 2012 (0,7 ‰ in juli 2013). Het aantal faillissementen zit dus in de lift. Een en ander valt mogelijks te verklaren doordat de economie in 2009 een ernstige inzinking kende. Een aantal bedrijven kon dat de baas onder meer door het aansnijden van (financiële) reserves. Maar deze reserves waren dan ook uitgeput om de nieuwe, weliswaar kleinere, inzinking van 2012 het hoofd te kunnen bieden.

Figuur 2-6: Oprichtingsratio van de Vlaamse bedrijven, januari 2010 – juni 2013, in %

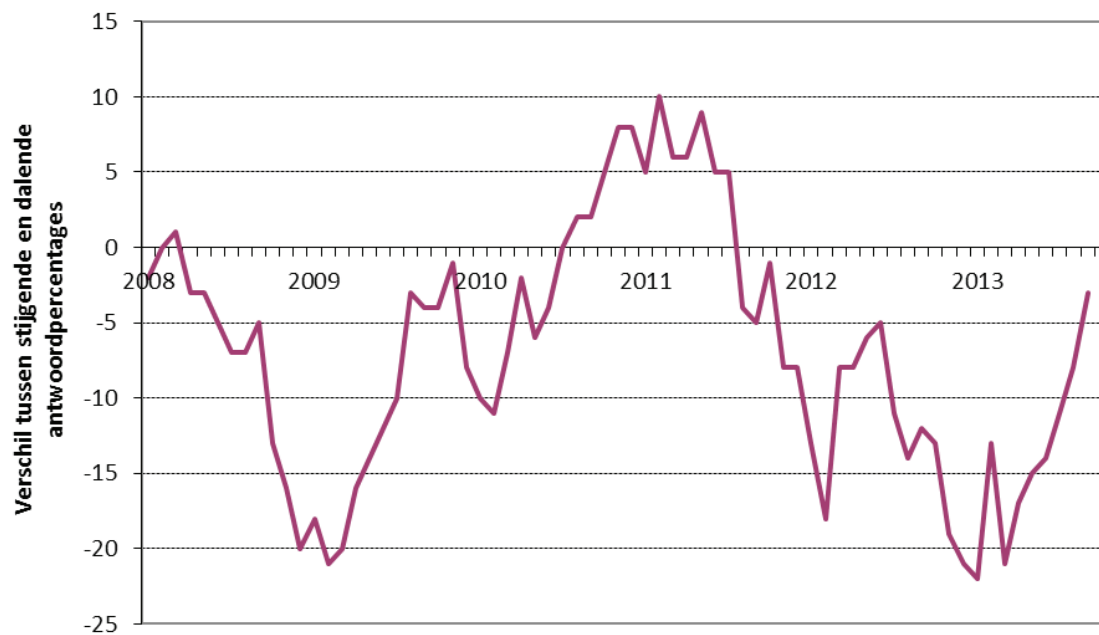

Bron: ADSEI, KBO.

2.3.5. De consument

Het vertrouwen van de Vlaamse consumenten trekt sedert het begin van 2013 fors aan (figuur 2-7). Dit is niet anders voor de laatste maanden tot in september 2013. Maar het consumentenvertrouwen komt dan ook uit een vrij diep dal door de onzekerheid met de eurocrisis. Dit herwonnen optimisme is voornamelijk gestoeld op gunstigere economische vooruitzichten. De Vlaamse consumenten waren tot voor kort weinig enthousiast over hun financiële situatie, maar de laatste enquêtewaarde voor september 2013 is fors beter. Nog volgens de Vlamingen heeft hun spaarvermogen een knauw gekregen rond de jaarwisseling 2012-2013. Maar dat herstelt nu langzaam.

Figuur 2-7: Vlaamse consumentenvertrouwen, januari 2008 – september 2013

Bron: NBB.

2.3.6. Arbeidsmarkt

Eind september 2013 waren er volgens VDAB-cijfers 237.700 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) in het Vlaamse Gewest, of 9,5% meer op jaarbasis. De mannelijke werkloosheid (+10,4%) stijgt nog steeds sneller dan de vrouwelijke (+8,5%). Deze evolutie wordt mee bepaald door het banenverlies in de conjunctuurgevoelige industrie waarin mannen vaker actief zijn en de grotere crisisbestendigheid van de dienstensectoren waarin vrouwen vaker aan de slag zijn. De zwakke economische situatie leidt ook tot een toename van de hooggeschoolde werkloosheid (+14,6%). De relatief grote stijging van de werkzoekenden die één tot twee jaar op zoek zijn naar een baan (+15,6%) wordt getekend door het cohorte-effect en het tijdstip van de conjuncturele omslag. Opvallend is het trager groeiritme van de jeugdwerkloosheid (+6,8%). De VDAB-werkloosheidsgraad komt in september 2013 op 8,0% en is stijgende (figuur 2-8).

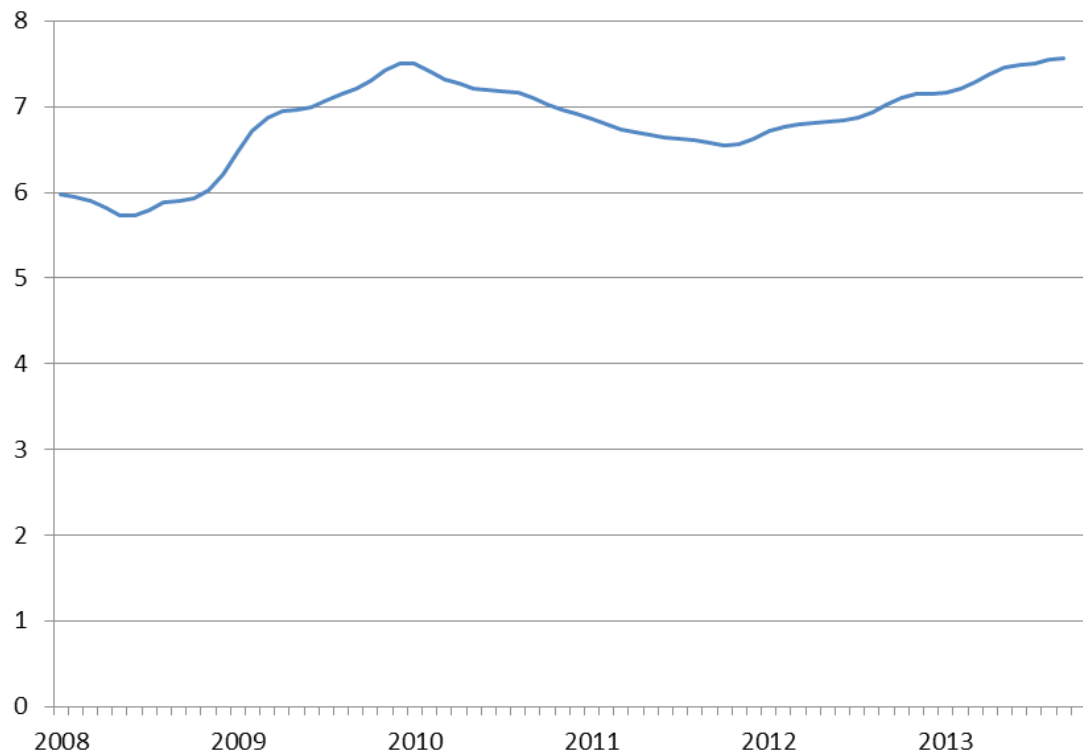
De VDAB ontving voorts 22.900 werkaanbiedingen in september 2013. Dat zijn er op jaarbasis 7,7% of 1.644 meer. Net zoals in juli, is de jaar-op-jaar vergelijking weer positief. Tussen januari en september 2013 heeft de VDAB 192.000 vacatures ontvangen; dat zijn er dan weer 5,9% minder dan in de periode januari-september 2012.

Voor het eerst in twee jaar tijd knoopt de uitzendsector aan met positieve groeicijfers: de uitzendactiviteit in Vlaanderen steeg met 0,8% in het tweede trimester van 2013 ten opzichte van het eerste (Federgon, seizoengezuiverde kwartaalcijfers). Deze groei kan volledig op rekening geschreven worden van de arbeiders (+1,7%); in het bediendensegment daalde het aantal gepresteerde uitzenduren nog lichtjes met -0,3%.

Uit de consumentenenquête van de NBB blijkt dat de Vlamingen gaandeweg minder pessimistisch worden over het werkloosheidsverloop.

De werkgelegenheidsvooruitzichten trekken aan in de industrie, de ruwbouw en de diensten aan bedrijven. In de handel is de trendcurve van deze indicator nog steeds neerwaarts; de recentste brutowaarden zijn iets beter, maar kunnen de trend nog niet keren.

Figuur 2-8: Seizoengezuiverde werkloosheidsgraad, januari 2008 – september 2013, in %

Bron: VDAB, bewerking SVR.

Afkortingen

ADSEI:	Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
ECB:	Europese Centrale Bank
EMU:	Economische en Monetaire Unie
ESI:	Economic Sentiment Indicator
FPB:	Federaal Planbureau
HERMREG:	Harmonised Econometric Research for Modeling REGions
IMF:	Internationaal Monetair Fonds
INR:	Instituut voor de Nationale Rekeningen
KBO:	Kruispuntbank van Ondernemingen
NBB:	Nationale Bank van België
OESO:	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
SVR:	Studiedienst van de Vlaamse Regering
VDAB:	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

3. DE MIDDELENBEGROTING

3.1. Inleidend overzicht

Tabel 3-1 geeft een overzicht van de ESR gecorrigeerde middelen 2014 in grote rubrieken. In de volgende paragrafen worden de grote rubrieken kort toegelicht.

Tabel 3-1: Grote rubrieken van de ESR gecorrigeerde middelen 2014 (in duizend euro)

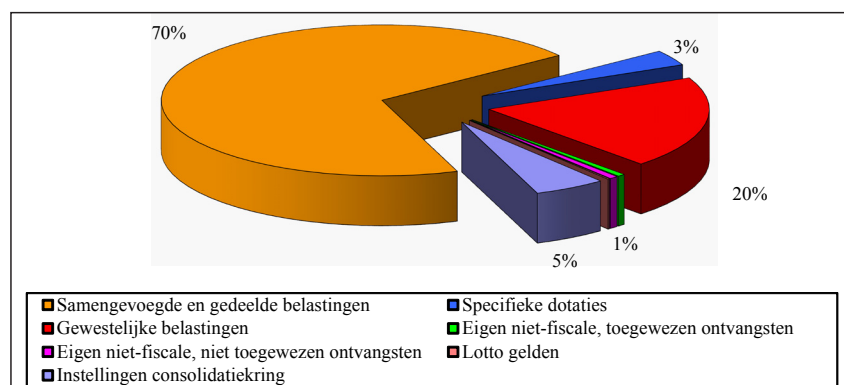
	REA 2012	BA 2013	BO 2014	BO 2014 - BA 2013	BO 2014 - BA 2013 (%)
Samengevoegde en gedeelde belastingen	18.843.192	18.965.916	19.507.680	541.764	2,9%
Specifieke dotaties	891.840	893.318	909.777	16.459	1,8%
Gewestelijke belastingen	4.963.303	5.176.375	5.421.385	245.010	4,7%
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	133.505	136.650	152.470	15.820	11,6%
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	419.193	415.010	169.789	-245.221	-59,1%
Lotto gelden	36.817	36.825	34.915	-1.910	-5,2%
Instellingen consolidatiekring	1.585.090	1.407.634	1.449.166	41.532	3,0%
Totaal	26.872.940	27.031.728	27.645.182	613.454	2,3%
Sanering entiteit I			-171.007	-171.007	
Algemeen totaal	26.872.940	27.031.728	27.474.175	442.447	1,6%

Voor het begrotingsjaar 2014 worden de ESR gecorrigeerde ontvangsten op 27,5 miljard euro begroot. Dat is 0,4 miljard euro of 1,6% meer dan bij de begrotingsaanpassing 2013 die op 27,0 miljard euro uitkwam. Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2012 houden deze cijfers een toename in van respectievelijk 0,8 miljard euro en 2,8%.

Figuur 3-1 toont de ESR gecorrigeerde middelen 2014 opgedeeld in grote categorieën. 70% van de totale ontvangsten hebben betrekking op de samengevoegde en gedeelde belastingen. De gewestelijke belastingen zijn goed voor 20% van de Vlaamse ontvangsten. De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen vertegenwoordigen 5% van het totale bedrag.

Tabel 3-2 geeft de deelcomponenten van de ESR gecorrigeerde middelen 2014, terwijl de paragrafen 2 tot en met 8 de deelcomponenten nader verklaren. De cijfers in Tabel 3-2 aangaande de middelen uit de bijzondere financieringswet betreffen niet-afgeronde bedragen. Ten opzichte van Tabel 3-1 kunnen er afrondingsverschillen voorkomen.

Figuur 3-1: Relatieve aandelen van de ESR gecorrigeerde middelen 2014

Tabel 3-2: Deelaspecten van de middelenbegroting 2014 (in duizend euro)

	REA 2012	BA 2013	BO 2014
Samengevoegde en gedeelde belastingen			
Gewest - PB zonder Lambermont	8.951.711	9.054.586	9.275.084
Gewest - PB-aftrek Lambermont	-2.876.516	-2.907.104	-2.972.331
Gewest - PB extra middelen voor extra bevoegdheden	78.633	79.453	81.438
Totaal Gewest na Lambermont : samengevoegde belastingen	6.153.827	6.226.935	6.384.191
Gemeenschap - PB zonder Lambermont	4.116.546	4.163.131	4.265.210
Gemeenschap - BTW zonder Lambermont	7.178.515	7.290.200	7.426.608
Gemeenschap - extra BTW Lambermont	1.301.776	1.316.929	1.432.352
Totaal Gemeenschap na Lambermont : gedeelde belastingen	12.596.837	12.770.260	13.124.171
Vermoedelijke afrekening jaar N-1 (eenmalig)	92.527	-31.279	-682
Algemeen totaal Samengevoegde en gedeelde belastingen	18.843.191	18.965.916	19.507.680
Dotaties vanwege federale overheid			
Tewerkstellingsprogramma's	261.560	261.560	261.560
Buitenlandse studenten	37.897	36.533	37.082
Buitenlandse studenten (afrekening)		49	72
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	577.662	579.709	588.408
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (afrekening)		781	1.148
Overname verkeersbelastingen	14.721	14.665	14.885
Overname verkeersbelastingen (afrekening)		20	29
Dotatie Nationale Plantentuin			6.593
Dotatie Nationale Plantentuin (afrekening)			0
Totaal dotaties vanwege federale overheid	891.840	893.318	909.776
Gewestbelastingen	4.963.303	5.176.375	5.421.385
Andere niet-fiscale inkomsten	419.193	415.010	169.789
Lottomiddelen	36.817	36.825	34.915
Toegewezen ontvangsten	133.505	136.650	152.470
Instellingen consolidatiekring	1.585.090	1.407.634	1.449.166
Totaal ESR gecorrigeerde middelen	26.872.939	27.031.727	27.645.181
Sanering entiteit I			-171.007
Algemeen totaal ESR gecorrigeerde middelen	26.872.939	27.031.727	27.474.174

3.2. Samengevoegde en gedeelde belastingen

3.2.1. Parameters

Bij de begrotingsopmaak 2014 worden voor de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen de parameters inflatie en economische groei van de Economische Begroting van 5 september 2013 gehanteerd. Bij de begrotingsopmaak 2014 wordt er uitgegaan van een economische groei en inflatie van respectievelijk 1,1% en 1,3%.

Behalve de klassieke parameters van economische groei en inflatie spelen ook de fiscale capaciteit van gewesten en gemeenschappen, en het aantal leerlingen en –18-jarigen van

de gemeenschap een belangrijke rol voor de berekening van de middelen die toegewezen worden vanuit de bijzondere financieringswet. De federale toelage met betrekking tot de Nationale Plantentuin wordt verdeeld op basis van de taalrol van het personeel.

Met betrekking tot de economische groei wordt de aangepaste conventie van 20 januari 1995 toegepast. Op deze wijze wordt vermeden dat herzieningen voor het verleden van de parameter van de reële groei door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) de overgedragen middelen beïnvloeden. De herzieningen na de maand maart van het jaar $t+1$ van de reële groei van het bruto nationaal inkomen (of vanaf begrotingsjaar 2006 van het bruto binnenlands product) voor het jaar t hebben geen impact meer op de berekening van de middelen voor de jaren na het jaar t .

Tabel 3-3 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolommen ‘2012 definitief’ en ‘2013 aangepast’ tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de begrotingsaanpassing 2013. De middelen uit de bijzondere financieringswet worden bij de begrotingsopmaak 2014 geraamd op basis van de parameters van de Economische Begroting van 5 september 2013. In principe zijn dit eveneens de parameters die voor de federale overheid de basis zullen vormen voor de doorstortingen tijdens het begrotingsjaar 2014. Zo zullen de doorstortingen bijvoorbeeld gebaseerd zijn op een economische groei van 1,1% in 2014. De kolommen ‘2013 vermoedelijk’ en ‘2014 initieel’ in Tabel 3-3 geven alle bij de begrotingsopmaak 2014 gehanteerde parameters weer. De andere parameters dan economische groei en inflatie werden door de FOD Financiën op 9 september 2013 aan de gewesten en gemeenschappen meegedeeld.

Tabel 3-3: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	Begrotingsjaar 2012	Begrotingsjaar 2013	Begrotingsjaar 2014
Parameters	2012 definitief	2013 initieel	2014 initieel
Inflatie (CPI)	2,84%	1,80%	1,30%
Economische groei (BBP)	-0,20%	0,70%	1,10%
Personenbelasting			
Aanslagjaar	2011	2012 = 2011	2013 = 2012
Vlaams Gewest	22.779.679	22.779.679	23.622.156
W aals Gewest (excl. Duitstaligen)	10.134.351	10.134.351	10.515.981
Brussels H. Gewest	3.029.409	3.029.409	3.164.538
Duitstaligen	154.666	154.666	159.745
Fiscale capaciteit (FC)			
Vlaams Gewest	63,10%	63,10%	63,06%
W aals Gewest (excl. Duitstaligen)	28,07%	28,07%	28,07%
Brussels H. Gewest	8,39%	8,39%	8,45%
Duitstaligen	0,43%	0,43%	0,43%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)			
Toestand	15/01/2012	15/01/2012	15/01/2013
Vlaamse Gemeenschap	56,57%	56,57%	56,50%
Frans Gemeenschap	43,43%	43,43%	43,50%
Inwoners			
Referentietijdstip	01/01/2011	01/01/2012	01/01/2013
Teldatum	01/01/2011	01/01/2011	01/01/2012
Vlaanderen	6.306.638	6.306.638	6.350.765
Wallonië (excl. Duitst.)	3.449.824	3.449.824	3.470.201
Brussel	1.119.088	1.119.088	1.138.854
Duitstaligen	75.716	75.716	76.128
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)			
Referentietijdstip	30/06/2011	30/06/2012	30/06/2013
Teldatum	01/02/2013	01/02/2013	31/08/2013
Nederlandstalig	1.234.075	1.239.197	1.243.743
Fransstalig	735.868	737.799	740.249
Brussel	251.772	257.459	262.065
Denataliteitscoëfficiënt	104,1610%	104,7795%	105,2938%
Verdeelsleutel Plantentuin			
Toestand			
Vlaamse Gemeenschap			01/01/2012
Frans Gemeenschap			80,11050%
			19,88950%

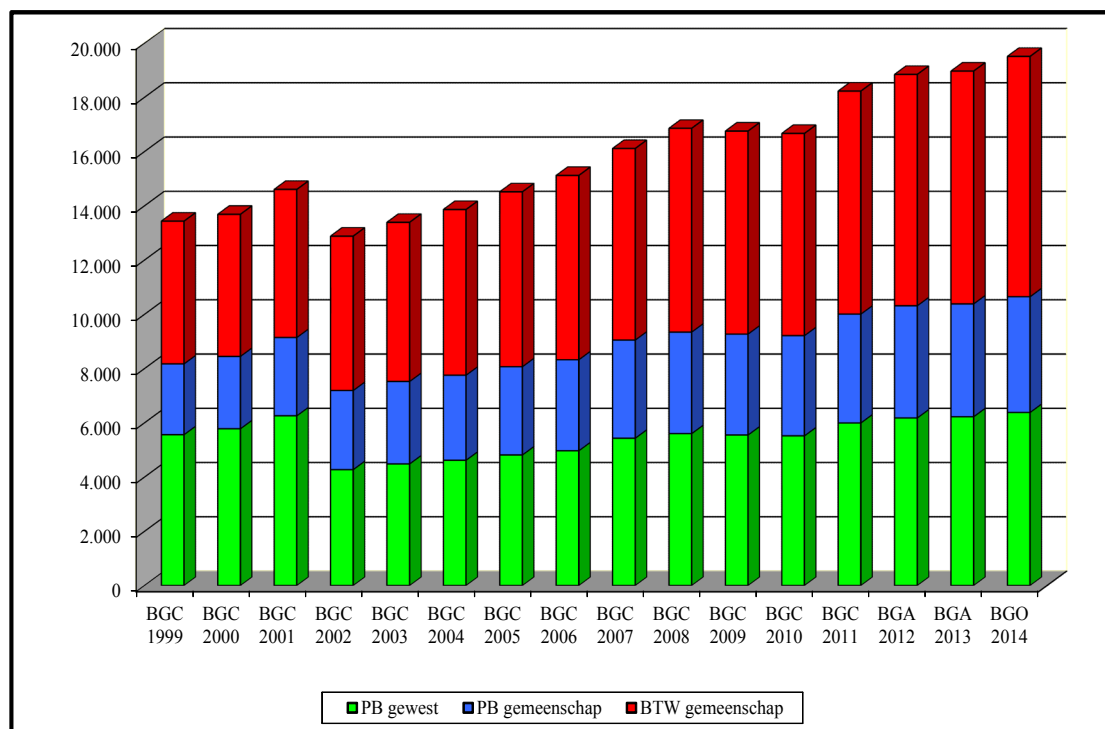
3.2.2. Resultaten

3.2.2.1. Algemeen

In 2014 zal de Vlaamse overheid ongeveer 70% van haar inkomsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen ontvangen. Onder toepassing van de in Tabel 3-3 opgenomen parameters worden de samengevoegde en gedeelde belastingen op 19,5 miljard euro geraamd. Figuur 3-2 geeft de evolutie weer van de samengevoegde en gedeelde belastingen (inclusief afrekening, maar exclusief sanering ten behoeve van Entiteit I) en dit vanaf de begroting 1999. De trendbreuk in 2002 houdt verband met de inwerkingtreding van het Lambermontakkoord.

Tabel 3-4 geeft voor de recentste begrotingsrondes dezelfde informatie.

Figuur 3-2: Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)

Tabel 3-4: Samengevoegde en gedeelde belastingen, incl. afrekeningen (in miljoen euro)

	BA 2011	2 BA 2012	BA 2013	BO 2014	BO 2014 - BA 2013 (%)
Gewest	5.995,0	6.178,8	6.224,5	6.382,5	2,54%
PB	5.995,0	6.178,8	6.224,5	6.382,5	2,54%
Gemeenschap	12.233,5	12.664,4	12.741,4	13.125,2	3,01%
PB	4.013,3	4.136,8	4.160,3	4.266,7	2,56%
BTW	8.220,2	8.527,6	8.581,1	8.858,5	3,23%
Totaal	18.228,5	18.843,2	18.965,9	19.507,7	2,86%

3.2.2.2. Samengevoegde belastingen

De samengevoegde belastingen (zie Tabel 3-2) kunnen voor het begrotingsjaar 2014 op 6.384.191 duizend euro geraamd worden. Hierbij zijn de Lambermonteffecten die gelden

voor de gewesten in de raming opgenomen. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2013 (zie paragraaf 4).

Het genoemde bedrag bestaat eigenlijk uit een drietal componenten. Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gewesten een deel van de federaal geïnde personenbelasting doorgestort. Voor het begrotingsjaar 2014 bedraagt deze basisdoorstorting 9.275.084 duizend euro (exclusief afrekening).

Krachtens het Lambermontakkoord werd de gewestaf trek ingevoerd. De gewestaf trek, de zogenaamde negatieve term, betreft een correctie op het basisbedrag dat vanuit de PB-opbrengsten aan de gewesten wordt toegekend en dient als compensatie voor de bijkomende gewestbelastingen waarvan de opbrengst eveneens krachtens het Lambermontakkoord aan de gewesten wordt toegewezen. De gewestaf trek wordt bekomen door het gemiddelde te berekenen van de realisaties van bepaalde gewestbelastingen van 1999 tot en met 2001, uitgedrukt in prijzen 2002. Vanaf 2003 wordt dit bedrag aangepast aan de inflatie en de economische groei. Het is mede deze aftrek die maakt dat de samengevoegde en gedeelde belastingen vanaf 2002 lager uitvallen dan voorgaande jaren. Voor 2014 wordt de gewestaf trek geraamd op 2.972.331 duizend euro.

Behalve de toepassing van de negatieve term werden aan de gewesten ook extra middelen toegekend voor enkele nieuwe bevoegdheden die naar de gewesten werden overgeheveld. Het betreft hier de bevoegdheden landbouw en zeevisserij, gemeenten en provincies, buitenlandse handel en een gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek. De extra middelen die voor deze bevoegdheden worden overgedragen, zijn opgesomd in de bijzondere financieringswet. In totaal gaat het – opnieuw zonder afrekening – voor het begrotingsjaar 2014 om 81.438 duizend euro. Deze middelen worden mee verrekend in de PB-middelen die worden toegewezen aan de gewesten. Tabel 3-5 geeft een overzicht van de samenstelling van dit bedrag.

Tabel 3-5: De nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)

Bevoegdheid	BA 2011	2 BA 2012	BA 2013	BO 2014
Landbouw en zeevisserij	29.362	30.399	30.714	31.486
Wetenschappelijke instellingen	29.053	30.079	30.391	31.155
Uitvoerbeleid	12.737	13.162	13.313	13.638
Lokale overheden	4.830	4.993	5.035	5.159
Totaal	75.982	78.633	79.453	81.438

3.2.2.3. Gedeelde belastingen

De gedeelde belastingen (zie Tabel 3-2) kunnen voor het begrotingsjaar 2014 op 13.124.171 duizend euro geraamd worden. Hierbij zijn de Lambermonteffecten die gelden voor de gemeenschappen in de raming opgenomen. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2013 (zie paragraaf 4) en met de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (zie paragraaf 3).

Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een deel van de federaal geïnde personenbelasting en belasting op de toegevoegde waarde doorgestort. Beide doorstorting worden voor 2014 op respectievelijk 4.265.210 en 7.426.608 duizend euro geraamd. Bovenop deze bedragen wijst artikel 38, §3bis, van de bijzondere financieringswet aan de gemeenschappen nog extra middelen toe vanuit de belasting op de toegevoegde waarde. Deze middelen zijn exhaustief in de bijzondere wet ter financiering van gewesten en gemeenschappen opgenomen.

Laatstgenoemde toegewezen middelen worden verdeeld in twee delen. Het eerste deel (dat in 2002 35% bedroeg van het in totaal toegewezen gedeelte) wordt verdeeld over de twee gemeenschappen a rato van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het tweede gedeelte (de resterende 65% in 2002) wordt verdeeld middels de verdeelsleutel van de leerlingen. Het eerste en tweede gedeelte veranderen van relatieve omvang gedurende de volgende jaren op die wijze dat in 2012 de verdeling van de extra btw-middelen volledig gebeurt op basis van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het basisbedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en vanaf 2007 ook jaarlijks aangepast aan de economische groei, zij het wel slechts a rato van 91%. Voor 2014 worden de extra btw-middelen voor de Vlaamse Gemeenschap op 1.432.352 duizend euro geraamd.

3.2.2.4. Afrekening 2013

Zoals hierboven reeds gesteld en blijkt uit Tabel 3-3, het parameteroverzicht, worden bij de begrotingsopmaak en -controle ook telkens de samengevoegde en gedeelde belastingen van het voorgaande begrotingsjaar herraamd. In concreto worden bij de begrotingsopmaak 2014 de samengevoegde en gedeelde belastingen met betrekking tot het jaar 2013 herraamd. Deze herraaming wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de begrotingsaanpassing 2013 werd gemaakt. Tabel 3-6 situeert het afrekeningssaldo in het kader van de middelen 2014.

Tabel 3-6: Afrekening 2013 (in duizend euro)

	2013 bij BA 2013	2013 bij BO 2014	Afrekening 2013	2014 bij BO 2014	BO 2014	Begrotingsartikel
	(1)	(2)	(3) = (2) - (1)	(4)	(5) = (4) + (3)	(6)
Gewest						
PB-middelen	6.226.935	6.225.218	-1.717	6.384.191	6.382.474	
Totaal Gewest	6.226.935	6.225.218	-1.717	6.384.191	6.382.474	CB0/9CF-G-A-H/OW
Gemeenschap						
PB-middelen	4.163.131	4.164.663	1.532	4.265.210	4.266.742	
BTW-middelen	8.607.129	8.606.632	-497	8.858.961	8.858.464	
Totaal Gemeenschap	12.770.260	12.771.295	1.035	13.124.171	13.125.206	CB0/9CF-G-A-B/OW
Algemeen totaal	18.997.195	18.996.512	-682	19.508.362	19.507.680	
(1) (2) exclusief de afrekening 2012						
(4) exclusief de afrekening 2013						

3.2.2.5. Bijdrage in de sanering ten behoeve van Entiteit I

Met betrekking tot het begrotingsjaar 2014 voorziet de zesde staatshervorming een bijdrage in de sanering van de overheidsfinanciën van 104,8 miljoen euro voor het Vlaamse Gewest en 46,3 miljoen voor de Vlaamse Gemeenschap. Deze bijdrage zal vanaf 1 juli 2014 geïmplementeerd worden op de toegekende PB-middelen. Ook de nieuwe transfer naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot de pendelaars zal reeds in 2014 geïmplementeerd worden. De totale pendeldotatie bedraagt 32 miljoen euro in 2014 en wordt door het Vlaamse en Waalse Gewest gedragen in verhouding tot hun aandeel in de netto-stroom van pendelaars naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het aandeel van het Vlaamse Gewest wordt op 62% geraamd. Ook de pendeldotatie zal vanaf 1 juli 2014 geïmplementeerd worden op de toegekende PB-middelen.

Tabel 3-7: Bijdrage sanering 2014 (in duizend euro)

	BO 2014 voor sanering	Bijdrage 2014 sanering	Bijdrage pendel- dotatie	BO 2014 na sanering (4) = (1)+(2)+(3)	Begrotingsartikel (5)
Gewest					
PB-middelen	6.382.474	-104.835	-19.840	6.257.799	
Totaal Gewest	6.382.474	-104.835	-19.840	6.257.799	CB0/9CF-G-A-H/ OW
Gemeenschap					
PB-middelen	4.266.742	-46.332		4.220.411	
BTW-middelen	8.858.464			8.858.464	
Totaal Gemeenschap	13.125.206	-46.332		13.078.874	CB0/9CF-G-A-B/ OW
Algemeen totaal	19.507.680	-151.167	-19.840	19.336.673	

3.2.2.6. Sensitiviteit

Economisch onzekere tijden verhogen de kans op volatiliteit van de in Tabel 3-3 vermelde parameters. Tabel 3-8 geeft voor het begrotingsjaar 2014 een overzicht van de sensitiviteit van deze parameters op de middelen uit de bijzondere financieringswet. In deze paragraaf wordt nagegaan in welke mate de samengevoegde en gedeelde belastingen, en de specifieke dotaties reageren op een wijziging van de relevante parameters.

Onderzoek toont aan dat wijzigingen van parameters in plus een even groot effect hebben als wijzigingen in min. Enkel de richting van de aanpassing verschilt logischerwijze. Tabel 3-8 geeft een schematisch overzicht van het verrichte onderzoek. Elke onderzochte wijziging had een grootte van 0,1 procentpunt (10 basispunten).

Tabel 3-8: Sensitiviteit (in duizend euro)

Parameter	Middelen 2014
BBP 2014	20.312
CPI 2014	19.897
FC 2014	22.950
LLN 2014	13.145
DENAT 2014	8.414
TAALROL 2014	8

3.3. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

3.3.1. Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld

Krachtens het Lambermontakkoord werd het kijk- en luistergeld omgevormd van een gemeenschapsbelasting naar een gewestbelasting. De gemeenschappen verkregen wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde netto-ontvangsten van het kijk- en luistergeld in 1999, 2000 en 2001, en dit in de betrokken gemeenschappen. Deze netto-ontvangsten moeten evenwel uitgedrukt worden in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt het basisbedrag 2002 van de dotatie aangepast aan de inflatie.

Voor de Vlaamse Gemeenschap wordt deze dotatie in 2014 op 589.556 duizend euro geraamd, inclusief 1.148 duizend euro afrekening.

3.3.2. Dotatie voor tewerkstellingsprogramma's

Op basis van artikel 35 van de bijzondere financieringswet wordt onder bepaalde voorwaarden aan de gewesten een dotatie toegekend die overeenstemt met de werkloosheidsvergoeding van elke voltijds uitgedrukte arbeidsplaats die door de gewesten ten laste wordt genomen. Voor het begrotingsjaar 2014 wordt de bedoelde dotatie op 261.560 duizend euro geraamd.

3.3.3. Dotatie voor universitair onderwijs voor buitenlandse studenten

Krachtens artikel 62 van de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs dat aan buitenlandse studenten wordt verstrekt. De basisbedragen die in het bedoelde artikel zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast. Voor het begrotingsjaar 2014 wordt de bedoelde dotatie geraamd op 37.154 duizend euro, inclusief 72 duizend euro afrekening.

3.3.4. Dotatie voor de overname van de dienst van de verkeersbelastingen

Naar aanleiding van de overname vanaf 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen (verkeersbelasting, belasting op de inverkeersstelling en eurovignet) ontvangt het Vlaams Gewest van de federale overheid jaarlijks een extra dotatie om de kosten van het overgenomen federaal personeel te compenseren.

De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs van de dienst van de betrokken gewestbelastingen voor de jaren 1999, 2000 en 2001, uitgedrukt in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt dit bedrag (per gewestbelasting) aangepast aan de evolutie van de consumptieprijsindex.

De basisbedragen staan vermeld in de wet van 8 maart 2009 tot vaststelling van de totale kostprijs van de dienst van de gewestelijke belastingen, in uitvoering van artikel 68ter van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en gewesten (BS 20 maart 2009). Voor het begrotingsjaar 2014 wordt de dotatie geraamd op 14.914 duizend euro, inclusief 29 duizend euro afrekening.

3.3.5. Dotatie Nationale Plantentuin

Krachtens artikel 62ter van de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend vanaf het begrotingsjaar waarin de Nationale Plantentuin van België wordt overgedragen. Het in artikel 62ter vermelde basisbedrag wordt jaarlijks aan de inflatie en aan de economische groei aangepast. De verdeling van het aangepaste bedrag over beide gemeenschappen geschiedt volgens een sleutel die in overeenstemming is met de taalrol van het effectief personeelsbestand van de Nationale Plantentuin op de dag van de overdracht. De bedoelde overdracht is gepland op 1 januari 2014. De bij de begrotingsopmaak 2014 gehanteerde verdeelsleutel weerspiegelt de taalrol op 1 januari 2012. Voor het begrotingsjaar 2014 wordt de dotatie van de Vlaamse Gemeenschap op 6.593 duizend euro geraamd. In het jaar van overdracht is er geen afrekening.

3.4. Gewestelijke belastingen

De ramingen van de gewestelijke belastingen zijn gebaseerd op de vermoedelijke realisaties over het jaar 2013. Voor de gewestbelastingen die door de FOD Financiën geïnd worden, werd de federale raming weerhouden. De raming van de registratierechten bevat eveneens

de verwachte registratierechten op de reeds vroeger besliste verkoop van onroerend goed door VMM aan Aquafin.

Tabel 3-9 toont een overzicht van de begrotingsposten en de weerhouden bedragen. De getoonde bedragen betreffen ESR gecorrigeerde ontvangsten.

Tabel 3-9: Gewestelijke belastingen 2014 (in duizend euro)

	REA 2012	BA 2013	BO 2014	BO 2014 - BA 2013	BO 2014 - BA 2013 (%)
Onroerende voorheffing	98.326	99.392	102.039	2.647	2,7%
Belasting op de spelen en weddenschappen	23.217	23.484	26.845	3.361	14,3%
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	28.509	32.647	30.303	-2.344	-7,2%
Openingsbelasting	61	0	0	0	
Registratierechten	1.810.589	1.942.836	1.937.992	-4.844	-0,2%
Hypotheekrechten	142.981	152.160	150.102	-2.058	-1,4%
Verkeersbelasting op de autovoertuigen (inning FOD Financiën)		0	0	0	
Verkeersbelasting op de autovoertuigen (inning IVA VLABEL)	957.334	979.013	990.260	11.247	1,1%
Belasting op de inverkeersstelling (inning FOD Financiën)		0	0	0	
Belasting op de inverkeersstelling (inning IVA VLABEL)	209.749	214.506	198.758	-15.748	-7,3%
Eurovignet (inning FOD Financiën)	21.574	20.814	23.617	2.803	13,5%
Eurovignet (inning IVA VLABEL)	51.471	55.168	53.079	-2.089	-3,8%
Schenkingsrechten	253.880	274.081	304.175	30.094	11,0%
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	1.365.613	1.382.274	1.604.215	221.941	16,1%
Kijk- en luistergeld		0	0	0	
Totaal	4.963.303	5.176.375	5.421.385	245.010	4,7%

3.5. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten – die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden – zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde duidelijk omschreven uitgaven. De toegewezen ontvangsten worden bij de begrotingsopmaak 2014 op 152,5 miljoen euro geraamd. De belangrijkste toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting zijn:

- de inschrijvingsgelden van het deeltijds kunstonderwijs;
- de terugbetaling van salarissen en salaristoelagen in de onderwijssector;
- de inkomsten in het kader van het medisch-sociaal beleid;
- de inkomsten van het Vernieuwingsfonds.

3.6. Andere ontvangsten

De andere ontvangsten betreffen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen bestempeld worden als (1) opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of (2) dotaties komende van instellingen behorende tot de consolidatiekring. De andere ontvangsten worden bij de begrotingsopmaak 2014 op 169,8 miljoen euro geraamd. Tot deze categorie behoren onder meer de dividenden van de openbare investeringsmaatschappijen

(21,0 miljoen euro) en de verwachte opbrengst van het digitaal dividend 4G (42 miljoen euro). De Vlaamse overheid verwacht in 2014 geen dividenden van financiële instellingen die in 2009 door de Vlaamse Regering gesteund werden.

3.7. Lotto-middelen

Volgens artikel 62bis van de bijzondere financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. Bij de begrotings-opmaak 2014 wordt er uitgegaan van de voorlopige winstverdeling ten belope van 34,9 miljoen euro. Deze raming is gebaseerd op het voorlopig winstverdelingsplan voor het dienstjaar 2013.

3.8. Te consolideren instellingen

Tabel 3-10 geeft een overzicht van de ESR gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. Hierbij worden de instellingen met belangrijke bedragen aan eigen ontvangsten apart vermeld.

Tabel 3-10: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	REA 2012	BA 2013	BO 2014	BO 2014 - BA 2013
MINA	111.718	140.314	124.646	-15.668
VIF	60.960	51.240	94.785	43.545
Loodswezen	73.202	81.233	76.591	-4.642
Andere instellingen met DAB-vorm	21.692	59.605	23.806	-35.799
VMM	62.239	22.187	30.786	8.599
VDAB	102.464	102.316	104.170	1.854
NV Waterwegen en Zeekanaal	61.753	63.049	62.581	-468
VRT	189.839	185.008	190.971	5.963
Kind & Gezin	147.368	151.956	156.283	4.327
VAPH	76.230	24.672	20.211	-4.461
VVM - De Lijn	231.757	225.261	231.095	5.834
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	445.869	300.793	333.241	32.448
Totaal	1.585.090	1.407.634	1.449.166	41.532

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Minafonds* zijn in hoofdzaak afkomstig van de milieuheffingen. Deze heffingen worden geïnd door de Vlaamse openbare milieu-instellingen. Meer bepaald int OVAM de afvalstoffenheffing, VMM de waterheffingen en VLM de administratieve geldboetes in het kader van MAP III.

T.o.v. de begrotingsaanpassing 2013 nemen de ESR gecorrigeerde ontvangsten van het Minafonds af met 15,6 miljoen euro tot 124,6 miljoen euro. Dit is onder meer te wijten aan een neerwaartse bijstelling van de milieuheffing inzake afvalstoffen met 3,2 miljoen euro. De sturende werking van deze heffing doet de hoeveelheid afval aanzienlijk dalen.

De raming van de milieuheffingen inzake oppervlakte- en grondwater wordt met 0,8 miljoen euro naar boven bijgesteld. De geraamde ontvangsten aangaande de mestheffing en de ontvangsten met betrekking tot de boetes aangaande het milieuschade- en handha-

vingsdecreet worden beiden met 0,8 miljoen euro verlaagd. De verminderde raming van de boetes is ingegeven omdat meer landbouwers zich in lijn stellen met de NER voorwaarden.

Tot slot zal de Vlaamse Milieuholding het dividend met 12,4 miljoen euro verlagen.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *VIF* bedragen bij de begrotingsopmaak 2014 94,8 miljoen euro. Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013 betekent dit een positieve bijstelling van ruim 43,5 miljoen euro. De meerontvangsten zijn hoofdzakelijk het gevolg van extra opbrengsten uit de éénmalige verkoop van onroerende goederen.

De raming van de ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Loodswezen* bedraagt bij de begrotingsopmaak 2014 76,7 miljoen euro. Dit houdt een negatieve bijstelling in van 4,6 miljoen euro. Dit heeft in grote mate te maken met de eenmalige ontvangsten uit de VBS-claim die ingeschreven waren in 2012 en 2013. Voor 2014 is er geen ontvangst uit de claim in de begroting opgenomen, hetgeen een daling van ongeveer 6,5 miljoen euro inhoudt. Deze daling wordt deels gecompenseerd door stijgende inkomsten uit de loodsactiviteiten.

T.o.v. de begrotingsaanpassing 2013 stijgen de ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VMM* met 8,5 miljoen euro tot 30,7 miljoen euro als gevolg van een stijging van de verkoop van activa aan Aquafin NV.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VDAB* stijgen met 1,9 miljoen euro. Door de verwachte toename van het aantal IBO-overeenkomsten (stages in bedrijven), worden de terugvorderingen van de compensatiepremie aan de bedrijven 2,6 miljoen euro hoger ingeschat. De inkomsten voor het inschakelingsplan nemen met 1,6 miljoen euro toe ingevolge het nieuwe samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gewesten en de Gemeenschappen betreffende de actieve begeleiding en opvolging van werklozen. De Europese inkomsten worden voor 2014 2,3 miljoen euro lager geraamd dan in 2013.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van De *NV Waterwegen en Zeekanaal* blijven bij de begrotingsopmaak 2014 nagenoeg constant op 62,5 miljoen euro.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VRT* worden op 191,0 miljoen euro geraamd. Dit bedrag houdt een toename in van 6,0 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013. Bedoelde toename is quasi uitsluitend toe te schrijven aan de geraamde stijging van de ontvangsten uit de verkoop van goederen en diensten (+5,7 miljoen euro).

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van *Kind en Gezin* nemen t.o.v. de begrotingsaanpassing 2013 toe met 4,3 miljoen euro tot een bedrag van 156,3 miljoen euro. Dit is in de eerste plaats het gevolg van de stijging van de financiële bijdragen van de gezinnen geïnd in het kader van de kinderdagverblijven (+1,8 miljoen) en de inkomensgerelateerde kinderopvang (+2,6 miljoen euro).

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *VAPH* dalen ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013 met 4,5 miljoen euro van 24,7 miljoen euro naar 20,2 miljoen euro. Dit is het gevolg van de inwerkingtreding van het systeem “Werkkapitaal” binnen het Persoonlijke-assistentiebudget dat gepaard gaat met een daling van de verwachte terugvorderingen met ongeveer 5 miljoen euro.

De totale ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VVM - De Lijn* stijgen met 5,8 miljoen euro en bedragen bij de begrotingsopmaak 2014 231,1 miljoen euro. Hierdoor stijgt het kostendeckingspercentage in 2014 tot 22,41%. De verhoging komt er onder meer door middel van de indexering van de tarieven, het verhogen van de controle op zwartrijden, bijkomende reclame-inkomsten en andere diverse opbrengsten.

4. DE UITGAVENBEGROTING

4.1. Inleiding

De bruto-beleidsruimte neemt in 2014 met 445 miljoen euro toe. Dat is enerzijds het gevolg van de toename van de ontvangsten met 442 miljoen euro (zie supra hoofdstuk 3) en een afbouw van het beperkte overschot dat wordt geraamd voor 2013 ten belope van 3 miljoen euro.

Gelet op de beperkte bruto-beleidsruimte door de zwakke economische groei wordt die bruto-beleidsruimte verder aangevuld door het beperken van de uitgaven als gevolg van bijkomende structurele besparingsmaatregelen ten belope van 112 miljoen euro en het inzetten van bestaande uitgavenbuffers ten belope van 191 miljoen euro, of in totaal 303 miljoen euro.

Het totaal aan uitgebreide bruto-beleidsruimte, goed voor 748 miljoen euro, wordt enerzijds ingezet om allerhande kostendrijvers bij constant beleid te kunnen financieren ten belope van 571 miljoen euro en anderzijds om nieuwe beleidsimpuls te kunnen initiëren, verder geïnspireerd op het plan Vlaanderen in Actie en verder inzetten op een warm en sociaal Vlaanderen ten belope van bijna 500 miljoen euro aan beleidsinitiatieven, waarvoor 177 miljoen euro aan betaalkredieten dienen te worden ingezet.

4.1.1. *Bijkomende creatie bruto-beleidsruimte (via beperken uitgaven)*

4.1.1.1. *Structurele besparingen*

De Vlaamse Regering versnelt het efficiëntietraject dat ze voor haar diensten heeft vooropgesteld en dat moet resulteren in een verlaging van het aantal koppen in de Vlaamse administratie tegen het einde van de legislatuur met 6,5% in plaats van de tot op heden voorziene 6%. Door die versnelling neemt ook de voorziene besparing in loonkredieten in 2014 omwille van deze maatregel met 5 miljoen euro toe tot 25 miljoen euro.

Teneinde nieuwe beleidsimpuls te kunnen initiëren, zullen diverse maatregelen in ministeries en instellingen zorgen voor 60 miljoen aan recurrente besparingen.

In navolging van de interne staatshervorming wordt de toelage aan het provinciefonds niet meer decretaal aangepast met 3,5% per jaar, worden de middelen blijvend gespreid toegekend en wordt tot slot ook een verlaging van de toelage met 20 miljoen euro doorgevoerd.

Tot slot wordt ook aan het Vlaams Parlement een inspanning van 1 miljoen euro gevraagd.

4.1.1.2. *Inzetten buffers*

De buffer van 150 miljoen euro die in de begroting 2013 is aangelegd om de eventuele gevolgen van de staatshervorming of tegenvallende conjunctuur op te vangen wordt niet meer weerhouden, gelet op het feit dat enerzijds de verwachte economische groei reeds beperkt tot matig is ingeschat en anderzijds de verdeling van de sanering van de financiën van Entiteit I, zoals voorzien naar aanleiding van de 6e staatshervorming al correct is verwerkt in voorliggende begroting.

Binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting wordt enerzijds de geïntegreerde veiligheidsbuffer die in de voorziene rentekredieten was vervat terug geschrapt. Anderzijds wordt de verwachte tussenkomst van het Vlaams Fonds voor de Lastendelging naar aanleiding van de afhandeling van gerechtelijke uitspraken tevens 20 miljoen lager ingeschat.

Dat omdat de tussenkomst van het VFLD in de hoofdsom wordt beperkt tot 50% terwijl ook de bijdrageplafonds wegvallen.

Naar aanleiding van het verlaagde aantal aanvragen voor renovatiepremies kan het voorziene krediet hiervoor met 12 miljoen euro worden verminderd.

Tot slot worden ook de middelen binnen de provisie werk met 5,2 miljoen euro vermindert. Dat omdat er met een gespreide en resultaatgerichte financiering wordt gewerkt voor de opgestarte maatregelen binnen die provisie.

4.1.2. Aanwending bruto-beleidsruimte

4.1.2.1. Constant beleid

De uitgebreide bruto-beleidsruimte wordt in eerste instantie aangewend om de evolutie van de uitgaven onder ongewijzigd beleid op te vangen voor een bedrag van 571 miljoen euro.

Alleen al voor het effect van de inflatie dient er 199 miljoen euro extra te worden uitgetrokken t.o.v. de begrotingsaanpassing 2013. In beleidskredieten is er een toename van 236 miljoen euro voorzien. Die kredieten zijn nodig voor het aanleggen van een loonprovisie voor de verwachte overschrijding van de spilindex in mei 2014 enerzijds en voor de indexatie van de loon en niet-loonkredieten buiten de werking van de indexprovisie met 1,4% als gevolg van de verwachte toename van de gezondheidsindex met dat percentage anderzijds.

Voor de toename van de overige uitgaven zoals aanvaard onder de noemer “constant beleid” wordt 308 miljoen euro uitgetrokken. De wijziging van de benodigde kredieten is hierbij enerzijds het gevolg van wijzigende onderliggende kostenparameters zoals bijv. bij de rente-uitgaven, de natuurlijke evolutie van de loonuitgaven bij het leerplichtonderwijs, de subsidiëring van de drinkwatermaatschappijen in het kader van de Aquafinfactuur, de decretale groei van het Gemeentefonds en de verwachte uitgaven binnen Gigarant.

Anderzijds worden ook de afspraken zoals gemaakt bij de begrotingsopmaak en -aanpassing 2013 onder de noemer constant beleid gecatalogeerd. Dat geeft bijv. aanleiding tot de verhoging van de kredieten voor het afsluiten van een cao met de onderwijssector en de verhoging van de voorziene gebruikstoelagen bij het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden voor de financiering van de bouw van ziekenhuizen en woonzorgcentra.

Naar aanleiding van het verder technisch in de Vlaamse begroting integreren van een aantal instellingen die volgens het Instituut voor Nationale Rekeningen tot de Vlaamse overheidssector behoren, nemen de uitgaven van de Vlaamse begroting ook met 24 miljoen euro toe.

Tot slot wordt er 40 miljoen euro aan bijkomende betaalkredieten ingeschreven om alle engagementen uit de vorige en huidige legislatuur volledig en tijdig te honoreren en vallen er netto voor 229 miljoen euro aan specifieke eenmalige beleidskredieten weg.

4.1.2.2. Bijkomende beleidsimpulsen

Naast de uitvoering van de bijkomende impulsen die reeds voorzien zijn binnen het kader van het constant beleid, wordt er ook voorzien in bijna 500 miljoen euro aan nieuwe beleidsimpulsen, waarbij er wordt vanuit gegaan dat hiervan 177 miljoen euro effectief

wordt gehonoreerd in 2014. Alle voorziene beleidsimpulsen kaderen binnen het Actieplan Vlaanderen in Actie en zetten ook bijkomend in op een warm en sociaal Vlaanderen.

Ter ondersteuning van het herstel van de economie dat zich stilaan aandient, wordt zo vooreerst een competitiviteitsprovisie voorzien. Deze provisie bevat 166 miljoen aan beleidskredieten en 83 miljoen euro aan betaalkredieten voor het honoreren van de genomen verbintenissen.

Naar aanleiding van de uitvoering van het Integratiedecreet van het hoger onderwijs, waarbij de masteropleidingen binnen de hogescholen worden geïntegreerd in het universitair onderwijs, wordt er voor 18,9 miljoen euro aan bijkomende middelen voorzien.

Er worden 6 miljoen euro bijkomende middelen ingeschreven voor de versterking van het integratie- en inburgeringsbeleid, die onder meer ingezet zullen worden in het kader van de vormingsprogramma's voor inburgeraars voor het uitvoeren van de in het nieuwe decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid besliste verhoging van het te bereiken taalniveau 'Nederlands als tweede taal' tot niveau A2.

De kredieten van de VDAB worden verhoogd met 4,5 miljoen euro teneinde enerzijds het sluitend maatpak te versterken en anderzijds ter versterking van andere kernopdrachten.

Ook op het vlak van investeringsuitgaven worden inspanningen geleverd. Zo wordt voor de bouw van scholen de reeds voorziene inspanning van 60 miljoen euro in 2014 versterkt tot een extra inspanning van 80 miljoen euro. Netto betekent dit een toename ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013 van 27,6 miljoen euro.

Ook voor de subsidies voor rioleringswerken, investeringen in onroerend erfgoed wordt telkens in een extra 10 miljoen euro voorzien. In de sector van het onroerend erfgoed betekent dit een netto-toename van 3,5 miljoen euro.

Aan het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden wordt voor 12 miljoen aan bijkomende vastleggingsruimte voor de klassiek gefinancierde sectoren toegekend. Op deze manier wordt het wegvallen van de werking van de begrotingsruiter ten belope van 26 miljoen euro voor quasi de helft opgevangen. De gebruikstoelagen voor het toekennen van gebruikstoelagen aan ziekenhuizen en woonzorgcentra mogen op termijn met 7 miljoen euro toenemen.

Tot slot wordt er ook voor 100 miljoen euro aan extra leningsmachtiging toegekend voor het verstrekken van sociale leningen door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds.

Bij openbare werken wordt er vooreerst 8,5 miljoen euro vrijgemaakt voor investeringen in het Sigmaplan, meer specifiek voor de Scheldekaaien in Antwerpen. Daarnaast wordt 11 miljoen euro vrijgemaakt onteigeningen in het kader van de aanleg van de A11. Tot slot wordt er 15 miljoen euro extra geïnvesteerd in de regionale Vlaamse luchthavens van Antwerpen, Oostende en Kortrijk-Wevelgem. 5 miljoen euro wordt op het VIF gereserveerd voor bijkomende investeringen in infrastructuur.

In het kader van het perspectiefplan inzake personen met een handicap wordt er 11,6 miljoen euro uitgetrokken. Die middelen komen bovenop de middelen die reeds voor de personen met een handicap voorzien zijn binnen het Vlaams Interprofessioneel Akkoord met de social profit sectoren. Ter honorering van dat laatste akkoord wordt er voor sectorale kwaliteitsondersteunende maatregelen en uitbreiding voor de zogenaamde VIA-IV-sectoren voor 28,5 miljoen euro aan bijkomende middelen voorzien.

Voor bijkomende investeringen in kinderopvang en in huursubsidies worden er interne herschikkingen binnen de beschikbare kredieten van de resp. beleidsvelden welzijn en volksgezondheid en wonen doorgevoerd.

Tot slot wordt, in het kader van de regierol van lokale besturen voor het terugdringen van de kinderarmoede op hun grondgebied, een reglementaire basis gecreëerd en aan de Vlaamse Regering voorgelegd om modules, specifiek gericht op de strijd tegen de kinderarmoede, toe te voegen aan reguliere werkingen in sectoren als bijv. onderwijs, kinderopvang, preventieve gezinsondersteuning, wonen, werk, algemeen welzijnswerk, vrijetijdsbesteding en gezondheidszorg. Het beheer van die modulaire aanpak behoort aan de minister bevoegd voor de coördinatie van de armoedebestrijding. De lokale overheid kan een keuze maken uit de aangeboden modules. Voor dit subsidiereglement wordt 4,5 miljoen euro uit de algemene middelen uitgetrokken.

4.1.3. Overzicht hoofdstuk uitgaven

Vooreerst biedt paragraaf 4.2. een overzicht van de beleids- en betaalkredieten naar aanleiding van de aanpassing van de begroting 2013 en de initiële begroting 2014.

Vervolgens wordt onder paragraaf 4.3. de evolutie van beleids- en betaalkredieten verder opgedeeld over de dertien beleidsdomeinen en worden de belangrijkste wijzigingen hierbij nader toegelicht onder paragraaf 4.4. Tot slot wordt in paragraaf 4.5. een overzicht geboden van de stand van impliciete schuld.

4.2. De beleids -en betaalkredieten

4.2.1. Beleidskredieten

Voor de berekening van de beleidskredieten dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries (excl. DAB's) enerzijds en bij de te consolideren instellingen anderzijds.

Vooreerst wordt er ingegaan op de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries.

4.2.1.1. Beleidskredieten ministeries

Bij de beleidskredieten van de ministeries vertrekt men vanuit de som van de vastleggingskredieten. Deze kredieten worden aangevuld met de voorziene ontvangsten uit begrotingsfondsen.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, die overwegend ook in de berekening van betaalkredieten dienen doorgevoerd te worden:

- ten eerste wordt de som van bovenstaande kredieten gezuiverd voor de kredieten die voorzien zijn voor kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8), en voor aflossingen (ESR-9). Deze kredieten dienen namelijk niet te worden meegenomen in de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap;
- ten tweede wordt een correctie doorgevoerd voor de kredieten die bestemd zijn voor de te consolideren instellingen van de Vlaamse Gemeenschap¹. Het beleid dat met deze kredieten kan gevoerd worden, wordt verder meegenomen bij de te consolideren instellingen (zie infra);

¹ Dit zijn de te consolideren rechtspersonen die in de Vlaamse consolidatieperimeter 2013 vervat zitten (excl. Zorgfondsen).

- ten derde dient er opgemerkt te worden dat er in de begroting van de ministeries ook vastleggingsmachtigingen (met resp. correlatieve kredieten) kunnen opgenomen worden, die niet voor een te consolideren instelling bestemd zijn (bijv. het ESF-agentschap). In voorkomend geval wordt het correlatief krediet vervangen door de machtiging. De verbintenismachtiging van het VWF en van VMSW worden evenwel niet in rekening gebracht, omdat deze machtigingen niet volledig in ESR-aanrekenbare uitgaven bij het ministerie RWO zullen omgezet worden.

Een laatste opmerking die dient gemaakt te worden, heeft betrekking op de ingeschreven intrestkredieten met betrekking tot de uitstaande directe en indirecte schuld. Aangezien deze intrestlasten effectief dienen te worden betaald en niet eerder in beleidskredieten zijn voorzien en gezien er van het standpunt wordt vertrokken dat de definitie van de beleidskredieten zo nauw mogelijk dient aan te sluiten bij de definitie van betaalkredieten, worden de intrestkredieten behouden in de beleidskredieten. Anderzijds is het wel zo dat er met de kredieten die voorzien zijn voor de betaling van intresten geen beleid kan gevoerd worden.

In het vorderingensaldo (zie hoofdstuk 6) wordt daarom ook gewerkt met het principe van primaire uitgaven (i.c. uitgaven excl. intresten).

Tabel 4-1: Saldi-berekening – Beleidskredieten ministeries (in duizend euro)

		BA 2013	BO 2014
Vastleggingskredieten (VAK)	+	26.056.997	26.447.124
Voorziene ontvangsten uit begrotingsfondsen (TO)	+	176.607	154.386
Correcties voor:			
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	227.861	5.448
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	0	0
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	-	7.000.634	7.339.026
Vastleggingsmachtigingen – correlatief krediet van instellingen niet behorende tot de consolidatiekring (excl. VWF en VMSW)	-	-30.682	15.913
TOTAAL	=	19.035.791	19.241.123

4.2.1.2. Beleidskredieten van te consolideren instellingen (DAB's en Vlaamse rechtspersonen)

Voor de berekening van de beleidskredieten van de te consolideren instellingen wordt een onderscheid gemaakt tussen de te consolideren instellingen die in hun begroting een opsplitsing maken tussen vastleggings- en vereffeningskredieten en de andere instellingen met enkel een begroting in vereffeningskredieten.

Bij de instellingen met een opsplitsing in de begroting tussen vastleggings- en vereffeningskredieten, wordt het vastleggingskrediet (gecorrigeerd voor kredietverleningen en deelnemingen, schuldaflissing, toelagen naar andere te consolideren instellingen, reserveopbouw en over te dragen saldi) genomen.

De ingeschreven vastleggingskredieten bevatten in ieder geval ook de machtigingen en het vastleggingskrediet van de toelagen aan de instellingen die zijn ingeschreven in de begrotingen van de ministeries.

Voor de overige te consolideren instellingen wordt van de hypothese vertrokken dat de vastleggingskredieten gelijk zijn aan de ingeschreven vereffeningskredieten (gecorrigeerd

voor kredietverleningen en deelnemingen, schuldaflissing, toelagen naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi).

Deze vastleggingskredieten worden evenwel nog verder gecorrigeerd voor het geval er een machtiging is ingeschreven in de begrotingen van de ministeries. In dit geval wordt het verschil tussen de in de begroting van de ministeries ingeschreven machtiging en het in de begroting van de ministeries ingeschreven correlatief krediet gecorrigeerd op de totaal ingeschreven kredieten van de instelling (het correlatief krediet wordt hierbij eventueel nog verder aangevuld met eventuele toepassingen van historische begrotingssaldi).

Voor de Herculesstichting wordt – gelet op het specifieke karakter van hun werking (jaarlijkse machtiging wordt omgezet in 2-jaarlijkse projectoproep), geopteerd om het beleidskrediet gelijk te stellen aan de som van de jaarlijks voorziene machtigingen, de werkingstoelage en van de eigen ontvangsten.

Wat betreft de VOI A FFEU wordt er vanuit gegaan dat de beleidskredieten die hier worden ingeschreven het gevolg zijn van de recuperatie van vroeger gestemde beleidskredieten. Hierdoor wordt het beleid dat via het FFEU wordt gevoerd apart vermeld.

Met betrekking tot de intrestkredieten kan dezelfde opmerking gemaakt worden als bij de ministeries.

Tabel 4-2: Saldi-berekening – Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		BA 2013	BO 2014
Instellingen met beleid en betaal-uitgavenzijde			
Vastleggingskredieten	+	4.263.857	4.423.171
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	11.776	8.022
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	24.548	21.065
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	144.022	120.912
Interne verrichtingen	-	50.956	56.836
SUBTOTAAL		4.032.555	4.216.336
Instellingen met enkel betaal-uitgavenzijde			
Vereffeningskredieten	+	5.611.598	5.792.274
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	15.019	231.824
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	2.272	2.033
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	8.970	7.945
Interne verrichtingen	-	1.033.583	917.764
Vastleggingsmachtigingen + Vastleggingskredieten - Correlatieve kredieten - Vereffeningskredieten	+	22.226	1.880
SUBTOTAAL	=	4.573.980	4.634.588
Herculesstichting (beleid = toelage + eigen ontvangsten)	+	22.359	22.812
TOTAAL	=	8.628.894	8.873.736

4.2.1.3. Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen

In tabel 4-3 wordt een overzicht gegeven van de totale beleidskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen zoals uitgevoerd in 2012 (REA 2012) en zoals ingeschreven bij BA 2013 en BO 2014. Hieraan worden ook de beleidskredieten FFEU en allereerste ESR-correcties toegevoegd.

De totale beleidskredieten nemen toe met 431 miljoen euro, ofwel 1,55% ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013.

Tabel 4-3: Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro)

	REA 2012	BA 2013 (a)	BO 2014 (b)	(c) = (b) - (a)	%
Beleidskredieten ministeries	18.104.548	19.035.791	19.241.123	205.332	1,08%
Beleidskredieten van te consolideren instellingen	8.563.925	8.628.894	8.873.736	244.842	2,84%
TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	26.668.473	27.664.685	28.114.859	450.174	1,63%
FFEU	152.317	139.380	125.000	-14.380	-10,32%
TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	26.820.790	27.804.065	28.239.859	435.794	1,57%
SUBTOTAAL ESR-correcties uitgaven	0	3.780	-842	-4.622	-122,28%
TOTAAL	26.820.790	27.807.845	28.239.017	431.172	1,55%

4.2.2. Betaalkredieten

Voor de berekening van de betaalkredieten, wordt eveneens een opsplitsing gemaakt tussen betaalkredieten bij de ministeries (excl. DAB's) en betaalkredieten bij de te consolideren instellingen.

4.2.2.1. Betaalkredieten ministeries

Bij de betaalkredieten vertrekt men van de sommatie van de vereffeningskredieten en de variabele kredieten.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, zoals in de berekening van het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse overheid. Zo wordt er gecorrigeerd voor uitgaven met betrekking tot kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8), schuldaflissing (ESR-9) en kredieten bestemd voor te consolideren instellingen².

Er wordt geen correctie doorgevoerd voor de ingeschreven intrestkredieten.

Tabel 4-4: Saldi-berekening – Betaalkredieten ministeries (in duizend euro)

		BA 2013	BO 2014
Vereffeningskredieten (VEK)	+	25.985.409	26.597.732
Variabele kredieten (VRK)	+	180.516	157.910
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	231.741	203.219

² Dit zijn de te consolideren rechtspersonen die in de Vlaamse consolidatieperimeter 2013 vervat zitten (excl. Zorgfonds).

Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	0	0
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	-	6.991.536	7.394.101
TOTAAL	=	18.942.648	19.158.322

4.2.2.2. *Betaalkredieten van te consolideren instellingen (DAB's en Vlaamse rechtspersonen)*

Voor de bepaling van de betaalkredieten van de te consolideren instellingen wordt er ver-
trokken van de voorziene betaalkredieten in de respectievelijke begrotingen van de instel-
lingen.

Hierop worden correcties doorgevoerd voor kredietverleningen en deelnemingen, schuld-
aflossing, toelagen naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te
dragen saldi.

Zoals hierboven gesteld zijn de betaalkredieten die voorzien zijn bij de VOI A FFEU,
gerecupereerde betaalkredieten van voorgaande en het huidige begrotingsjaar. In een
zelfde redenering als bij de beleidskredieten wordt het FFEU ook hier buiten beschou-
wing gelaten.

In het kader van de begrotingsnormering dient er mee rekening gehouden dat de werking
van het FFEU, zorgt voor een spreiding van de betaalverplichtingen doorheen de tijd.
Op het moment dat er effectief aan betaalverplichtingen wordt voldaan, wordt tevens het
ESR-vorderingsaldo belast.

Tabel 4-5: Saldi-berekening – Betaalkredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		BA 2013	BO 2014
Vereffeningskredieten	+	10.950.620	11.155.328
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	24.033	239.346
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	26.820	23.098
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	151.359	129.286
Interne verrichtingen	-	2.188.792	1.954.497
TOTAAL	=	8.559.616	8.809.101

4.2.2.3. *Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen*

In tabel 4-6 wordt een overzicht gegeven van de totale betaalkredieten van de ministe-
ries en de te consolideren instellingen bij zoals uitgevoerd in 2012 (REA 2012) en zoals
ingeschreven bij BA 2013 en BO 2014. Hieraan worden ook de betaalkredieten FFEU en
allerhande ESR-correcties toegevoegd.

De totale betaalkredieten nemen globaal toe met 445 miljoen euro, ofwel 1,61% ten
opzichte van de begrotingsaanpassing 2013.

Tabel 4-6: Saldi-berekening – Totaal betaalkredieten (in duizend euro)

	REA 2012	BA 2013 (a)	BO 2014 (b)	(c) = (b) - (a)	%
Betaalkredieten ministeries	17.981.110	18.942.648	19.158.322	215.674	1,14%
Betaalkredieten te consolideren instellingen	8.563.312	8.559.616	8.809.101	249.485	2,91%
TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	26.544.423	27.502.264	27.967.423	465.159	1,69%
FFEU	88.980	113.598	98.322	-15.276	-13,45%
TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	26.633.402	27.615.862	28.065.745	449.883	1,63%
SUBTOTAAL ESR-correcties uitgaven	0	3.780	-842	-4.622	-122,28%
TOTAAL	26.633.402	27.619.642	28.064.903	445.261	1,61%

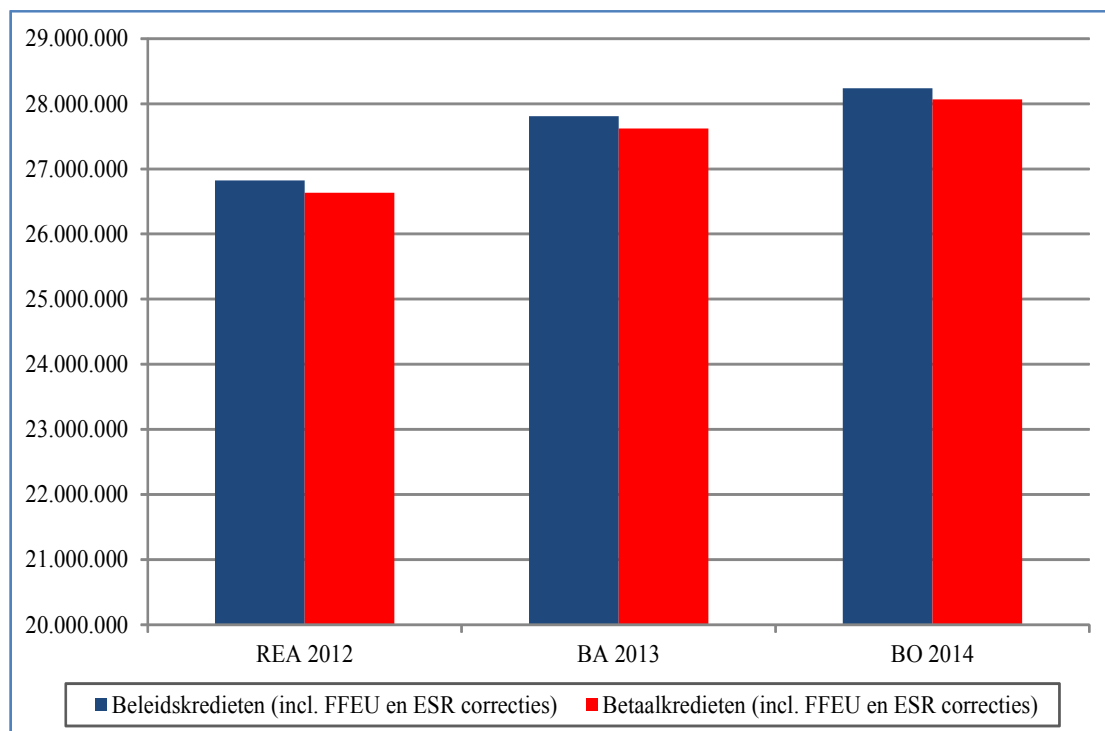
4.2.3. De globale evolutie van de beleids- en betaalkredieten

Figuur 4-1 toont aan dat in voorliggende begroting het verschil tussen de beleids- en betaalkredieten verkleint van 188 miljoen euro bij de begrotingsaanpassing 2013 naar 174 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2014. Dit wijst op een blijvend engagement om voldoende betaalmiddelen te voorzien ter honorering van de aangegane engagements.

Het verschil tussen de realisaties op het vlak van genomen vastleggingen en uitgevoerde vereffeningen in 2012, is qua grootteorde ongeveer gelijk aan de begrote verschillen tussen de beleids- en betaalkredieten.

Als conclusie kan hierbij gesteld worden dat de huidige verhouding tussen vastlegging en vastleggingskredieten enerzijds en vereffeningen en vereffeningsskredieten anderzijds duurzaam is, mede gelet op de jaarlijkse annulatie van openstaande verbintenissen of encours.

Figuur 4-1: Beleids- en betaalkredieten (in duizend euro)

4.3. De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 13 beleidsdomeinen

In onderstaande tabel 4-7, resp. 4-8 wordt de cijfermatige evolutie van de beleids-, resp. betaalkredieten van REA 2012, BA 2013 en BO 2014 per beleidsdomein weergegeven.

Tabel 4-7: Beleidskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

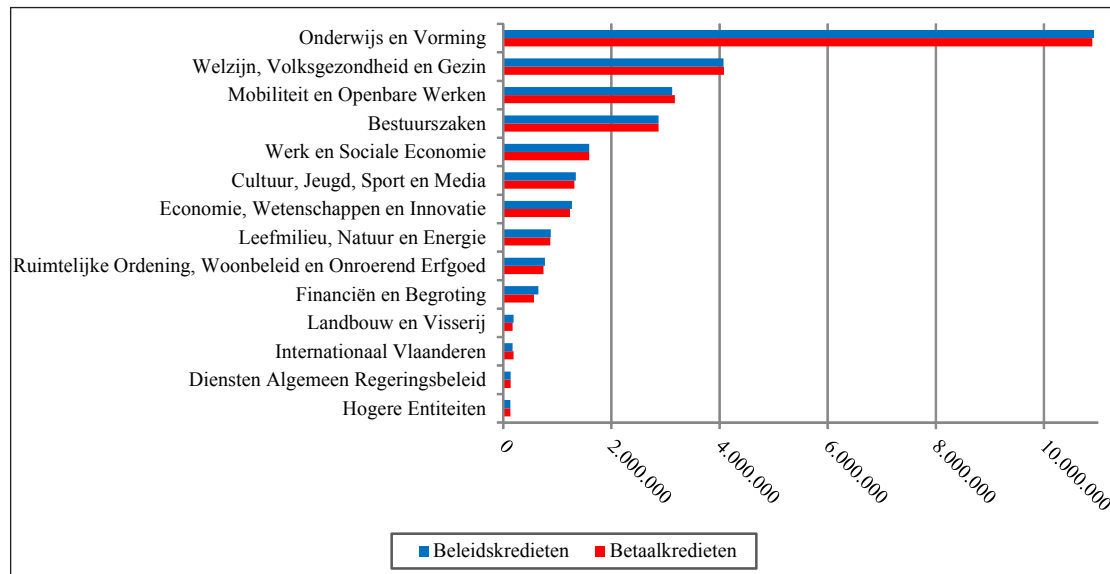
Beleidsdomein	REA 2012	BA 2013	BO 2014	(c) = (b) - (a)	%
Hogere Entiteiten	119.788	125.833	129.559	3.726	2,96%
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	123.150	133.726	133.703	-23	-0,02%
Bestuurszaken	2.802.378	2.838.855	2.870.581	31.726	1,12%
Financiën en Begroting	385.256	733.795	646.592	-87.203	-11,88%
Internationaal Vlaanderen	180.625	180.668	171.480	-9.188	-5,09%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.215.119	1.240.587	1.271.109	30.522	2,46%
Onderwijs en Vorming	10.361.281	10.664.956	10.924.672	259.716	2,44%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	3.762.982	3.985.077	4.074.216	89.139	2,24%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.202.800	1.281.709	1.340.507	58.798	4,59%
Werk en Sociale Economie	1.467.286	1.593.204	1.587.984	-5.220	-0,33%
Landbouw en Visserij	182.134	191.050	190.044	-1.006	-0,53%
Leefmilieu, Natuur en Energie	916.169	809.191	876.462	67.271	8,31%
Mobiliteit en Openbare Werken	3.172.965	3.114.426	3.123.868	9.442	0,30%
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	776.540	771.608	774.082	2.474	0,32%
TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	26.668.473	27.664.685	28.114.859	450.174	1,63%
FFEU	152.317	139.380	125.000	-14.380	-10,32%
TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	26.820.790	27.804.065	28.239.859	435.794	1,57%
SUBTOTAAL ESR-correcties uitgaven	0	3.780	-842	-4.622	-122,28%
TOTAAL	26.820.790	27.807.845	28.239.017	431.172	1,55%

Tabel 4-8: Betaalkredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

Beleidsdomein	REA 2012	BA 2013	BO 2014	(c) = (b) - (a)	%
Hogere Entiteiten	120.058	125.833	129.559	3.726	2,96%
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	151.446	136.832	134.604	-2.228	-1,63%
Bestuurszaken	2.787.159	2.841.679	2.872.481	30.802	1,08%
Financiën en Begroting	381.276	613.151	566.448	-46.703	-7,62%
Internationaal Vlaanderen	177.384	211.290	190.634	-20.656	-9,78%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.134.089	1.209.800	1.235.176	25.376	2,10%
Onderwijs en Vorming	10.388.365	10.665.241	10.896.967	231.726	2,17%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	3.763.330	3.978.154	4.079.598	101.444	2,55%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.262.878	1.281.297	1.315.904	34.607	2,70%
Werk en Sociale Economie	1.470.605	1.578.567	1.590.404	11.837	0,75%
Landbouw en Visserij	199.187	182.513	169.564	-12.949	-7,09%
Leefmilieu, Natuur en Energie	939.176	815.019	868.323	53.304	6,54%
Mobiliteit en Openbare Werken	3.066.294	3.118.287	3.173.923	55.636	1,78%
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	703.174	744.601	743.838	-763	-0,10%
TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	26.544.423	27.502.264	27.967.423	465.159	1,69%
FFEU	88.980	113.598	98.322	-15.276	-13,45%
TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	26.633.402	27.615.862	28.065.745	449.883	1,63%
SUBTOTAAL ESR- correcties uitgaven	0	3.780	-842	-4.622	-122,28%
TOTAAL	26.633.402	27.619.642	28.064.903	445.261	1,61%

In figuur 4-2 worden de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein weergegeven.

Figuur 4-2: Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein BO 2014 (in duizend euro)

4.4. Bespreking per beleidsdomein

Na de cijfermatige bespreking van de begrotingsopmaak 2014 wordt hierna een greep genomen uit de belangrijkste beleidsinitiatieven per beleidsdomein.

4.4.1. Diensten Algemeen Regeringsbeleid

De middelen van het AGIV worden terug met 2 miljoen euro verhoogd, na een tijdelijke vermindering ter compensatie van de opstart van het plattelandsfonds.

4.4.2. Bestuurszaken

Bij de begrotingsopmaak 2014 wordt 1,5 miljoen euro ingeschreven voor de organisatie van de verkiezingen van het Vlaams Parlement.

In uitvoering van het decretaal voorziene groeipad van 3,5% voor het gemeentefonds en het stedenfonds nemen de kredieten toe met respectievelijk 76 en 5 miljoen euro.

Voor het provinciefonds wordt dat groeipad van 3,5% niet toegepast in 2014. Daarnaast wordt een bijkomende besparing van 20 miljoen euro doorgevoerd op het provinciefonds. Ten slotte wordt het provinciefonds, in uitvoering van de interne Vlaamse staatshervorming, netto verlaagd met 35 miljoen euro waarbij deze middelen, in navolging van de bevoegdheden, verschuiven naar de beleidsvelden van de Vlaamse overheid en ook omgekeerd.

Er worden 6 miljoen euro bijkomende middelen ingeschreven voor de versterking van het integratie- en inburgeringsbeleid, die onder meer ingezet zullen worden in het kader van de vormingsprogramma's voor inburgeraars voor het uitvoeren van de in het nieuwe decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid besliste verhoging van het te bereiken taalniveau 'Nederlands als tweede taal' tot niveau A2. Van dit bijkomend budget wordt er 4 miljoen euro bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming ingeschreven en 2 miljoen euro bij het beleidsdomein Bestuurszaken.

Tot slot wordt, in uitvoering van de beslissingen tot inhuring van de VAC's Gent en Brugge, 4,1 miljoen euro extra ingeschreven bij de begrotingsopmaak 2014.

4.4.3. Financiën en Begroting

Ter ondersteuning van het prille herstel van de economie dat zich stilaan aandient, wordt een competitiviteitsprovisie voorzien. Deze provisie bevat 166 miljoen euro aan beleidskredieten en 83 miljoen euro aan betaalkredieten voor het honoreren van de genomen verbintenissen. Deze provisie komt in de plaats van de buffer van 150 miljoen euro die in 2013 werd voorzien voor het opvangen van tegenvallende economische groei of extra uitgaven. De extra buffer van 100 miljoen euro aan beleidskredieten die bij de begrotingsaanpassing 2013 werd ingeschreven voor dringende noden wordt geschrapt.

De meest recente prognoses van het Planbureau (1/10/2013) gaan uit van een overschrijding van de spilindex in juni 2014, wat aanleiding zou geven tot een verhoging van de wedden vanaf augustus van dat jaar. Veiligheidshalve wordt er ongeveer 1 maand buffer voorzien en gaan we uit van een overschrijding van de spilindex in mei 2014. De kredieten voor het ondervangen van het budgettair hiervan worden becijferd op 139,1 miljoen euro en worden ingeschreven op de indexprovisie.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013 is dit een stijging van 122 miljoen euro.

De Vlaamse Regering versnelt het efficiëntietraject dat ze voor haar diensten heeft vooropgesteld wat moet resulteren in een verlaging van het aantal koppen in de Vlaamse administratie tegen het einde van de legislatuur met 6,5% in plaats van de tot op heden voorziene 6%. Door die versnelling neemt ook de voorziene besparing in loonkredieten in 2014 omwille van deze maatregel met 5,1 miljoen euro toe tot 25,1 miljoen euro.

In afwachting van een concrete invulling van deze versnelling wordt de extra besparing van op de provisie geïmputeerd.

Voor het ondervangen van de verwachte kost van de endogene groei bij de ministeries en de agentschappen met rechtspersoonlijkheid wordt er 6,3 miljoen euro voorzien.

Door de daling van de Lotto-ontvangsten daalt het variabel Lotto-deel evenwaardig met 1,9 miljoen euro.

Gelet op het eenmalig karakter van de provisie 2013 voor de uitvoering van het strategisch actieplan Limburg in het kwadraat wordt het VAK-krediet in 2014 opnieuw met 24 miljoen euro verminderd.

Voor het ondervangen van de verwachte betalingen in 2014 worden er wel 5 miljoen euro extra betaalkrediet voorzien.

In uitvoering van de afspraken gemaakt op het Overlegcomité van 17/07/2013 wordt 68,8 miljoen euro geprovisioneerd voor de voor 2014 verhoogde responsabiliseringsbijdrage, berekend conform de bijzondere wet van 5 mei 2003. Dit is een verhoging met 6,8 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013.

De kredieten voor de compensaties aan gemeenten en provincies voor de gedeerde inkomsten ingevolge enerzijds de volledige vrijstelling van de onroerende voorheffing voor het kadastraal inkomen van nieuw materieel en outillage en anderzijds de vermindering van de onroerende voorheffing voor energiezuinige woningen en gebouwen, worden conform de afgesproken groeipaden verhoogd met respectievelijk 4 miljoen euro en 1 miljoen euro en bedragen zo nu in totaal 81 miljoen euro.

Op basis van een update van de betaalplanning van het FFEU voor 2014 kunnen de betaalkredieten met 16,3 miljoen euro verminderd worden.

Volgens het huidige VFLD-besluit komt het VFLD tussen in vooraf aangemelde schadedossiers uit het verleden voor 50% voor wat betreft het deel intrest, en voor 90% in de hoofdsom. Het bijdrageplafond voor het betrokken beleidsdomein, afzonderlijk voor interesten en hoofdsom, bedraagt in dit geval 1 miljoen euro. Voor niet vooraf aangemelde schadedossiers, komt het VFLD tussen voor 90% in hoofdsom, maar slechts voor 10% in het deel intrest. Het bijdrageplafond voor het betrokken beleidsdomein, afzonderlijk voor interesten en hoofdsom, bedraagt in dat geval 2 miljoen euro.

De tussenkomst van het VFLD in de hoofdsom zal in beide gevallen eveneens worden beperkt tot 50% en de bijdrageplafonds vallen weg. Dit impliceert een verwachte minderuitgave van 20 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013.

De rentekredieten worden met 39,4 miljoen euro neerwaarts bijgesteld tot 113,1 miljoen euro. Door de terugbetaling van KBC van 1,75 miljard euro begin juli van dit jaar en de verwachte terugbetaling van 500 miljoen euro in 2014 wordt de EMTN-uitgifte die vervalt in 2014 niet vervangen door een nieuwe EMTN-uitgifte. De rente die aangerekend wordt voor de lopende EMTN-leningen valt hierdoor sterk terug met 40,8 miljoen euro tot 94,6 miljoen euro. De rente op de andere LT-leningen blijft op hetzelfde niveau (= 10,6 miljoen euro). Voor de herfinanciering van de lening van Diestsepoort op 5 januari 2014 wordt de kredietbehoefte op 1,9 miljoen euro geraamd. Het Vlaams Gewest zal immers deze financiering op zich nemen om dit dan aan markconforme voorwaarden toe te kennen aan NV Diestsepoort. Voor 2014 wordt verwacht dat de KT-behoefte via de kredietlijn opgevangen zal worden. Afhankelijk van de rentestand zal gekeken worden of er nieuwe BCP-uitgiftes zullen gebeuren. De KT-behoefte wordt geraamd op 3,8 miljoen euro ofwel een daling van 0,5 miljoen euro t.o.v. de begrotingsaanpassing 2013.

4.4.4. *Internationaal Vlaanderen*

De 21,7 miljoen euro aan betaalkredieten die in 2013 werden ingeschreven voor de uitvoering van de renovatie en de uitbreiding van de Koningin Elisabethzaal te Antwerpen dient in 2014 niet langer te worden voorzien.

4.4.5. *Economie, Wetenschap en Innovatie*

Binnen het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds), worden enkele interne verschuivingen doorgevoerd. Voornaamste wijziging is een verschuiving van 10 miljoen euro van het decreet economisch ondersteuningsbeleid naar uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen en voor de heringebruikname van industriële sites.

In het kader van het integratiedecreet hoger onderwijs, wordt er 900 duizend euro extra uit de algemene middelen gefinancierd voor de universiteiten en associaties via het beleidsdomein EWI.

Voor de overname van de Plantentuin van Meise tot slot wordt een bijkomende toelage van 11,1 miljoen euro voorzien. Deze is voor 6,6 miljoen euro ondervangen door een bijkomende ontvangst vanuit de federale overheid.

4.4.6. *Onderwijs en Vorming*

De middelen voor de lonen van het onderwijspersoneel verhogen in 2014 met 22,2 miljoen euro in vergelijking met de situatie in 2013. Deze verhogingen worden verantwoord door

budgettaire meerkosten van de vergrijzing van het lerarenkorps en een stijgende leerlingen-evolutie.

Voor het afsluiten van een nieuwe cao binnen de onderwijssector wordt 122 miljoen euro voorzien. Hiervan wordt 77 miljoen euro gereserveerd om de besparing op het vakantiegeld 2014 via een verhoging van de eindejaarstoelage te compenseren. De overige 45 miljoen euro zullen voornamelijk besteed worden aan maatregelen die de koopkracht van het onderwijzend personeel verhogen.

De positieve leerlingenevolutie bij het leerplichtonderwijs genereert meeruitgaven bij de werkmiddelen. Deze worden geraamd op 18,5 miljoen euro. In het basisonderwijs bedraagt deze stijging 11,2 miljoen euro waartegen bij het secundair onderwijs en de internaten een stijging wordt genoteerd van respectievelijk 7 miljoen euro en 0,3 miljoen euro.

Gelet op de incorporatie van het Capelo-project worden de eenmalig extra voorziene kredieten verlaagd met 1 miljoen euro in 2014. De beleidskredieten ten belope van 3,6 miljoen euro die toegekend werden in 2013 voor het drukken en publiceren van het tijdschrift *Klasse* worden met hetzelfde bedrag teruggeschroefd in 2014 omdat het een 2-jaarlijkse opdracht betreft.

Er worden 6 miljoen euro bijkomende middelen ingeschreven voor de versterking van het integratie- en inburgeringsbeleid, die onder meer ingezet zullen worden in het kader van de vormingsprogramma's voor inburgeraars voor het uitvoeren van de in het nieuwe decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid besliste verhoging van het te bereiken taalniveau 'Nederlands als tweede taal' tot niveau A2. Van dit bijkomend budget wordt er 4 miljoen euro bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming ingeschreven en 2 miljoen euro bij het beleidsdomein Bestuurszaken.

De toename van de opgenomen studiepunten in zowel de professionele bacheloropleidingen, de academische opleidingen aan de universiteiten en het academiserend kunstonderwijs t.o.v. de referentie zorgen voor een stijging van de werkmiddelen met respectievelijk 8,6 miljoen euro, 7,3 miljoen euro en 1,3 miljoen euro. Om de verhouding onderwijs- en onderzoeksmiddelen te respecteren moet ook het variabel onderzoeksdeel opgetrokken worden met 6,1 miljoen euro.

De afbouw van het TBS-systeem heeft binnen het hoger onderwijs een netto besparing van 2,7 miljoen euro tot gevolg. De beleidskredieten met betrekking tot de integratie binnen het hoger onderwijs worden verhoogd met 18 miljoen euro. De verhoging van deze kredieten dient voornamelijk om de overheveling van de academische opleidingen en het onderzoek binnen deze opleidingen te financieren.

De machtigingen die AGION en GO! in 2014 ontvangen voor infrastructuursubsidies nemen voor AGION toe met 6 miljoen euro en GO! met 1,7 miljoen euro.

Na terugname van de éénmalige middelen voor capaciteit a rato van 30 miljoen euro die in 2013 werden toegekend wordt de problematiek met betrekking tot de infrastructuurcapaciteit opnieuw beantwoord met een verhoging van de kredieten tot een bedrag van 50 miljoen euro machtigingen waarvan 20 miljoen euro op 2014 wordt vereffend.

4.4.7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt een opstap van 6,4 miljoen euro voorzien ter uitvoering van de intersectorale maatregelen van het vierde Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social-/non-profitsectoren (VIA IV). Deze opstap wordt ingezet voor kwaliteitsmaatregelen en managementondersteuning.

Het VIA IV-akkoord omvat ook sectorale maatregelen: per sector is een groeipad 'uitbreiding' en 'kwaliteit' afgesproken dat ook in deze begroting 2014 geïmplementeerd wordt. In totaal wordt zo 25,5 miljoen euro voorzien voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Dit betekent een verhoging van de middelen voor gezinszorg met 5,3 miljoen euro en voor het VAPH met 15,6 miljoen euro. Ook het budget van Jongerenwelzijn (1,6 miljoen euro), Kind en Gezin (2,8 miljoen euro) en de Centra Algemeen Welzijnswerk (0,5 miljoen euro) wordt uitgebreid.

Bij de begrotingsaanpassing 2013 werd afgesproken dat het binnen het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) engagementen aangegaan konden worden, die in 2013 nog geen betaaleffect genereren, maar vanaf 2014 en later een jaarlijkse betaalweerslag van 34 miljoen euro aan gebruikstoelagen creëren. Om dit betaaleffect vanaf 2014 op te vangen werd 34 miljoen euro toegevoegd aan het krediet van de alternatieve financiering.

Daarnaast is ook afgesproken dat de gebruikstoelagen aan ziekenhuizen en woonzorgcentra mogen op termijn met een bijkomende 7 miljoen euro mogen toenemen. Dit komt tot uiting in de uitgavendecreetbepaling die hiertoe is ontwikkeld.

Wat betreft de klassieke investeringssubsidies binnen het VIPA werd er netto in een bijkomend beleidskrediet van 12 miljoen euro voorzien. Op deze manier wordt het wegvallen van de werking van de begrotingsruiter ten belope van 26 miljoen euro voor quasi de helft opgevangen.

De beleidskredieten van het Zorgfonds worden met 10,3 miljoen euro verhoogd. Hierbij wordt uitgegaan van een stijging van het aantal dossiers in de mantel- en thuiszorg met 4,3% en een verhoging van het aantal bedden in de residentiële zorg met 1.200.

In het kader van het perspectiefplan wordt aan het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een extra toelage van 11,6 miljoen euro toegekend om via een capaciteitsuitbreiding de stijging van het totale aantal personen met een handicap op te vangen. Er wordt ook 1 miljoen euro voorzien ter opvang van de kosten die gepaard gaan met het VIA-I akkoord.

Het Fonds Jongerenwelzijn ontvangt extra beleidskredieten ter waarde van 0,7 miljoen euro ter ondersteuning van pleegplaatsingen, internaten en preventieve sociale actie.

Het budget van Kind en Gezin wordt verhoogd met 7 miljoen euro ter uitvoering van het decreet Kinderopvang. Deze uitbreiding wordt intern gecompenseerd binnen de beschikbaar gestelde kredieten van het beleidsdomein.

Binnen het Agentschap Zorg en Gezondheid wordt het urencontingent gezinszorg met 1,7% verhoogd wat leidt tot een stijging van de kredieten met 8,7 miljoen euro (d.i. inclusief VIA IV budget). Daarnaast stijgen de kredieten voor het thuis- en ouderenzorgbeleid met 0,8 miljoen euro omwille van het groeipad animatiewerking in de erkende woonzorgcentra. Tenslotte worden de beleidskredieten voor de bouw van serviceflats verlaagd met 4,5 miljoen euro conform de voorziene planning.

Ter compensatie van de weddedrift in de sector wordt 10,6 miljoen euro verdeeld over het VAPH, Jongerenwelzijn, Kind en Gezin en de Centra Algemeen Welzijnswerk.

Tot slot wordt, in het kader van de regierol van lokale besturen voor het terugdringen van de kinderarmoede op hun grondgebied, een reglementaire basis gecreëerd en aan de Vlaamse Regering voorgelegd om modules, specifiek gericht op de strijd tegen de kinderarmoede, toe te voegen aan reguliere werkingen in sectoren als bijv. onderwijs, kinderopvang, preventieve gezinsondersteuning, wonen, werk, algemeen welzijnswerk, vrijetijdsbesteding en gezondheidszorg. Het beheer van die modulaire aanpak behoort aan de minister bevoegd voor de coördinatie van de armoedebestrijding. De lokale overheid kan een keuze maken uit de aangeboden modules. Voor dit subsidiereglement wordt 4,5 miljoen euro uit de algemene middelen uitgetrokken.

4.4.8. *Cultuur, Jeugd, Sport en Media*

De vastleggingsmachtiging van het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) wordt verhoogd met ruim 31 miljoen euro. Dit betreft het resterende deel van het in vorige legislatuur toegewezen machtigingskrediet ten belope van 44 miljoen euro voor de renovatie van het KMSKA.

Ter honorering van het VIA-IV-akkoord wordt er voor het luik koopkracht en kwaliteit 250 duizend euro extra uitgetrokken voor de kunstensector.

De specifieke provisie van 800 duizend euro die reeds in 2013 werd voorzien, wordt recurrent toegevoegd aan de toelage van de gefuseerde instelling ontstaan uit de Vlaamse Opera en het Koninklijk Ballet van Vlaanderen. Die 800 duizend euro krijgt voorlopig nog geen specifieke bestemming mee zodoende dat de nieuwe zakelijke directeur er nog vrij over kan beschikken. Anderzijds zal de reeds lopende sanering aanleiding dienen te geven tot een begroting in evenwicht vanaf 2014.

De bij de begrotingsopmaak 2013 eenmalig voorziene 3,5 miljoen euro voor kwaliteitsvolle sportinfrastructuur resp. 2,8 miljoen euro voor topsportinfrastructuur en topsport-evenementen worden niet langer ingeschreven.

Wel worden de kredieten voor het betalen van de beschikbaarheidsvergoedingen in het kader van het sportinfrastructuurplan met 0,6 miljoen euro verhoogd.

Mede door een toename van de eigen ontvangsten nemen de beleidskredieten van VRT met 6,9 miljoen euro toe. De toename manifesteert zich vooral bij de werkmiddelen. Naast de uitgaven gefinancierd met de toelage en de eigen ontvangsten, bevat de begroting van de VRT ook o.m. herstructureringskosten ten bedrage van 5 miljoen euro die bedrijfs-economisch reeds in vorige jaren geboekt werden via de toelage.

Tot slot nemen de uitgaven van het Pensioenfonds van de statutaire VRT ambtenaren met 2,9 miljoen euro toe. In de begroting 2014 worden ze op 57,1 miljoen euro geraamd.

4.4.9. *Werk en Sociale Economie*

Daar de nieuwe generatie sectorconvenants opnieuw een looptijd kennen van twee jaar (1 januari 2013 t.e.m. 31 december 2014) en de bijhorende vastleggingsmiddelen reeds in 2013 werden toegekend wordt het VAK-krediet in 2014 op 0 gezet wat een daling van 12,6 miljoen euro impliceert ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013.

Voor 2014 verwachten we geen verdere stijging van de aanmoedigingspremies door de verwachte inperking van de federale loopbaanonderbreking. Bovendien moet er geen achterstand in de dossierbehandeling vanuit 2013 worden meegenomen. Hierdoor kan het krediet met 5,7 miljoen euro dalen.

Voor de landingsbanen wordt geraamd dat de verhoging van de instapleeftijd door de Federale Regering zal leiden minderuitgave van 1,5 miljoen euro.

De kredieten die ingezet worden voor het versterken van het sluitend maatpak en voor de kernopdrachten van VDAB inzake bijv. opleiding worden verhoogd met 4,5 miljoen euro. Voor het honoreren van de verplichtingen in het kader van de 50+-premie wordt 10,4 miljoen euro extra betaalkrediet voorzien.

Via een gericht gebruik van de opleidingscheques zal 2,5 miljoen euro worden bespaard.

Tot slot kunnen ook de middelen binnen de provisie werk met 5,2 miljoen euro worden verminderd. Dat omdat er met een gespreide en resultaatgerichte financiering wordt gewerkt voor de opgestarte maatregelen binnen die provisie.

Ter uitvoering van de sectorale maatregelen van het vierde Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social-/non-profitsectoren (VIA IV) wordt 2,5 miljoen euro voorzien voor de sector Sociale Economie.

4.4.10. Landbouw en Visserij

Binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij worden de nodige voorbereidingen getroffen om binnen beschikbare middelen de inwerkingtreding van het vernieuwd gemeenschappelijk landbouwbeleid en de nieuwe meerjarige financieringsbegroting 2014-2020 te ondervangen.

Bij het Eigen Vermogen ILVO vallen de eenmalige uitgaven voor de aankoop van hoge resolutie massaspectrometer (HRMS) en de afwerking van de melkveestal weg.

4.4.11. Leefmilieu, Natuur en Energie

Zowel bij de Vlaamse Landmaatschappij als het Agentschap voor Natuur en Bos wordt er 1,25 miljoen euro meer t.a.v. de begrotingsaanpassing 2013 voorzien voor de instandhoudingsdoelstellingen.

Via het MINA-fonds zullen de drinkwatermaatschappijen 85,5 miljoen euro meer subsidie ontvangen. Dit is enerzijds te wijten aan het terugdraaien van de aanwending reserves ten belope van 80 miljoen euro zoals voorzien in 2013 en anderzijds aan de onderliggende toename van de Aquafinfactuur zelf.

Voor de aanleg van het gemeentelijk rioleringsnetwerk worden 20 miljoen euro extra beleidskredieten voorzien waarvan 10 miljoen euro gefinancierd uit de algemene middelen en 10 miljoen via heroriëntatie van middelen voor gemeentelijke en provinciale milieu-convenanten. Deze extra kredieten zijn benodigd om de achterstand met betrekking tot subsidieaanvragen te kunnen wegwerken om zo ook tegemoet te kunnen komen aan de Kaderrichtlijn water.

4.4.12. Mobiliteit en Openbare Werken

De actualisatie van de indexatieparameters voor de brandstofprijzen, de kosten van de exploitanten en het leerlingenvervoer, de verdere implementatie van de besparing op koppen en de beperking van rentekosten zorgen globaal voor een afname van de exploitatie-toelage van De Lijn met 7 miljoen euro. Het overgebleven deel van de voor deze legislatuur toegewezen gesloten enveloppe voorzien voor de cao, ten belope van zo'n 6 miljoen euro, wordt aan de toelage toegevoegd. Tenslotte wordt 14 miljoen euro aan De Lijn toegewezen voor het vervroegd terugbetalen van een lening, wat op korte termijn geen aanleiding geeft tot bijkomende ESR-gecorrigeerde uitgaven, maar op wel nu direct en op termijn aanleiding geeft tot minder rentelasten.

Wat betreft de investeringsmachtiging van De Lijn worden de éénmalig middelen uit het Hermesfonds en vanuit IWT ten belope van respectievelijk 1,4 en 2,9 miljoen euro in het kader van het project rond waterstofbussen terug in mindering gebracht. Bovendien valt ook het effect van de ruiterwerking op investeringsmachtiging weg, wat aanleiding geeft tot een verlaging van het vastleggingskrediet binnen de begroting van De Lijn met 4 miljoen euro. De betaalkredieten, gekoppeld aan de investeringsmachtiging worden verhoogd met 10 miljoen euro en dit om de in het verleden aangegane engagementen, voornamelijk voor de aankoop van bussen, te kunnen honoreren

Binnen het beleidsdomein wordt in 2014 ongeveer 15 miljoen euro extra aangewend voor investeringen in de regionale Vlaamse luchthavens van Antwerpen, Oostende en Kortrijk-Wevelgem. Deze bijkomende middelen worden bekomen door de verkoop van onroerende goederen.

Binnen het Vlaams Infrastructuurfonds wordt er naar aanleiding van de geplande verkoop van enkele gronden en een gebouw door het Agentschap Wegen en Verkeer een verhoging van de vastleggingskredieten met 11 miljoen euro doorgevoerd voor de onteigening van gronden voor de A11. Voor de werken in het kader van de ondertunneling van de R11 wordt ook 32 miljoen euro extra vereffeningskredieten uitgetrokken.

De investeringskredieten die in 2013 eenmalig toegekend werden aan het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken worden bij de begrotingsopmaak 2014 terug in mindering gebracht. Zo wordt de investeringsmachtiging bij Waterwegen en Zeekanaal van 18 miljoen euro in het kader van het project Investeringszone Petroleum Zuid terug uit de kredieten getrokken.

Voor de benodigde investeringen aan de Scheldekaaien in het kader van het Sigmaplan wordt er daarentegen wel een extra 8,5 miljoen euro ter beschikking gesteld aan de NV Waterwegen en Zeekanaal.

De vereffeningskredieten aan de NV BAM worden tot slot met ruim 1,6 miljoen euro verhoogd zodat onder andere de betalingen van de werken aan het Lobroekdok kunnen plaatsvinden.

4.4.13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

In het kader van het decreet Grond- en pandenbeleid wordt er 9,9 miljoen euro aan beleidskredieten vrijgemaakt voor infrastructuursubsidies voor de ontsluiting van sociale huur- en koopwoningen. Het volume van het investeringsprogramma van huur- en koopwoningen dat met rentesubsidies aan de VMSW wordt gefinancierd, wordt verhoogd met respectievelijk 147,9 miljoen euro en 7,6 miljoen euro. Daarnaast wordt voor de koopsector het volume met 100 miljoen extra opgetrokken. Hiervan wordt 48 miljoen euro toegewezen aan het investeringsprogramma gefinancierd met rentesubsidies van de VMSW en 52 miljoen euro aan het investeringsprogramma van het Vlaams Woningfonds (VWF). De recentelijk doorgevoerde verhogingen van het volume leiden tot een verhoging van de rentesubsidies aan de VMSW met 1,2 miljoen euro voor de huursector en 1,3 miljoen euro voor de koopsector. De rentesubsidies aan het VWF nemen met 2,7 miljoen euro toe.

De investeringsprogramma's van de VMSW voor de huur- en koopsector gefinancierd via kapitaalsubsidies worden geïndexeerd aan een index van 1,4%. Aan de geïndexeerde volumes wordt een subsidiepercentage gekoppeld. Het subsidiepercentage is afhankelijk van de evolutie van de rentevoeten. De indexatie van volume en geactualiseerd subsidiepercentage leiden voor de huursector tot 22,8 miljoen euro minder beleidskredieten. Op basis van de actualisatie van de betaalkalender van de huursector dienen 31,2 miljoen

euro extra betaalkredieten voorzien te worden. Door het terug verlagen van de bevoorschotting van 100% naar 90% kunnen de betaalkredieten evenwel met 18 miljoen euro worden verlaagd. Voor de koopsector resulteert de berekening voor de kapitaalsubsidies in 2,8 miljoen euro minder beleidskredieten en 14,7 miljoen euro minder betaalkredieten ten opzichte van 2013.

In 2013 werd een terugval vastgesteld in het aantal aanvragen voor de renovatiepremie van het beleidsveld Wonen. Het verminderde aantal aanvragen laat dan ook toe om het budget voor de renovatiepremie met 14 miljoen euro te verminderen in 2014.

Tot slot wordt een bijkomende inspanning geleverd voor het versterken van huursubsidies via de huidige beschikbare middelen.

In het beleidsveld Onroerend Erfgoed stijgt het beleidskrediet voor de restauratiepremies netto met 3,5 miljoen euro als gevolg van de extra enveloppe voor investeringsuitgaven die de regering voorziet. Tegelijkertijd wordt 15 miljoen euro geheroriënteerd vanuit het provinciefonds naar de restauratiepremies.

4.4.14. Hogere entiteiten

De toelage aan het Vlaams Parlement wordt enerzijds geïndexeerd volgens de werkelijk vastgestelde indexevolutie en anderzijds wordt een besparing van 1 miljoen euro doorgevoerd voor de creatie van extra beleidsruimte. Samen geeft dit aanleiding tot een verhoging van de toelage met 300 duizend euro.

In het vooruitzicht van het einde van de legislatuur en de daaruit voortvloeiende wissel van de Vlaamse Regering wordt het kabinetspersoneel en het personeel van de leden van de Vlaamse Regering collectief ontslagen. Hiervoor dient dan tegelijk ook eventueel te worden voorzien in een verlof einde detachering of een ontslagtoelage. Tevens kunnen de uittredende leden van de Vlaamse Regering aanspraak maken op een uittredingsvergoeding. Voor al deze vergoedingen wordt een totale provisie uitgetrokken van 3,2 miljoen euro.

Naast eventuele bijkomende personeelskosten die gepaard gaan met een mogelijke transitie, zijn er bij een eventuele transitie ook extra middelen benodigd voor ICT. Hiervoor wordt voorzien in een eenmalig bedrag van 800 duizend euro.

4.5. Stand en evolutie van de impliciete schuld

4.5.1. Stand van de impliciete schuld

Voor de berekening van de stand van de impliciete schuld per 31/12/2012 vertrekken we van de impliciete schuld zoals gedefinieerd volgens een nieuwe definitie Rekendecreet op basis van de oude enge werkwijze zoals voorheen gedefinieerd en gevalideerd volgens de Rijkscomptabiliteit (G.W.R.) en de uitbreiding die hierop ook in het verleden werd doorgevoerd voor de overige instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

4.5.2. Impliciete schuld van de ministeries (excl. DAB's)

De eerste component is de geconsolideerde impliciete schuld van de ministeries (excl. DAB's) en de DAB's.

Uit tabel 4-9 blijkt dat de impliciete schuld per 31 december 2012 van de ministeries (excl. DAB's) 3,3 miljard euro bedraagt. Dit bedrag is in de tabel opgesplitst volgens gesplitste

en correlatieve kredieten enerzijds (aard 2 en 5) en de variabele kredieten anderzijds (aard 4).

Tabel 4-9: Impliciete schuld van de ministeries (excl. DAB's) (in euro)

Impliciete schuld per 31 december 2012 van de ministeries (excl. DAB's)	
aard2 en 5	3.255.916.539,00
aard4	50.461.658,43
Ministeries (excl. DAB's)	3.306.378.197,43

Uit tabel 4-10 blijkt dat de impliciete schuld per 31 december 2012 van de DAB's 2,3 miljard euro bedraagt.

Tabel 4-10: Impliciete schuld van de DAB's (in euro)

Impliciete schuld per 31 december 2012 van de DAB's	
DAB's	2.296.876.821,00

Om tot de consolidatie van beide schulden te komen worden de wederzijdse schulden en vorderingen t.o.v. elkaar geneutraliseerd.

Uit tabel 4-11 blijkt dat de geconsolideerde impliciete schuld per 31 december 2012 van de ministeries 5,6 miljard euro bedraagt. Dit bedrag is samengesteld uit de impliciete schuld per 31 december 2012 van de ministeries (excl. DAB's) en de DAB's en uit correcties op impliciete schuld van begrotingsartikelen die betrekking hebben op interne transferten tussen ministeries en DAB's.

Tabel 4-11: Geconsolideerde impliciete schuld van ministeries (in euro)

Geconsolideerde impliciete schuld van de ministeries per 31 december 2012	
Ministeries excl. DAB's	3.306.378.197,43
DAB's	2.296.876.821,00
Correcties (mbt interne transferten)	0,00
Totaal	5.603.255.018,43

Teneinde om tot een met de Vlaamse rechtspersonen geconsolideerde impliciete schuld te komen wordt vooreerst de impliciete schuld zoals aangeleverd door de Vlaamse rechtspersonen in Volume 23 van de jaarrekening opgelijst.

Om tot een geconsolideerde analyse te komen, wordt de encours op de artikelen van de ministeries richting deze Vlaamse rechtspersonen geannuleerd.

In tabel 4-12 kunnen we vaststellen dat de impliciete schuld met uitgebreide consolidatieperimeter eind 2012 gelijk is aan 8,8 miljard euro, ofwel 57 miljoen euro meer dan op 31/12/2011, wat een relatief beperkte toename betekent in het licht van de toenemende ontvangsten (zie infra).

Tabel 4-12: Geconsolideerde impliciete schuld van ministeries en Vlaamse rechtspersonen (in euro)

Geconsolideerde impliciete schuld per 31 december 2012 van de ministeries en de Vlaamse rechtspersonen	
Geconsolideerd ministeries (incl.DAB's)	5.603.255.018,43
Impliciete schuld Vol. 23	3.999.025.678,00
Encours op IS afdeling 1	-638.381.277,00
Encours op IS afdeling 3	-163.064.616,48
Totaal	8.800.834.802,95

4.5.3. Evolutie van de impliciete schuld

Om tot een raming van de evolutie van de impliciete schuld eind 2014 te komen, wordt gewerkt met het verschil tussen beleids- en betaalkredieten, zoals onder punt 4.2 weergegeven.

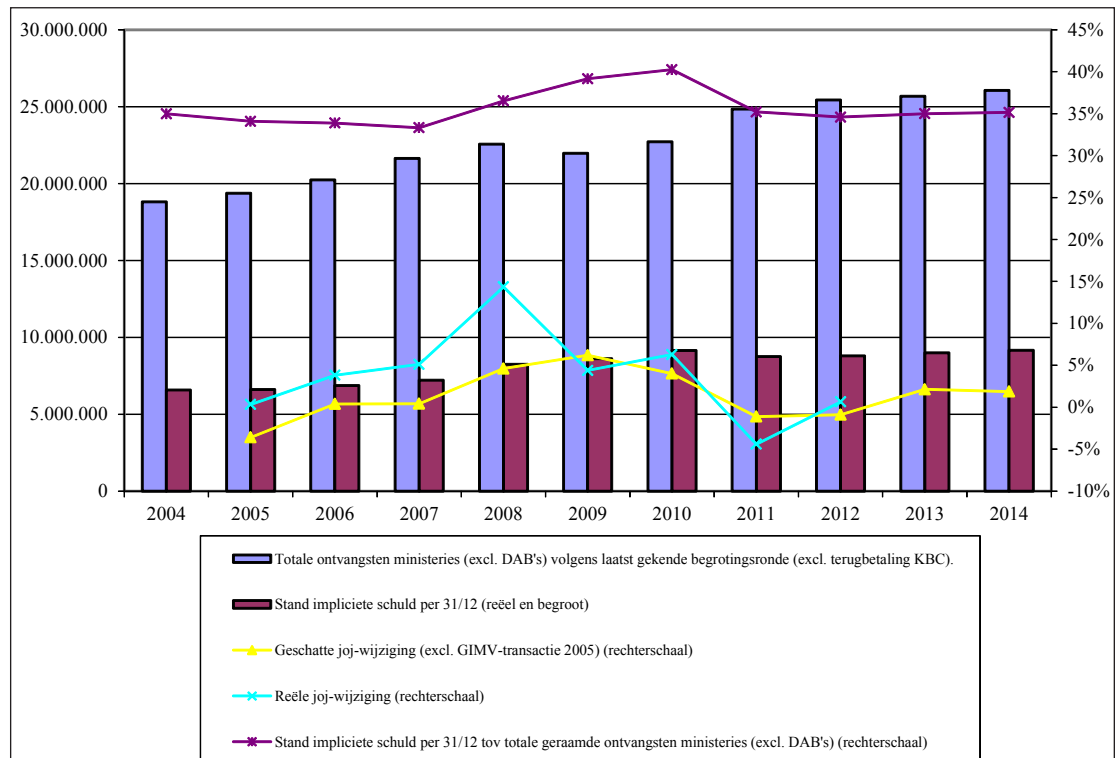
In de realiteit zal deze raming van de evolutie van de impliciete schuld niet overeenkomen met de werkelijke stand per 31-12-2014, gelet op onderbenutting op beleidskredieten, resp. betaalkredieten, schrapping van impliciete schuld/encours en een niet-volledig ESR-geconsolideerde stand van de impliciete schuld.

In figuur 4-3 wordt de stand van de impliciete schuld t.e.m. eind 2012, aangevuld met de verwachte stand eind 2014, weergegeven. Deze stand van de impliciete schuld wordt afgezet t.o.v. de laatst beschikbare ontvangstenraming van de ministeries (excl. DAB's) en excl. ontvangsten uit de terugbetaling van de participatie in KBC.

Uit voorgaande grafiek kan duidelijk worden afgeleid dat in 2012 de stand van de impliciete schuld quasi is gestabiliseerd ten opzichte van de stand eind 2011, wat als gunstig kan beschouwd worden.

Als we de stand van de impliciete schuld afzetten tegen de laatst beschikbare ontvangstenraming van de ministeries, valt de stabilisatie in realisatie 2012 en ramingen 2013 en 2014 op, waardoor mag geconcludeerd worden dat de impliciete schuld momenteel onder controle is en zal blijven.

Figuur 4-3: Stand en verwachte evolutie van de impliciete schuld 2004-2014 t.o.v. geraamde ontvangsten ministeries (excl. DAB's) (in duizend euro)

5. HET FINANCIËEL BEHEER

Eind 2012 had de Vlaamse overheid een directe schuld van 6.421 miljoen euro ten opzichte van 6.617 miljoen euro eind 2011. Dankzij het goede begrotingsresultaat is de schuldaan-groei gestopt kunnen worden nog voor de eerste terugbetaling door KBC van de aan hen verleende steun. De schuld daalt hierdoor niet enkel in relatieve termen, maar ook in nominale termen. De Vlaamse overheid kon zelfs voor de tweede keer een positief kasre-sultaat voorleggen³.

Het gebruik van de kasfaciliteiten en BCP was eind 2012 intensiever dan eind 2011. Op deze manier is geanticipeerd op de verwachte terugbetaling van het eerste gedeelte van de aan KBC verleende steun in 2013. De KBC heeft namelijk in juli 1.167 miljoen euro steun terugbetaald met een premie van 50%. Door de opbouw van korte termijnschuld kon de KBC-terugbetaling onmiddellijk worden omgezet in schuldafbouw.

In 2012 zijn de eerste EMTN-uitgiftes op eindvervaldag gekomen ten bedrage van 1.250 miljoen euro in maart en eind december een tweede uitgifte van 200 miljoen euro. De herfinanciering van deze leningen is in grote mate opgevangen door een nieuwe EMTN-uitgifte van 750 miljoen euro, twee private leningen van samen 115 miljoen euro en het gebruik van de kasfaciliteiten.

In 2013 zijn reeds twee EMTN-uitgiftes op eindvervaldag gekomen voor in totaal 1.050 miljoen euro. Deze vervaldagen zijn volledig opgevangen op korte termijn, zodat ook deze kapitaalsaflossingen op het moment van terugbetaling door KBC onmiddellijk konden worden omgezet in schuldafbouw.

5.1. Schuldevolutie

De evolutie van de schuld is vooreerst afhankelijk van het begrotingssaldo. Het effect op de schuld hiervan kan best worden ingeschat via het verwachte saldo in ESR-termen op de geconsolideerde begroting. Vervolgens zijn er ook de ontvangsten en uitgaven voor kredietverleningen en participaties die mee de evolutie van de schuld bepalen. Deze twee soorten verrichtingen zijn niet inbegrepen in het vorderingensaldo maar wel in het te financieren saldo van de Vlaamse overheid.

5.1.1. *Het begrotingssaldo in ESR-termen*

Voor 2014 is een begroting in evenwicht voorzien in ESR-termen. Bij de inschatting van de schuldevolutie 2014 wordt deze factor dan ook, net als vorig jaar, als neutraal beschouwd.

5.1.2. *Kredietverleningen en participaties*

Ook het saldo van de deelnemingen bepaalt mee de evolutie van de schuld. Aan de hand van de hiervoor ingeschreven budgetten van dit en vorige jaren in de begroting worden de kasuitgaven en -ontvangsten van de kapitaalparticipaties van de Vlaamse overheid inge-schat.

Het belangrijkste budget in de begroting voor deelnemingen is de verwachte ontvangst ingevolge een gedeeltelijke terugbetaling van de staatsteun door KBC. Verder zijn bij de ministeries nog ontvangsten gebudgetteerd ten bedrage van bijna 2 miljoen euro. Aan uit-gaven is in 2014 geen nieuw algemeen vastleggingsbudget meer ingeschreven. Evenwel zijn nog enkele specifieke kredieten ingeschreven, goed voor een totaal van 8,2 miljoen euro.

³ De Vlaamse overheid had een positief netto te financieren saldo, overschot van net geen 190 miljoen euro in 2011 en van 195 miljoen euro in 2012.

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte telt evenwel het kaseffect en hiervoor zijn de vereffeningskredieten van belang. Voor de algemene ESR-8 budgetten van de voorbije jaren is 195 miljoen euro aan vereffeningskredieten ingeschreven⁴. Dit bedrag is geraamd aan de hand van de betaalkalenders in de beslissingen van de Vlaamse Regering, aangepast aan de reeds uitgevoerde betalingen en nieuwe inzichten. De belangrijkste zijn voor pps-projecten (VIA-Invest, Lijninvest, LOM/LEM en Vlaamse Havens), TINA, Arkimedes en het opzetten van infrastructuurfondsen.

Bij de instellingen zijn ESR-8 ontvangsten ingeschreven ten bedrage van net geen 52 miljoen euro en uitgaven ten bedrage van bijna 240 miljoen euro. Deze participaties bevinden zich voornamelijk bij entiteiten die recent zijn opgenomen in de consolidatiekring van de Vlaamse overheid. Meer bepaald zijn ESR-8 uitgaven ingeschreven bij PMV (137,6 miljoen euro), Vlaams Energiebedrijf (45 miljoen euro) en PMV Re Vinci (32,1 miljoen euro).

Tabel 5-1: Ingeschreven ESR-8 ontvangsten en -uitgaven BO 2014 (in duizend euro)

Deelnemingen en kredietverleningen	BGO 2014	Kas 2014
Ministeries		
ESR-8 ontvangsten ministeries (excl. KBC)	1.838	1.838
ESR-8 ontvangst KBC (incl. 50% premie)	500.000	500.000
ESR-8 vereffeningskredieten ministeries	- 203.219	- 203.219
Vlaamse Rechtspersonen		
ESR-8 ontvangsten rechtspersonen	51.613	51.613
ESR-8 uitgaven rechtspersonen	- 239.346	- 239.346
Saldo (incl. KBC)	110.886	110.886
Saldo (excl. KBC)	- 389.114	- 389.114

In bovenstaande tabel wordt uitgegaan dat KBC de staatsteun terugbetaalt overeenkomstig de afspraken die zijn gemaakt met de Europese Commissie. In deze hypothese betaalt KBC volgend jaar 500 miljoen euro aan kapitaal terug (inclusief premie).

Daar het financieringsresultaat omwille van KBC normaliter vrij positief zal zijn in 2014, zullen de uitgaven voor participaties worden gefinancierd op korte termijn. De inkomsten uit KBC zullen worden aangewend voor het opvangen van de herfinancieringsbehoeften (zie infra).

Indien abstractie wordt gemaakt van de KBC terugbetaling moet de Vlaamse overheid bijkomende externe financiering op lange termijn zoeken voor het kassaldo van haar participaties, zijnde 386 miljoen euro. Merk evenwel op dat de participaties door de nieuw te consolideren entiteiten (PMV, PMV Re Vinci en VEB) in realiteit reeds hebben gewogen op de thesaurie- en schuldsituatie van de Vlaamse overheid. Hierdoor zal het bedrag die bijkomend dient gefinancierd indien KBC niet terugbetaalt, worden verminderd tot 171,3 miljoen euro.

5.2. Herfinancieringsbehoeften

In maart 2014 komt een EMTN-uitgifte ten bedrage van 1.250 miljoen euro op eindvervaldag. Deze vervaldag zal volledig opgevangen kunnen worden op korte termijn.

Naast deze grote eindvervaldagen heeft de Vlaamse overheid ook enkele kleinere vervaldagen. Van de overgenomen leningen van de vismijn Oostende is het aflossingsschema

⁴ Ingevolge het nieuwe rekendecreet dient de kasimpact geraamd en worden hiervoor vereffeningskredieten ingeschreven.

gekend. In 2014 vervalt 183 duizend euro. De laatste vervaldag van deze leningen is pas in 2028. Volgens de huidige verwachtingen zullen in 2014 de gemeentes en provincies de laatste bedragen opnemen op het Investeringsfonds voor de lokale besturen. Hierom wordt 1 miljoen euro ingeschreven voor het aflossen van deze opnames. De aflossingslasten ingevolge de overgenomen leningen van de Gemeentelijke Holding bedragen 2.432 duizend euro. De laatste eindvervaldag van deze leningen is in 2026.

Naast de rechtstreekse leningen van de Vlaamse Gemeenschap/Vlaamse Gewest (directe schuld), beschikken enkele te consolideren rechtspersonen over leningen. De aflossingen van deze leningen bezwaren, net als de hierboven vermelde aflossingen van de directe schuld, de begroting in ESR-termen niet, maar wel de financieringslast van de (geconsolideerde) Vlaamse overheid. In de begroting van de agentschappen zijn 23.098 duizend euro aan te betalen aflossingen en 3 duizend euro aan te ontvangen aflossingen ingeschreven. Merk op dat ingevolge de huidige samenstelling, de evolutie van de geconsolideerde schuld in grote mate gelijk loopt met de evolutie van de directe schuld. De stand van de geconsolideerde schuld is opgelijst in het “Kas-, Schuld- en Waarborgrapport 2012” (VR 2013 0305 MED.0237). Dit rapport is raadpleegbaar op ‘<http://fin.vlaanderen.be>’ onder de rubriek ‘Overheidsfinanciën’.

Tabel 5-2: Herfinancieringsbehoeften BO 2014 (in duizend euro)

	Ontvangsten	Uitgaven
Ministeries	-	- 1.253.615
Agentschappen	3	- 23.098
Saldo	- 1.276.710	

6. HET VORDERINGENSALDO

Tabel 6-5 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. De tabel bestaat uit twee delen: de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) en de berekening van het vorderingensaldo van de te consolideren instellingen.

Vertrekkende van het begrotingssaldo (excl. Titel III) wordt het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries berekend. Het begrotingssaldo (excl. Titel III) wordt bepaald als het verschil tussen de begrote ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) exclusief leningopbrengsten en de begrote uitgaven van dezelfde ministeries.

De ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) zijn de totale ontvangsten uit de algemene middelenbegroting en bedragen voor het jaar 2014 26,6 miljard euro. Voor de uitgaven van de ministeries (excl. DAB's) worden de totale vereffeningskredieten genomen uit de administratieve uitgaventabel. Deze worden berekend als de som van de VEK's en VRK's en bedragen samen 26,8 miljard euro (cfr. tabel 4-4).

Het begrotingssaldo voor het jaar 2014 bedraagt aldus $26,6 - 26,8 = -0,2$ miljard euro.

Om tot het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) te komen worden op het begrotingssaldo een aantal correcties aangebracht.

Vooreerst worden ontvangsten en uitgaven begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR-code 8) geneutraliseerd. Hetzelfde gebeurt met uitgaven om indirecte schuld af te lossen (ESR-code 9).

Het berekenen van het vorderingensaldo op geconsolideerde basis impliceert dat de financiële stromen van en naar de te consolideren Vlaamse instellingen moeten geneutraliseerd worden. Vandaar dat zowel aan uitgaven-, als aan ontvangstenzijde respectievelijk de dotaties aan, als de dotaties van de te consolideren instellingen worden geneutraliseerd.

Aan uitgavenzijde wordt er tot slot een correctie gemaakt voor de rente-uitgaven om het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de ministeries te bekomen.

Toepassing van bovenstaande principes op de ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) kan schematisch als volgt worden voorgesteld:

Tabel 6-1: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting (in duizend euro)

Ontvangsten	26.554.903
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-501.838
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring	-28.056
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	26.025.009

Toepassing van bovenstaande principes op de uitgaven van de ministeries (excl. DAB's) resulteert in onderstaand berekeningsschema.

Tabel 6-2: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven algemene begroting (in duizend euro)

Uitgaven	26.755.642
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-203.219
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	-7.394.101
Aflossingen schuld (esr code 9)	0
Rente-uitgaven	-116.701
ESR gecorrigeerde uitgaven algemene begroting	19.041.621

Het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) is dan gelijk aan het verschil tussen de ESR-gecorrigeerde ontvangsten en ESR-gecorrigeerde primaire uitgaven van de algemene uitgavenbegroting en bedraagt 26 – 19, ofwel 7 miljard euro.

Het tweede deel bestaat uit de berekening van het ESR-gecorrigeerd primair saldo bij de te consolideren instellingen. Dit zijn de Vlaamse rechtspersonen en andere entiteiten die tot de Vlaamse consolidatieperimeter behoren.

Met betrekking tot de te consolideren instellingen wordt een gelijkaardige redenering toegepast om de totale begrotingsontvangsten en -uitgaven om te zetten in ESR-gecorrigeerde ontvangsten en -uitgaven. Vertrekkende van het begrote bedrag aan ontvangsten en uitgaven wordt via het becijferen van een aantal correcties tot het ESR-gecorrigeerd primair saldo gekomen.

Naast de hierboven beschreven ESR-correcties voor deelnemingen en kredietverleningen (code 8) en overheidsschuld (code 9) en het neutraliseren van de financiële stromen van en naar de ministeries en de te consolideren Vlaamse instellingen worden langs ontvangstenzijde het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar en de opnemingen uit het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen).

Tabel 6-3: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten instellingen (in duizend euro)

Ontvangsten	11.155.328
Leningen	-3
Deelnemingen en kredietverleningen	-51.613
Dotaties van Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-7.487.418
Interne verrichtingen	-2.167.128
ESR gecorrigeerde ontvangsten	1.449.166

Langs uitgavenzijde worden dan weer het naar een volgend begrotingsjaar over te dragen saldo en de toewijzing aan het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen).

Omwille van de specificiteit van het FFEU wordt er naar analogie met de berekening van de beleids- en betaalkredieten in een aparte FFEU-lijn voorzien in de berekening van het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de te consolideren instellingen.

Tabel 6-4: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven instellingen (in duizend euro)

Uitgaven	11.155.328
Aflossingen	-23.098
Deelnemingen en kredietverleningen	-239.346
Dotaties aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-129.286
Interne verrichtingen	-1.954.497
ESR gecorrigeerde uitgaven FFEU	98.322
Bijdrage LAK-invest tot het vorderingensaldo	-842
Rente-uitgaven	-4.698
ESR gecorrigeerde uitgaven incl FFEU	8.901.883

Het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de te consolideren instellingen bedraagt 1,4 – 8,9 = -7,5 miljard euro.

Het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse overheid wordt bekomen door de resultaten van de ministeries en de instellingen samen te voegen en bedraagt -0,5 miljard euro.

Gelet op de bijkomende verplichtingen ten aanzien van Europa in het kader van de EDP-procedure waarin België zich momenteel bevindt, werd er begin september een rapport opgesteld over de stand van de uitvoering van de begroting. Hieruit bleek dat door de voorzichtige inschatting van de uitgaven bij de begrotingsaanpassing 2013 de geraamde onderbenutting in 2013 gehaald zal worden.

Gelet op deze vaststelling en gelet op de beheersingsmaatregel die naar aanleiding van het aantreden van de nieuwe regering in 2014 van toepassing zal zijn, wordt de onderbenutting ongewijzigd gelaten ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2013.

Het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse overheid gecorrigeerd voor onderbenutting wordt het gecorrigeerde primair saldo van de Vlaamse overheid genoemd en bedraagt $-469,3 + 593,4 = 124,1$ miljoen euro.

Tot slot dienen de geconsolideerde rente-uitgaven à ratio van 121,4 miljoen euro in rekening gebracht te worden om het gecorrigeerde vorderingensaldo te bekomen.

Per saldo sluit de Vlaamse Regering de begroting af met een positief vorderingensaldo van 2,7 miljoen euro.

Uit tabel 6-5 blijkt dat de Vlaamse Regering haar engagement blijft nakomen om in 2014 een begrotingsevenwicht in termen van vorderingensaldo te bereiken.

Tabel 6-5: Normnaleving door de Vlaamse overheid (in duizend euro) – Een begroting in evenwicht

	ESR-effect	REA 2012	BA 2013	BO 2014	Verschil
Algemene begroting Vlaamse ministeries (excl. Titel III)					
Ontvangsten	+	25.357.318	27.431.926	26.554.903	-877.023
Uitgaven	-	-25.092.854	-26.165.925	-26.755.642	-589.717
Begrotingssaldo Vlaamse ministeries (excl. Titel III)	=	264.464	1.266.001	-200.739	-1.466.740
Ontvangsten	+	25.357.318	27.431.926	26.554.903	-877.023
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	-1.492	-1.752.392	-501.838	1.250.554
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring	-	-67.975	-55.440	-28.056	27.384
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	=	25.287.851	25.624.094	26.025.009	400.915
Uitgaven	-	26.545.469	26.165.925	26.755.642	589.717
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	+	-73.614	-231.741	-203.219	28.522
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	+	-7.030.172	-6.991.536	-7.394.101	-402.565
Aflossingen schuld (esr code 9)	+	-1.452.615			0
Correctie Zorgfonds (t.o.v. toelage)	+/-	-7.958	7.958		-7.958
Rente-uitgaven	-	-194.019	-156.107	-116.701	39.406
ESR gecorrigeerde primaire uitgaven algemene begroting	=	17.787.091	18.794.499	19.041.621	247.122
ESR- gecorrigeerd primair saldo Vlaamse ministeries (1)	=	7.500.760	6.829.595	6.983.388	153.793
Begrotingen te consolideren instellingen					
Ontvangsten	+	11.039.812	10.950.620	11.155.328	204.708
Leningen	-	0	-3	-3	0
Deelnemingen en kredietverleningen	-	-10.048	-11.230	-51.613	-40.383
Dotaties van Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	-7.257.058	-7.089.373	-7.487.418	-398.045
Interne verrichtingen	-	-2.187.616	-2.442.380	-2.167.128	275.252
ESR gecorrigeerde ontvangsten	=	1.585.090	1.407.634	1.449.166	41.532
Uitgaven	-	10.843.819	10.950.620	11.155.328	204.708
Aflossingen	+	-27.217	-26.820	-23.098	3.722
Deelnemingen en kredietverleningen	+	-112.825	-24.033	-239.346	-215.313
Dotaties aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	+	-166.136	-151.359	-129.286	22.073
Interne verrichtingen	+	-1.974.348	-2.188.792	-1.954.497	234.295
ESR gecorrigeerde uitgaven FFEU	-	88.980	113.598	98.322	-15.276
bijdrage PMV tot het vorderingensaldo	+	0	-5.108		5.108
impact VEB op het vorderingensaldo	-	0	930		-930
bijdrage LAK-invest tot het vorderingensaldo	0			-842	-842
Rente-uitgaven	-	-22.299	-6.414	-4.698	1.716
ESR gecorrigeerde primaire uitgaven incl FFEU	=	8.629.975	8.662.622	8.901.883	239.261
ESR- gecorrigeerd primair saldo te consolideren instellingen (2)	=	-7.044.885	-7.254.988	-7.452.717	-197.729
ESR- gecorrigeerd primair saldo (1) + (2)	=	455.875	-425.393	-469.329	-43.936
Onderbenutting	+		593.405	593.405	0
Verwachte afrekening jobkorting	-	-2.730			0
Gecorrigeerd primair saldo	=	453.145	168.012	124.076	-43.936
Rente-uitgaven	-	216.318	162.521	121.399	-41.122
Gecorrigeerd vorderingensaldo	=	236.827	5.491	2.677	-2.814

7. BIJLAGE I: AKKOORDEN INZAKE BEGROTINGSNORMEN

7.1. Inleiding

Krachtens de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de bekendmaking van akkoorden inzake begrotingsnormen (Stuk 1327 (2002-2003) – Nr.1 van 3 oktober 2002) wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd:

dat de nieuwe budgettaire overeenkomsten en akkoorden in de ruime zin van het woord tussen de federale overheid, gewesten en gemeenschappen of tussen gewesten en gemeenschappen onverwijld aan het Vlaams Parlement worden meegedeeld;

dat alle nog van toepassing zijnde akkoorden en overeenkomsten als bijlage bij de Algemene Toelichting bij de begroting en de begrotingsaanpassing worden gevoegd.

Bijgevoegde publicatie draagt bijgevolg bij tot enerzijds de budgettaire controle door het Vlaams Parlement en anderzijds de openbaarheid van bestuur. Sommige paragrafen hebben betrekking op intussen afgesloten begrotingsjaren. Met het oog op volledigheid van documentatie worden ze toch in deze algemene toelichting weerhouden.

7.2. Overeenkomst van 15 december 2009 tussen de Federale Overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2009-2010

Gelet op de traditie die er bestaat tussen de Federale Overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest en het Bussels Hoofdstedelijke Gewest inzake afspraken betreffende begrotingsdoelstellingen zoals vastgelegd in de overeenkomst van 15 december 2000 voor de periode 2000-2005, het akkoord van de IMCFB van 21 maart 2001, het overleg van 22 september 2003, de IMCFB van 17 december 2004, de IMCFB van 1 juni 2005, het overleg van 8 juni 2005, het overleg van 6 juli 2005, de IMCFB van 25 oktober 2005, de IMCFB van 16 oktober 2006 en het overleg van 16 september 2009;

Gelet op het rapport van de Hoge Raad van Financiën (afgekort H.R.F.) Afdeling “Financieringsbehoeften van de overheid” voor “Begrotingstrajecten op korte en middellange termijn voor het aangepaste stabiliteitsprogramma 2009 – 2012” van september en oktober 2009;

Gelet op het Stabiliteitsprogramma van België 2009-2013, opgesteld in uitvoering van het Pact voor Stabiliteit en Groei en onverminderd het akkoord van 16 september 2009 dat voor de verdeling van de budgettaire inspanningen de verdeelsleutel 65 (entiteit I) / 35 (entiteit II) voorziet;

Gelet op de communicatie “BELGIUM – Commission assessment in relation to the commission recommendation for a Council decision and recommendation under Articles 104(6) and 104(7) of the Treaty” van de Europese Commissie van 11 november 2009;

Gelet op de raadsconclusies van Ecofin van 2 december 2009;

Gelet op de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, inzonderheid op artikel 49 en op de mechanismen bedoeld in de artikelen 33 §4, 35 octies, 35 ter, 35 quater, 35 quinquies, 35 sexies, 35 septies, 33 bis, 48, 39 §2, 40 §2, 40 ter, 46 ,47, 47 bis, 36, 65 bis;

Gelet op de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, inzonderheid op artikel 60 en op het mechanisme bedoeld in artikel 58 ter §3, tweede lid;

Overwegend dat in uitvoering van de Europese verordening nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 de overheidsrekeningen dienen opgesteld te worden volgens het Europees Systeem van Nationale en regionale Rekeningen (ESR95);

Overwegend dat de versnelde vermindering van de overheidsschuld prioritair is omwille van de kwetsbaarheid van de openbare financiën voor eventuele renteschokken en omwille van de onvermijdelijke budgettaire gevolgen van de vergrijzing;

Overwegend dat op basis van de meest recente vooruitzichten voor het jaar 2009 en 2010 van het Planbureau van 15 december 2009 inzake inflatie en reële BBP groei wordt verwacht dat de doorstorting in zake gedeelde en samengevoegde belastingen aan de Gemeenschappen en de Gewesten hoger / lager zullen uitvallen dan aangenomen in de respectievelijke begrotingen zoals neergelegd in de diverse respectievelijke Parlementen;

Gelet op de beslissing van het Overlegcomité Federale Regering - Gemeenschaps- en Gewestregeringen van 15 december 2009.

De Federale Staat, vertegenwoordigd door Yves Leterme de Eerste Minister en Minister belast met de coördinatie van het Migratie- en asielbeleid, Didier Reynders de Vice - Eerste Minister en Minister van Financiën en Institutionele Hervormingen, Guy Vanhengel de Vice – Eerste Minister en Minister van Begroting, Melchior Wathelet Staatssecretaris van Begroting, toegevoegd aan de Minister van Begroting, Staatssecretaris voor Migratie- en asielbeleid, toegevoegd aan de Minister belast met Migratie- en asielbeleid, en wat de Coördinatie van het Migratie- en asielbeleid betreft, toegevoegd aan de Eerste Minister, Staatssecretaris voor Gezinsbeleid, toegevoegd aan de Minister van Werk, en wat de aspecten inzake personen- en familierecht betreft, toegevoegd aan de Minister van Justitie, Staatssecretaris voor de Federale Culturele Instellingen, toegevoegd aan de Eerste Minister;

De Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van Kris Peeters haar Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en Philippe Muyters Minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

De Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van Rudy Demotte haar Minister - President en André Antoine haar Minister van Financiën, Begroting en Sport;

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van Karl-Heinz Lambertz haar Minister - President en Minister van Financiën, Begroting, Personeelszaken en Externe Betrekkingen;

Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van Kris Peeters haar Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en Philippe Muyters Minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

Het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering, in de persoon van Rudy Demotte haar Minister - President en André Antoine haar Minister van Financiën, Begroting, Werk, Vorming en Sport;

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering, in de persoon van Charles Picqué zijn Minister - President en Minister van Ruimtelijke Ordening, Plaatselijke Besturen, Monumenten en Landschappen en Openbare Netheid en Jean-Luc Vanraes zijn Minister van Financiën, Begroting en Externe Betrekkingen;

De Franse Gemeenschapscommissie, vertegenwoordigd door zijn Regering in de persoon van Christos Doulkeridis zijn Minister - President van het College en belast met Begroting, Onderwijs, Toerisme en Internationale betrekkingen;

Kwamen overeen wat volgt :

Artikel 1. De partijen bij dit akkoord ondersteunen de begrotingsdoelstellingen van het stabiliteitsprogramma van België 2009-2013 voor een terugkeer van een evenwicht voor de gezamenlijke overheid tegen de horizon 2015⁵.

Artikel 2. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën (afgekort H.R.F.) Afdeling “Financieringsbehoeften van de overheid” voor “Begrotingstrajecten op korte en middellange termijn voor het aangepaste stabiliteitsprogramma 2009 – 2012” van september 2009.

Artikel 3. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de voorstellen tot aanbevelingen van de Europese Commissie van 11 november 2009.

Artikel 4. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de raadsconclusies van de ECOFIN van 2 december 2009.

Artikel 5. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de neergelegde begrotingen in de respectievelijke parlementen aangaande de begrotingsjaren 2009 en 2010.

Artikel 6. §1 Gelet op wat voorafgaat in de artikelen 1, 2, 3 en 4, worden de minimale begrotingsdoelstellingen voor de Federale Overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten en de lokale overheden voor de periode 2009-2010 als volgt vastgelegd :

tabel saldo in Mio €

Begrotingsjaar	2009	2010
gezamenlijke overheid	-19.585,64	-17.351,90
federale overheid	-13.872,70	-12.337,40
sociale zekerheid	-3.065,90	-1.733,10
Entiteit I	-16.938,60	-14.070,50
<u>Gemeenschappen en Gewesten</u>		
Vlaamse Gemeenschap	-996,98	-493,33
Franse Gemeenschap	-266,51	-727,08
Duitstalige Gemeenschap	-31,98	-11,06
Franse Gemeenschapscommissie	-4,00	-2,02
Waals Gewest	-406,86	-364,70
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-232,71	-313,01
<u>Lokale overheden</u>	-708,00	-1.370,20
Entiteit II	-2.647,04	-3.281,40

in % BBP

2009	2010
-5,81%	-5,06%
-4,12%	-3,60%
-0,91%	-0,51%
-5,03%	-4,10%
-0,30%	-0,14%
-0,08%	-0,21%
-0,01%	-0,00%
-0,00%	-0,00%
-0,12%	-0,11%
-0,07%	-0,09%
-0,21%	-0,40%
-0,79%	-0,96%

⁵ Blz 8 “een terugkeer naar een evenwicht in 2015” uit de nota aanvulling bij het stabiliteitsprogramma 2009-2013 zoals beslist op het overlegcomité van 16/9/2009 punt 11.

§2 rekening houdend met de in de Vlaamse Begroting (2009 - 2010) opgenomen basishypothesen inzake de toegepaste ESR – aanrekening met betrekking tot de in 2008 vooruitbetaalde onderwijsuitgaven (355,8 miljoen euro) en de in 2009 voorziene doorstortingen aan het Vlaams Egalisatiefonds (500 miljoen euro).

Artikel 7. De partijen bij dit akkoord hebben als macro-economische uitgangspunten voor de bepaling van de dotaties (samengevoegde en gedeelde belastingen) zoals voorzien in de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989 deze genomen zoals opgenomen in het economisch budget van 9/9/2009.

<u>Uit economische begroting 9/9/2009</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Reële bbp-groei	-3,10%	0,40%
index consumptieprijzen	0%	1,50%
Nominaal BBP (in mia €)	337,1	343,1

Artikel 8. §1 De partijen bij dit akkoord engageren zich ertoe om als respectievelijke voogdijoverheden van de lokale besturen te zullen waken over een strikte naleving van de ESR-95 normen. Een overgangperiode lijkt noodzakelijk en de periode 2012-2013 lijkt redelijk. Trouwens de toepassing van de ESR-95 regels dient te gebeuren op een meerjarige basis (een gemeentelijke legislatuur) om rekening te houden met de investeringscyclus van de lokale besturen.

§2 Een werkgroep zal worden opgericht om de modaliteiten en de kalender van toepassing van de ESR95 op het niveau van de lokale overheden te onderzoeken. De toepassing van de normen van de ESR 95 zal onderworpen zijn aan een voorafgaand akkoord van alle betrokken partijen. Deze werkgroep zal een eerste keer verslag uitbrengen van de voorde- ring van de werkzaamheden op 19 maart 2010.

§3 Indien een Gewest schuld aflost voor rekening van de gemeenten zal dit het saldo van het Gewest niet verslechteren en dat van de gemeenten niet verbeteren.

Artikel 9. De partijen bij dit akkoord verzoeken de Gemeenschappelijke Gemeenschaps- commissie (G.G.C.) zich ertoe te verbinden alles in het werk te stellen om een budgettair evenwicht na te leven.

Artikel 10. Met het oog op de vermindering van de schuldgraad verbinden de partijen bij dit akkoord er zich toe het beheer van hun thesaurieën te optimaliseren.

Artikel 11. De afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” van de HRF zal ver- zocht worden om jaarlijks in haar advies een uitspraak te doen over de naleving van dit akkoord door de verschillende partijen dit akkoord ondertekend hebben.

Gedaan te Brussel, op 15 december 2009, in 17 originele exemplaren in het Nederlands, het Frans en het Duits.

Voor de Federale staat

Yves Leterme

De Eerste Minister, belast met de coördinatie van het Migratie- en asielbeleid

Didier Reynders

Vice – Eerste Minister en Minister van Financiën en Institutionele Hervormingen

Guy Vanhengel

Vice – Eerste Minister en Minister van Begroting

Melchior Wathelet

Staatssecretaris voor Begroting, toegevoegd aan de Minister van Begroting ,
Staatssecretaris voor Migratie- en asielbeleid, toegevoegd aan de Minister belast
met Migratie- en asielbeleid, en wat de Coördinatie van het Migratie- en asielbeleid
betreft, toegevoegd aan de Eerste Minister,

Staatssecretaris voor Gezinsbeleid, toegevoegd aan de Minister van Werk, en wat de
aspecten inzake personen- en familierecht betreft, toegevoegd aan de Minister van Justi-
tie

Staatssecretaris voor de Federale Culturele Instellingen, toegevoegd aan de Eerste Minis-
ter

Voor de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering

Kris Peeters

Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plat-
telandsbeleid

Philippe Muyters

Minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Voor de Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering

Rudy Demotte

Minister - President

André Antoine

Minister van Financiën, Begroting en Sport

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering

Karl-Heinz Lambertz
Minister - President en Minister van Financiën, Begroting, Personeelszaken en Externe Betrekkingen

Voor het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering

Kris Peeters
Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Philippe Muyters
Minister van Financiën en Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering

Rudy Demotte
Minister - President

André Antoine
Minister van Financiën, Begroting, Werk, Vorming en Sport

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering

Charles Picqué
Minister - President en Minister van Ruimtelijke Ordening, Plaatselijke Besturen, Monumenten en Landschappen en Openbare Netheid

Jean-Luc Vanraes
Minister van Financiën, Begroting en Externe Betrekkingen

De Franse Gemeenschapscommissie, vertegenwoordigd door haar Regering

Christos Doukeridis
Minister - President van het College en belast met Begroting, Onderwijs, Toerisme en Internationale Betrekkingen

7.3. Uittreksel uit de notificaties van het overlegcomité van 02/07/2013 - Notificatie punt 1**FEDERALE REGERING**

Budgettaire doelstellingen voor entiteit I en entiteit II, voor 2013.

2013C80420.001

NOTIFICATIE

Het Comité heeft akte genomen van de ingebrekestelling door de Europese Raad (Ecofin) van 21 juni 2013, die de Belgische Overheden (Federale Staat, Sociale Zekerheid, Gewesten en Gemeenschappen, lokale besturen) verplicht hun saldo structureel te verbeteren met 1% van het BBP in 2013.

De ingebrekestelling omvat ook de verplichting om expliciete coördinatiebepalingen vast te stellen om ervoor te zorgen dat de begrotingsdoelstellingen bindend zijn op federaal en op deelstaatniveau.

Om tegemoet te komen aan de Europese ingebrekestelling, hecht het Comité zijn goedkeuring aan de vastlegging van de volgende doelstellingen voor entiteit I en entiteit II voor 2013, waarbij de te leveren saneringsinspanningen om die doelstellingen te bereiken structureel en conform de ESR-normen moeten zijn.

Voor entiteit I:

Entiteit I levert de inspanningen om een saldo van -2,5% van het BBP te behalen, namelijk een inspanning van 524 miljoen euro.

Daarenboven creëert het federale niveau, voor de veiligheid, een marge van 226 miljoen euro, via aanvullende maatregelen.

Voor entiteit II:

De Gemeenschappen en Gewesten verbinden zich ertoe de volgende doelstellingen voor een maximaal tekort na te leven die overeenstemmen met het traject dat ze voor zichzelf hebben vastgelegd :

ESR-saldo in miljoen euro	2013
Vlaamse Gewest + Vlaamse Gemeenschap	0
Waalse Gewest	-110
Franse Gemeenschap	-228
Brusselse Hoofdstedelijke Gewest	-132
Duitstalige Gemeenschap	-67
Franse Gemeenschapscommissie	0

Er wordt bovendien aan de drie Gewesten en aan de Duitstalige Gemeenschap gevraagd om ten opzichte van het tekort van hun lokale overheden voor 2013, dat blijkt uit de recentste voorspellingen van de Nationale Bank van België (NBB) en het Federaal Planbureau (FPB), voorlopig een reservering van 260 miljoen euro aan te leggen.

De gevraagde inspanning wordt momenteel gespreid volgens de laatste beschikbare verdeelsleutel voor het financieringssaldo van de lokale overheden onder de drie Gewesten : Vlaamse Gewest : 55%, Waalse Gewest : 26% en Brusselse Hoofdstedelijk Gewest: 19%.

Er zal vóór 17 juli 2013 een vergadering worden georganiseerd met de Gouverneur van de NBB, de Commissaris van het FPB, de Ministers-Presidenten, de Ministers van Begroting en van de Lokale Overheden van de Gewesten en van de Duitstalige Gemeenschap, alsook de Eerste Minister en de Vice-Eerste Ministers van de Federale Regering, om van gedach-

ten te wisselen over de gebruikte methodes en de procedures voor informatieoverdracht. De recentste cijfers van de NBB en het FPB betreffende het financieringssaldo van de lokale overheden 2013 zullen eveneens in detail worden geanalyseerd.

Deze vergadering zal worden voortgezet door een werkgroep voor de goedkeuring van de methodologie en de cijfers.

De daartoe getroffen saneringsmaatregelen moeten concreet en structureel zijn, aangezien ze ten laatste tegen 21 september 2013 moeten worden meegedeeld aan de Commissie van de Europese Unie die, op basis daarvan, zal oordelen of België zijn begrotingsdoelstellingen werkelijk naleeft.

Op het Overlegcomité van 17 juli 2013 zal een algemene nota betreffende het Instituut van de nationale rekeningen (INR) worden voorgelegd, waarin wordt voorzien in de betrokkenheid van de Gemeenschappen en de Gewesten en waarin de methodologie zal worden voorgesteld voor een snelle prognose van de resultaten van de lokale overheden.

Daarnaast wordt aan de NBB een verslag gevraagd met een analyse van de resultaten van de verschillende onderdelen van de lokale overheden en de verantwoordelijkheden van elk bevoegdheidsniveau ter zake (entiteit I en entiteit II).

Alle resultaten van deze werkzaamheden zullen ten laatste in november 2013 worden voorgelegd aan het Overlegcomité, dat zal nagaan of het nodig is deze reserve, alsook de verhouding tussen de Gewesten en de Duitstalige Gemeenschap, in stand te houden.

Er wordt bovendien vastgesteld dat de Gemeenschappen en de Gewesten in hun eigen begroting een reserve hebben voorzien die overeenstemt met hun aandeel in het responsabiliseringsmechanisme pensioenen zoals overeengekomen op het Overlegcomité van 18 december 2012 (notificatie nr. 2012C80730.001 – punt 11 van de agenda) en verhoogd voor 2013 overeenkomstig de bijzondere wet van 5 mei 2003 tot instelling van een nieuwe berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage ten laste van sommige werkgevers van de openbare sector, en dat zij deze reservering zullen behouden.

7.4. Uittreksel uit de notificaties van het overlegcomité van 17/07/2013 08.30 u. - PV NR. 2013/06

Federale Regering

BUDGETTAIRE DOELSTELLINGEN VOOR ENTITEIT I EN ENTITEIT II, VOOR 2014.
2013C80420.001

NOTIFICATIE

Om het doel van een maximaal structureel tekort van -1,2% in 2014 te halen, wat, op basis van de laatste beschikbare parameters, zou neerkomen op een nominaal deficit van -2,15% voor heel België, gaat het Comité akkoord om de volgende doelstellingen voor entiteit I en voor entiteit II in 2014 vast te leggen, wetende dat de saneringsinspanningen om deze doelstellingen te behalen structureel en conform de ESR-normen zullen zijn.

Voor entiteit I is een doelstelling van een deficit van maximaal -2,25% van het BBP vastgelegd.

Voor entiteit II (Gemeenschappen, Gewesten en lokale overheden) is een doelstelling van een overschot van +0,1% van het BBP vastgelegd, wat niet betekent dat een of meerdere Gewesten en Gemeenschappen een overschot moeten realiseren.

Er wordt een verslag aan de Nationale Bank van België (NBB) gevraagd om de resultaten van de verschillende onderdelen van de lokale overheden te analyseren, evenals de verantwoordelijkheid van elk van de beleidsniveaus ter zake (entiteit I en entiteit II). De NBB moet dit rapport af hebben vóór eind oktober.

Hoe dan ook stelt de NBB haar rapport inzake de financiën van de lokale overheden op tegen 10 september waarmee de ratio tussen de Gewesten en de Duitstalige Gemeenschap voor 2013 en de verwachtingen voor 2014 kunnen worden vastgelegd.

Deze notificatie geldt onverminderd de beslissingen van het Comité van 2 juli 2013 (notificatie nr. 2013C80420.001).

Om de door de two-pack voorziene Europese verplichtingen na te komen zullen het ontwerp van begroting van de Federale Staat en de voornaamste parameters van de ontwerpen van begroting van de Gemeenschappen, de Gewesten en de lokale overheden uiterlijk op 15 oktober aan de Commissie van de Europese Unie moeten worden overgemaakt.

Hiertoe verbinden de bevoegde overheden zich ertoe om ten laatste op 15 september de gegevens door te geven die nodig zijn om de begrotingsontwerpen van de verschillende onderdelen van entiteit II op te maken.

Het spreekt vanzelf dat de engagementen die voorzien zijn in het geheel van de begrotingen de doelstellingen van respectievelijk entiteit I en entiteit II zullen moeten naleven.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest beëindigt de lopende procedure aangaande de rechtsvorderingen met betrekking tot de trekkingsrechten. Er wordt akte genomen van de intentie van het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap om geen rechtsvorderingen in te stellen om de achterstallen inzake trekkingsrechten op te eisen.

Ten slotte verbinden de Gemeenschappen en de Gewesten zich ertoe om in hun begroting voor 2014 de volgende bedragen in de hoedanigheid van een responsabiliseringsbijdrage pensioenen te voorzien, volgens dezelfde modaliteiten als in 2012 en in 2013, voor de uitvoering van de bijzondere wet van 5 mei 2003 tot instelling van een nieuwe berekeningswijze van de responsabiliseringsbijdrage ten laste van sommige werkgevers van de openbare sector, en dat zij deze reservering zullen behouden:

Miljoen euro	2014
Totaal	132,103
Franse Gemeenschap	50,578
Vlaamse Gemeenschap/Gewest	76,370
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0,693
Waals Gewest	3,509
Duitstalige Gemeenschap	0,797
GGC	0,027
COCOF	0,129

8. BIJLAGE II: PRESTATIEBEGROTING

8.1. Voortgangsrapportage en stappenplan naar een prestatiebegroting

8.1.1. *Totstandkoming van een nieuwe begrotingsstructuur 2014*

Vanaf de begrotingsopmaak 2008 werd de begroting aangepast aan het gewijzigd organisatiemodel op basis van het kaderdecreet aangaande het bestuurlijk beleid. Ook de programmastructuur, die de basis vormt voor de parlementaire machtiging, werd toentertijd aangepast aan dit nieuwe organisatiemodel.

Zoals reeds verscheidene malen opgemerkt door het Rekenhof, verschilde het opzet van de programmastructuur van de begroting tot op heden echter sterk van beleidsdomein tot beleidsdomein en waren er tegelijk ook bemerkingen aangaande het feit dat er bij enkele beleidsdomeinen teveel gebruik werd gemaakt van het programma “Algemeen”.

Op basis van voorgaande bemerkingen en op basis van het engagement om via een stappenplan te komen tot een prestatiebegroting zoals bepaald in het Pact 2020 werd in de algemene toelichting van de begrotingsopmaak 2013 volgend engagement ingeschreven: “Met het oog op het verder evolueren richting een prestatiegerichte begroting wordt bovendien een nota aan de Vlaamse regering voorbereid die een overkoepelende visie op de programma- en artikelstructuur zal uitwerken. Dit met als doel een betere afstemming tussen de verschillende documenten in het kader van de begrotings-, beheers- en beleidscyclus te bekomen. Hierbij zal ook onderzocht worden of het gebruik van beleidsvelden, in plaats van de strategische doelstellingen uit de beleidsnota en de beheersovereenkomsten, een meer stabielere en overkoepelende basis voor de programmastructuur kunnen vormen. De huidige indeling van de beleidsvelden is geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie. Op basis van de in de nota uitgewerkte principes zal er een overleg met de individuele beleidsdomeinen worden opgestart met het oog op de implementatie hiervan tegen de opstart van de begrotingsopmaak 2014.”.

Via mededeling aan de Vlaamse Regering werd op 18 januari 2013 een model gecommuniceerd waarbij bovenvermeld engagement qua manier van aanpak in grote lijnen werd weerhouden:

De beleidsprogramma's van de begroting worden gekoppeld aan de beleidsvelden, zoals opgenomen in het besluit van 3 juni 2005. Daarbij wordt gevraagd om per beleidsprogramma – en dus per beleidsveld – een beleidsopdracht (mission statement) te formuleren. In uitzonderlijke gevallen wordt de mogelijkheid geboden om twee beleidsopdrachten per beleidsdomein te onderscheiden zodat de facto ook twee beleidsprogramma's per beleidsveld mogelijk zijn.

De begrotingsartikelen zelf worden gekoppeld aan concrete beleidsdoelstellingen, bij voorkeur gedefinieerd op het operationele niveau, die dan verder worden toegelicht in de beleids- en beheersdocumenten.

Deze manier van aanpak werd in de mededeling aan de Vlaamse Regering als volgt gemotiveerd:

Deze manier van werken zal de Vlaamse overheid toelaten om over legislaturen heen over een solide en consequente programmastructuur te beschikken, waarbij binnen een legislatuur kan worden gefocust op specifieke (bij voorkeur operationele) beleidsdoelstellingen, via de koppeling aan begrotingsartikelen.

De implementatie van deze principes bij de begrotingsopmaak 2014 kan hierbij als basis dienen van een meer afgestemde prestatiebegroting in de volgende legislatuur, waarbij de nieuwe begrotingsstructuur ook een houvast biedt voor de beleids- en beheersdocumenten.

Tot slot werd via betrokken mededeling aan de Vlaamse Regering aangekondigd dat tevens de mogelijkheid werd open gelaten om de beleidsvelden, zoals bepaald in het besluit van 3 juni 2005, aan te passen aan de huidige situatie binnen de beleidsdomeinen.

Via mededeling aan de Vlaamse Regering van 15 maart 2013 werd het resultaat van de besprekingen tussen het departement Financiën en Begroting en de resp. beleidsdomeinen omtrent de in de mededeling van 18 januari 2013 voorziene principes kort samengevat.

In deze besprekingen werd ook telkenmale een vertegenwoordiger van de beleidsdomeinen DAR en BZ uitgenodigd, teneinde ook de focus op de link met de beleids- en beheersdocumenten te bewaken.

Globale conclusie die in de mededeling van 15 maart 2013 werd getrokken, was dat er, gelet op de positieve inhoudelijke benadering door de diverse beleidsdomeinen en gelet op de technische uitvoerbaarheid, werd voorgesteld om de principes van de nieuwe begrotingsstructuur toe te passen vanaf de begrotingsopmaak 2014.

Tevens werd de mogelijkheid weerhouden om het besluit van 3 juni 2005 aan te passen, wat zo ook geschiedde bij besluit van de Vlaamse Regering van 14 juni 2013.

8.1.2. *Verdere geplande stappen*

Voorliggende structuur van de begroting 2014 vormt nu dus het eerste resultaat van de werkzaamheden die in het kader van begroting 2013 werden aangekondigd.

Deze begrotingsstructuur zal dus ook als basis kunnen gebruikt worden voor het nemen van verdere stappen naar een prestatiebegroting in de volgende legislatuur, door de verdere koppeling van de structuur van de opbouw van beleids- en beheersdocumenten aan de begrotingsstructuur. Hiertoe zal verder overleg met de DAR en BZ en bij uitbreiding dus ook het Vlaams Parlement worden opgezet.

Op basis van deze koppeling tussen de beleids-, beheers- en begrotingscyclus kan er in de toekomst ook eenvoudiger ingezet worden op de beschrijving van hoe de kredieten aan de hand van de respectievelijke vooropgestelde processen en projecten bijdragen tot het realiseren van de gerelateerde doelstelling(en) en kan eveneens de stand van de uitvoering van de aan de doelstelling(en) gekoppelde indicator(en) worden weergegeven.

Voor de begrotingen van de Vlaamse rechtspersonen zelf wordt bij voorliggende begrotingsopmaak 2014 nog geen nieuwe structuur uitgewerkt. Hiervoor werden tot op heden eerst de resultaten van de werkzaamheden van de technische commissie van het sleutelproject 'Optimalisering en vernieuwing financieel instrumentarium' afgewacht. Deze technische commissie heeft, in overleg met de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, de uitgaven van de Vlaamse rechtspersonen analytisch ingedeeld. Deze analytische indeling, die evenwel nog verder dient verfijnd te worden, kan eventueel als basis worden gebruikt om de opdeling tussen apparaats- en beleidsprogramma's binnen de begrotingen van de Vlaamse rechtspersonen door te voeren, teneinde de structuur van de begrotingen van de Vlaamse rechtspersonen af te stemmen op de begrotingsstructuur van de ministeries.

Gelet op de nakende regeringswissel, waarbij, zoals hiervoor ook reeds aangegeven, nieuwe beleidsdoelstellingen zullen worden geformuleerd, wordt de implementatie van de principes van de nieuwe begrotingsstructuur bij de Vlaamse Rechtspersonen dan ook voorzien op het moment van inwerkingtreding van de nieuwe beheersdocumenten, ofwel het begrotingsjaar 2016.